

Årsredovisning 2022

TROLLHÄTTANS STAD

Trollhättans
Stad

Trollhätteåret 2022

Sveriges bästa friluftskommun

Trollhättans Stad har vunnit pris som Sveriges bästa friluftskommun 2022. Det är ett pris som årligen delas ut för att stimulera och uppmuntra kommuners arbete med friluftsliv. Resultatet baseras på en årlig undersökning som genomförs av Naturvårdsverket, Svenskt Friluftsliv och Sveriges fritids- och kulturcheferförning. Efter en femteplacering 2021 har Trollhättan utsetts som Sveriges bästa friluftskommun 2022.

– Vi är jätteglada och stolta att utses till Sveriges främsta friluftskommun. Det är ett kvitto på allt arbete vi lägger ner för att skapa förutsättningar för ett brett och varierat friluftsliv med god kvalitet för såväl Trollhättebor som besökare, säger Tommy Svensson, förvaltningschef för kultur och fritid inom Trollhättans Stad.

Folkfest när Fallens Dagar gjorde comeback

Efter två års pandemiuppehåll gjorde Fallens Dagar comeback den 15–17 juli. Det blev en riktig folkfest när aktiviteter, evenemang och konserter avlöste varandra under Sveriges äldsta stadsfestival.

– Vilken succé det blev och vad fantastiskt kul att Fallens Dagar äntligen fick göra comeback! Efter ett par intensiva dagar med en magisk final på söndagen i Folkets Park så laddar vi om batterierna ett tag för att sen blicka framåt inför 2023, säger Elias Leijon, arrangemangsansvarig.

Grönare skolgårdar – nu startar arbetet

Som ett led i Trollhättans satsning på "Bred samverkan för biologisk mångfald" har statsbidrag (LONA) sökts och beviljats för projektet "Grönare skolgårdar". Tio förskolegårdar kommer att få perennplanteringar med särskilt bra växter för pollinerare med blomning under hela säsongen och ett insekshotell. Dessutom får förskolorna ett pedagogiskt material. I projektet ingår även att Lyrfågelskolans skolgård kommer att rustas upp vad gäller biologisk mångfald.

Guldyra på torget när van der Poel hyllades

Den 26 mars förvandlades Drottningtorget till ett gulblått hav när uppskattningsvis 5 000 Trollhättebor samlades för att hylla den dubbla OS-guldmedaljören Nils van der Poel. Firandet bestod av gratulationstal, filmade inslag och musik.

Trollhättan fortsatt högt i företagsklimatranking

Trollhättan har ett fortsatt högt nöjd-kund-index när lokala företag sätter betyg på stadens myndighetsutövningen och ligger över riksgenomsnittet inom alla områden. NKI för 2021 landar på 80 och placerar Trollhättan på en 6:e plats för kommuner över 40 000 invånare.

– Vår målsättning är att det ska vara enkelt att driva företag i Trollhättan och det känns riktigt bra att mätningen visar på att vi ligger i framkant i Sverige med vår myndighetsutövning och att våra lokala företag är nöjda med den, säger Paul Åkerlund, kommunstyrelsens ordförande 2022.

Trollhättan har Sveriges näst bästa stadskärna

Helsingborg vann utmärkelsen Årets Stadskärna 2022, med Trollhättan på delad silverplats tillsammans med Simrishamn.

– Vi känner oss som vinnare! Bara att ha blivit finalistnominerade är en enorm kvalitetsstämpel för vår stad, och resultatet av ett otroligt samarbete mellan många aktörer i Trollhättan, säger Marcus Pallvid, City Trollhättan, och Mathilda Sundberg, stadsdelsutvecklare i Trollhättans Stad.

Trollhättan bästa cykelkommun

Trollhättan är Sveriges bästa cykelkommun i kategorin mellanstora kommuner, och kommer tvåa totalt sett efter Helsingborg. Det framkommer i Cykelfrämjandets undersökning av kommuners insatser för ökad cykling 2021.

– Det är väldigt glädjande! Trollhättans Stad satsar stort med nya Stridsbergsbron vilket gör att våra investeringar i cykelinfrastruktur sticker ut extra mycket just nu, säger Agnes Falck, hållbarhetsstrateg i Trollhättans Stad.

500 nya bostäder på Hults Höjd

Planprogrammet för Hults Höjd möjliggör 500 nya bostäder i ett naturnära läge i norra Trollhättan. Nu går utvecklingsplanerna in i en skarpare fas och platsens förutsättningar utreds djupare i detaljplanearbete, efter att planprogrammet godkänts av kommunstyrelsen.

Storslam för biologisk mångfald i Trollhättan

I december 2021 skickade Trollhättans Stad in LONA-ansökningar till länsstyrelsen om stöd till fem olika naturvårdsprojekt. Samtliga har nu fått "grönt ljus". Vi är oerhört glada för det fantastiska beskedet om att alla våra projektansökningar beviljats. Det innebär att vi nu med full kraft kan växla upp vårt viktiga arbete med att bevara, utveckla och visa upp den biologiska mångfalden i Trollhättan, säger miljöchef Emma Hansson.

Återinvigning av Folkets Park

Mängder av Trollhättebor samlades när Folkets Park invigdes på nytt den 14 maj. Bland annat har utemiljöer och byggnader rustats upp på området som ingår i stadens nya stadspark.

Hur finansieras verksamheten?

Trollhättans Stads verksamhet finansieras till största delen av skatter 3 109 mkr och generella statsbidrag 1 002 mkr. Övriga intäkter kommer från avgifter, hyror, räntor och bidrag med mera. på 827 mkr. Totalt omsätts 4 938 mkr.

Så används en hundralapp i skatt

Vård och omsorg	33
Utbildning	31
Förskola och fritidshem	13
Kultur och Fritid	6
Individ och familjeomsorg	6
Ekonomiskt bistånd	2
Gator, vägar o parker	3
Räddningstjänst och samhällsskydd	1
Politisk verksamhet	1
Övrigt	4

Innehållsförteckning

Kommunstyrelsens ordförande	5	DRIFT- OCH INVESTERINGSREDOVISNING	63
Stadsdirektören sammanfattar 2022	6	Driftredovisning.....	64
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	8	Investeringsredovisning.....	65
Översikt över verksamhetens utveckling	9	Större investeringar i de helägda bolagen.....	66
Den kommunala koncernen	10	Exploateringsverksamhet	67
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	15	NÄMNDERNA	69
Händelser av väsentlig betydelse	20	Utbildningsnämnden.....	70
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	22	Kultur- och fritidsnämnden	72
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	24	Omsorgsnämnden.....	74
Balanskravsresultat	44	Arbetsmarknads- och socialnämnden.....	76
Väsentliga personalförhållanden	45	Samhällsbyggnadsnämnden.....	78
Förväntad utveckling	48	Kommunstyrelsen.....	80
FINANSIELLA RAPPORTER	49	AGENDA 2030 OCH HÅLLBAR UTVECKLING	82
Resultaträkning och kassaflödesanalys.....	50	ÖVRIGT	
Balansräkning.....	51	Revisionsberättelse	87
Noter	53		
Intäkter och kostnader.....	61		
Ekonomisk översikt – koncernen	62		

Årsredovisningen är kommunstyrelsens redogörelse över 2022 års verksamhet till kommunfullmäktige och övriga intressenter. Nämndernas egna redogörelser och analyser är en särskild handling.

Vision

Trollhättan

– en stolt och innovativ stad
med plats för framtiden

Peter Eriksson,
Kommunstyrelsens ordförande 2023

Kommunstyrelsens ordförande:

2022- omställningarnas år

2022 var ett år som präglades av flera osäkerhetsfaktorer. Pandemin hade fortfarande påverkan på flera områden i samhället även om den i styrka klingade av alltmer på grund av vaccinets effekt. När vi väl trodde att vi skakat av oss bekymren och började sikta framåt kom de chockerande nyheterna om Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Ett helt ofattbart agerande i vår direkta geografiska närhet där vi snabbt fick ställa in oss på att stora flyktingströmmar från Ukraina kunde bli verklighet.

I denna kontext har Trollhättans stad med alla medarbetare verkat i och levererat service till Trollhätteborna. Helt klart inte alltid så lätt, men det har ändå genomförts. Ett starkt resultat har bidragit till finansiering av årets investeringar.

Mycket av det som gjorts har varit bra, till och med lysande, men det finns också områden där arbetet måste skruvas upp för att få högre kvalitet och resultat. Det tar vi med oss i arbetet kommande år.

Jag vill härmed ta tillfället i akt och tacka alla medarbetare för det gångna årets insatser för invånarna i Trollhättan.

Said Niklund, Stadsdirektör

Stadsdirektör:

Trollhättan 2022

Trollhättan växer och året 2022 var på alla sätt ett mycket gott år med hög kvalitet på våra verksamheter och en budget i balans. Vi visar nytt positivt resultat med +63 miljoner kronor vilket är 33 miljoner kronor bättre än budget. Stadens ekonomiska överskott är en förutsättning för att hantera stora och nödvändiga investeringar på ett ansvarsfullt sätt. Årets resultat visar att vi besitter fantastisk kompetens och vilja till utveckling och ansvarstagande.

Staden har under året arbetat målmedvetet för att främja näringslivsklimatet. Trollhättan rankades på sjätte plats i Insiktsundersökningen om företagsklimat och företagarna gav det lokala företagsklimatet det högsta betyget någonsin enligt Svenskt Näringslivs undersökning. Trollhättan har haft ett starkt år för nyinflyttade företag och efterfrågan på verksamhetsmark för etableringar har varit stor.

Försäljningen av villatomter samt tomter för flerfamiljshus har kommit i gång på Lärketorget med stort intresse. Plankontoret har också arbetat med översiktsplanering och ligger långt fram nationellt sett i sitt arbete med digitalisering av planhandlingar. Fördjupad översiktsplan för sydöstra stadsdelarna fortsätter och planläggning av flera områden för villatomter, flerfamiljshus och kommunal verksamhet pågår. Bygget av Stridsbergsbron är snart färdigt och invigning planeras till sommaren 2023.

Trollhättan blev utsedd till Årets Friluftskommun 2022 till följd av ett aktivt arbete för att utveckla friluftslivet. Sjölandabadet har nyinvigts efter renovering med en bokningsbar bastu med sjöutsikt. Stadsparken har testats som stor evenemangsplats och gett möjligheter till dans, allsång, träffar för seniorer och bröllop.

Trollhättan har infört avgiftsfri kulturskola för att erbjuda likvärdiga möjligheter för alla barn. Satsningen på Trollhättans egen symfoniorkester har varit lyckad med fullsatta salonger och stående ovationer. I Trollhättan har ett brett utbud av evenemang och program för alla åldrar återigen genomförts och varit mycket populära. Sommaröppet på Konsthallen har också blivit en viktig del av Trollhättans attraktionskraft.

Under 2022 har staden arbetat aktivt med att minska klimat- och miljöbelastningen i både projekt och drift, och frågan om klimatsmarta lösningar har beaktats i detaljplaner där det har bedömts relevant.

Staden har fokuserat på att öka den biologiska mångfalden i staden genom 6 nya LONA-projekt och anställning av Sveriges första rådgivare för biologisk mångfald. Beslut har tagits om en ny energiplan och Trollhättan har arbetat hårt med klimatfrågan.

Under året har Trollhättans stad fokuserat på att öka automatisering och digitalisering av verksamheter för att frigöra tid och höja kvaliteten. Det har genomförts flera digitaliseringsprojekt, som införande av robotisering och elektroniska underskrifter. Sensorteknik testas i samarbete med Högskolan Väst för att effektivisera verksamheten. Under året har lantmäterikontoret implementerat flera nya arbetssätt och tjänster, såsom laserscanner och drönare, vilket har möjliggjort en mer effektiv hantering av geo data. Detta har även lett till att de börjat tillhandahålla GIS-analyser och visualisering i 3D.

Året har också präglats av bemanningsutmaningar inom vård- och omsorgsverksamheterna men omsorgsförvaltningen har gjort ett stort omtag i bemanningsprocessen och infört nya processer och arbetssätt för att förbättra situationen. Det har inkluderat utbildning, samplaneringsgrupper och en bemanningspool, samt implementering av ett nytt avtal för nattarbete. Stora insatser har gjorts för att öka intresset för vård- och omsorgsyrken genom samarbeten med utbildningsanordnare. Fokus har legat på kompetensutveckling parallellt med kompetensförsörjning inom vård och omsorg.

Sedan beslutet om satsningen kring Likvärdig skola i oktober 2020 har organisationen påverkats och specifika insatser har gjorts inom alla delar av verksamheten för att stärka arbetet mot högre likvärdighet. Utbildningsförvaltningen har ökat möjligheterna för fler vårdnadshavare att ansöka om mer tid för barn i förskolan, vilket gynnar språkutvecklingen och kan öka jämlikheten.

Under 2022 har omfattande insatser gjorts för att öka trivseln och tryggheten i staden. Inom det brottsförebyggande och trygghetsskapande området har ett digitalt verktyg implementerats för lägesbild och kartläggning, lekplatser har rustats upp och modernisering och förbättring av belysning för ökad trygghet har fortsatt.

Under året har Trollhättans stad arbetat med att utveckla både ledarskap och medarbetarskap. En ledarplattform har tagits fram och fyllts med relevant innehåll inom ledarutveckling.

Jag vill framföra ett innerligt tack till var och en som på många olika sätt har gett kvalitet och service i alla stadens verksamheter och bidragit till vårt starka resultat. Jag slutar inte att vara glad, stolt och tacksam över det otroliga engagemang och ansvar som alla har visat på under det gångna året.

Under året har lantmäterikontoret implementerat flera nya arbetssätt och tjänster, såsom laserscanner och drönare, vilket har möjliggjort en mer effektiv hantering av geo data.

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen sammanfattar årsredovisningen och fokuserar på väsentliga delar av kommunens ekonomi och verksamhet.

Översikt över verksamhetens utveckling.....	9
Den kommunala koncernen.....	10
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	15
Händelser av väsentlig betydelse	20
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten.....	22
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	24
Balanskravsresultat	44
Väsentliga personalförhållanden.....	45
Förväntad utveckling	48

God mat från olika kulturer, mängder med aktiviteter för hela familjen och ett härligt gung runt omkring Kronan. Den 19 augusti var den populära folkfesten Hela Kronan Gungar tillbaka igen efter pandemin. Foto: Jonathan Hjort

Översikt över verksamhetens utveckling

Trollhättans kommunkoncerns finansiella utveckling har sammantaget varit god de senaste fem åren. Så även utvecklingen för staden som svarar för 85 procent av koncernens omsättning. För att få en bild av kommunens och koncernens ekonomiska ställning, redovisas över en femårsperiod mått från resultaträkning, kassaflödesanalys samt balansräkning.

Mkr, där inget annat anges.

Den kommunala koncernen	2022	2021	2020	2019	2018
Verksamhetens intäkter	2 209	2 080	2 053	2 019	1 949
Verksamhetens kostnader	-5 325	-5 065	-4 883	-4 920	-4 823
Skatteintäkter och statsbidrag	4 111	3 927	3 750	3 488	3 377
Finansnetto	-295	-49	-30	-32	-30
Årets resultat	183	384	405	110	82
Soliditet, % 1)	23,9	23,4	22,0	20,7	22,2
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser, % 2)	17,7	16,8	14,8	12,6	12,8
Investeringar	1 458	1 292	1 278	1 344	1 497
Långfristig låneskuld	6 737	7 346	6 741	6 254	5 899
Antal anställda, medelantal årsarbetare	5 328	5 206	5 279	5 445	5 319
Personalkostnader	3 199	3 112	3 034	3 068	*

* Uppdelning på kategori saknas.

Kommunen	2022	2021	2020	2019	2018
Folkmängd, antal, 31 december	59 274	59 154	59 249	59 058	58 728
Kommunal skattesats, %	22:36	22:36	22:36	21:56	21:56
Relativ skattekraft enligt taxering respektive år, % 4)	92	92	92	93	93
Verksamhetens intäkter	735	730	798	768	788
Verksamhetens kostnader	-4 518	-4 368	-4 245	-4 230	-4 184
Skatteintäkter och statsbidrag	4 111	3 927	3 750	3 488	3 377
Finansnetto	-181	54	72	82	72
Årets resultat	63	261	296	36	-14
Driftbudgetutfall, avvikelser mkr	89	105	49	-52	-80
Skatteintäktsutveckling, % 5)	4,7	4,7	7,5	2,1	6,1
Nettokostnadsutveckling, % 6)	3,9	5,5	-0,2	3,3	2,4
Soliditet, % 1)	53,5	54,6	51,5	52,2	60,8
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser, % 2)	34,7	34,1	29,7	25,7	28,3
Investeringar (netto)	384	380	212	145	168
Självfinansieringsgrad, % 3)	244	291	362	71	28
Självfinansieringsgrad inklusive exploaterings- och större infrastrukturprojekt, % 7)	123	100	203	57	24
Långfristig låneskuld	757	468	431	399	92
Antal anställda, medelantal årsarbetare	4 392	4 293	4 364	4 553	4 399
Personalkostnader	2 727	2 661	2 592	2 621	2 611

1) **Soliditet Eget kapital** i relation till de totala tillgångarna. Avspeglar kommunens finansiella styrka på lång sikt.

2) **Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser** Eget kapital inklusive pensionsskuld före 1998 som redovisas som ansvarsförbindelse, i relation till de totala tillgångarna.

3) **Självfinansieringsgrad** Anger hur stor del av årets investeringar som finansieras av egna medel. Årets resultat exklusive avskrivningar och realisationsvinster med tillägg för ersättning för sålda anläggningstillgångar/ nettoinvesteringar med undantag för exploateringsprojekt och stora infrastrukturprojekt.

4) **Relativ skattekraft enligt taxering respektive år** Anger Trollhättans genomsnittliga skattekraft i relation till rikets genomsnittliga skattekraft.

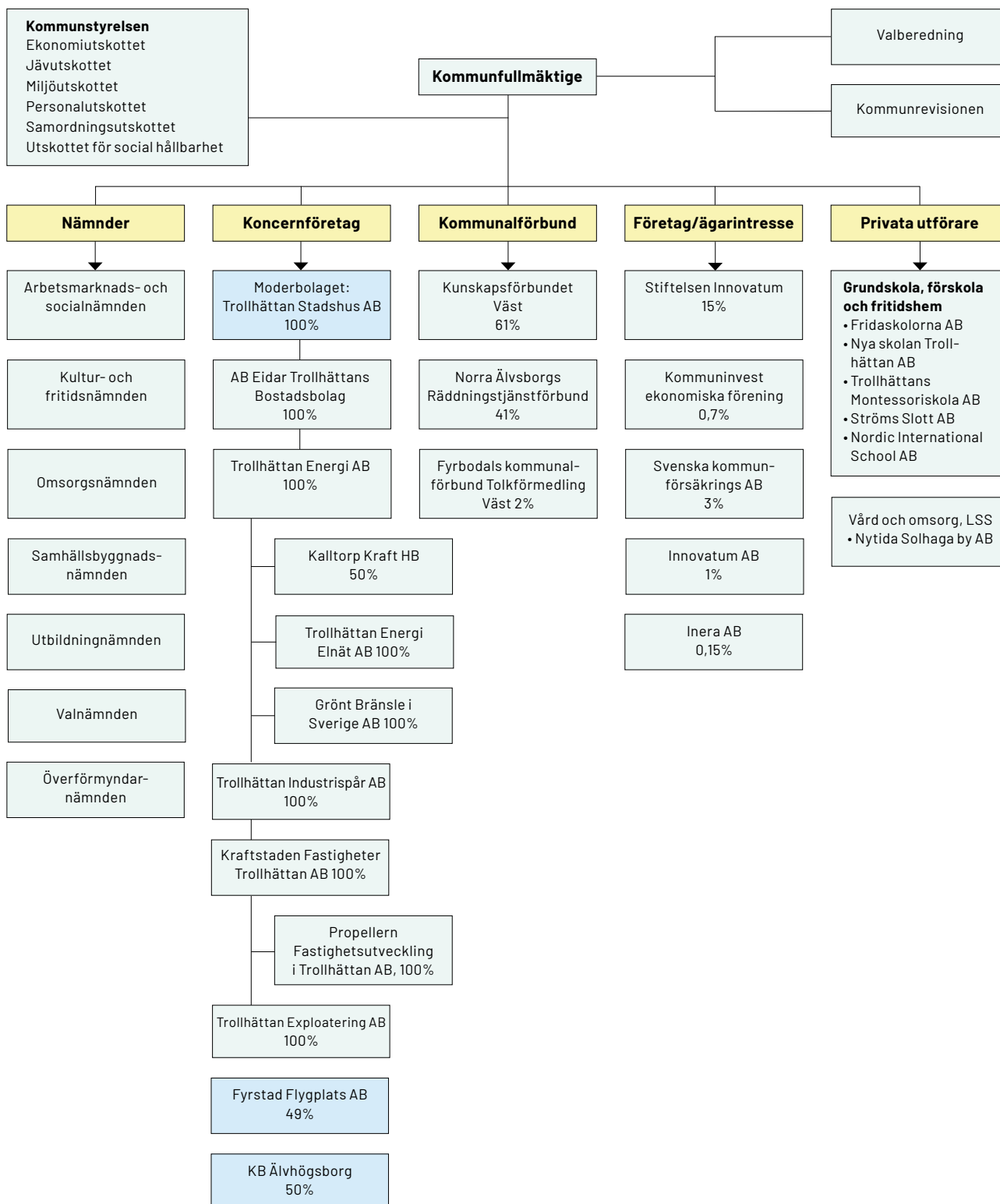
5) **Skatteintäktsutveckling** Anger periodens skatteintäkter och statsbidrag i relation till föregående års skatteintäkter och statsbidrag.

6) **Nettokostnadsutveckling** Anger verksamhetens nettokostnader för perioden i relation till verksamhetens nettokostnader föregående år.

7) **Självfinansieringsgrad** inklusive exploateringsinvesteringar och stora infrastrukturprojekt.

Den kommunala koncernen

Trollhättan kommunkoncerns samlade verksamhet kan visas med utgångspunkt från nedanstående bild. Den består av nämndsorganisationen, kommunalförbund, koncernens moderbolag samt väsentliga privata utförare. Cirka 85 procent av den samlade verksamheten utgörs av Trollhättans stad.

Den politiska organisationen

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunövergripande frågor med de två förvaltningarna kommunstyrelsens förvaltning och serviceförvaltningen. Under kommunstyrelsen sorterar olika utskott som bereder frågor till kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktige är stadens högsta beslutande organ och dess uppgifter framgår av kommunallagen. Fullmäktige beslutar i frågor av större vikt för kommunen såsom mål och riktlinjer för verksamheterna, budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor. Fullmäktige ska även vara ett forum för idéer, debatt och information. Ledamöterna, som representerar olika partier, utses genom allmänna val för en period på fyra år. Valnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter vid val till riksdagen, region- och kommunfullmäktige, val till Europaparlamentet samt folkomröstningar med mera. Kommunfullmäktige ska kontrollera att den kommunala verksamheten sköts på ett korrekt sätt. För detta arbete utser fullmäktige revisorer. Revisorerna är oberoende och granskar objektivt och självständigt kommunens alla verksamheter samt prövar om de bedrivs enligt god revisionsd. I uppdraget ingår också att granska de kommunala bolagen.

Mandatfördelning kommunfullmäktige:

	Mandat 2019 – 2022	Mandat 2015 – 2018
Socialdemokraterna	24	27
Moderaterna	13	11
Sverigedemokraterna	8	6
Centerpartiet	4	3
Vänsterpartiet	4	4
Liberalerna	3	4
Miljöpartiet	3	4
Kristdemokraterna	2	2
Totalt antal mandat	61	61

Kommunstyrelsen utses av kommunfullmäktige och ansvarar genom sin förvaltning för att kommunfullmäktiges uppdrag verkställs och följs upp. Styrelsen har hand om samtliga verksamheter som fullmäktige beslutat att inte lägga på annan nämnd, bolag, stiftelse eller förening samt har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet, samt övrig kommunal verksamhet som bedrivs i kommunalförbund som kommunen är medlem i.

Utbildningsnämnden ansvarar för det offentliga skolväsendet för barn och ungdomar, vad avser förskola, fritidshem, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola och grundsärskola och i övrigt de uppgifter inom det offentliga skolväsendet som

enligt relevanta förordningar och skollag kommunen ansvarar för. Nämnden ansvarar också för tillstånd för bedrivande av fristående förskolor, beslut om rätt till bidrag för enskild pedagogisk omsorg samt har tillsynsansvar för dessa verksamheter.

Kommunfullmäktige är
Trollhättans Stads högsta beslutande organ.

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för kultur- och fritidsverksamheten inom kommunen som omfattar kommunens folkbibliotek, N3 med kommunens kulturskola, Kronans kulturhus och fritidsgårdsverksamheten samt det rörliga friluftslivet och idrotts- och fritidsanläggningarna. Nämnden är vidare ansvarig för den allmänkulturella verksamheten, arrangemang, konsthall med kommunens konstsamling, samt bidrag till föreningar, organisationer och studieförbund, med undantag av de bidrag som tillagts annan nämnd. Kultur- och fritidsnämnden ska även med uppmärksamhet följa utvecklingen inom ansvarsområdet och ta initiativ samt lämna förslag till åtgärder.

Omsorgsnämnden ansvarar för stöd till äldre och personer med funktionsnedsättningar eller andra svårigheter i den dagliga livsföringen, förebyggande och uppsökande verksamhet riktade till äldre samt personer med funktionsnedsättningar. I omsorgsnämndens ansvar ingår också den kommunala hälso- och sjukvården. Vidare ansvarar nämnden för bostadsanpassning, och hjälpmedel inom särskild boende och biståndsbedömd verksamhet, färdtjänst och riksfärdtjänst samt stöd till anhöriga.

Arbetsmarknads- och socialnämnden ansvarar för den del av socialtjänsten som avser individ och familjeomsorg och innefattar bistånd för att uppnå skälig levnadsnivå, så kallat försörjningsstöd, skydd och stöd till barn och unga, hjälp och vård till personer med beroendeproblematik, familjerådgivning, anhörigstöd och stöd till brottsoffer. Vidare ansvarar nämnden för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, arbetsmarknadsåtgärder, konsumentrådgivning och aktivitetsansvar för ungdomar mellan 18–20 år. Därutöver hanterar förvaltningen prövning av serveringstillstånd, tillstånd för försäljning av receptfria läkemedel, tobak, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt spel vid rörelser med serveringstillstånd.

Samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområden är fysisk planering, bygglov, strandskydd, väghållnings- och parkverksamhet, trafiksäkerhet, fastighetsbildning, mätning, kartförsörjning samt namn- och adressättning. Nämnden ansvarar också för miljöövervakning samt för kommunens uppgifter inom miljöbalkens, livsmedelslagstiftningens, foderlagstiftningens, strålskyddslagstiftningens och tobakslagstiftningens områden.

Överförmyndarnämnden fullgör överförmyndarens uppgifter enligt föräldrabalken och lag om god man för ensamkommande barn samt vad som i övrigt överförmyndare eller överförmyndarnämnden ansvarar för enligt annan lag eller författning. Till nämndens uppgifter hör bland annat att besluta om förordnande och uppsägning av vissa gode män och förvaltare, utöva tillsyn över förmyndares, gode mäns och förvaltares verksamhet samt att se till att verksamheten bedrivs med ändamålsenlig inriktning med hänsyn till gällande rätt och berörda intressenter.

Konsumentrådgivningen är en verksamhet som ingår i Arbetsmarknads- och socialnämnden.

Privata utförare

Kommunen använder sig till viss del av privata utförare. De främsta områden där privata utförare förekommer är inom grundskola, förskola och fritidshem. De största privata utförarna är: Fridaskolorna AB, Nya skolan Trollhättan AB, Trollhättans Montessoriskola AB, Ströms Slott AB och Nordic International School AB. Inom området boende LSS är den största privata utföraren Nyttida Solhaga by AB. Kommunens totala kostnad för köpta verksamhetstjänster från privata utförare uppgår till 313 mkr, varav ovan listade utförare utgör 208 mkr.

Koncernbolagens och kommunalförbundens verksamhet

Trollhättans Stad innehar ett antal hel- och delägda koncerner och bolag. Intäkterna uppgick till totalt 6,3 mdkr (6,0 mdkr). Resultatet efter finansiella poster och skatt uppgick till 183 mkr (384 mkr) och de sammantagna investeringarna till 1 458 mkr (1 292 mkr).

Trollhättan Stadshus AB

Rörelseintäkter	0 mkr	Tillgångar	1 090 mkr
Resultat.....	3 mkr	Eget kapital	400 mkr
Soliditet	37 %		

Bolaget är moderbolag i kommunkoncernen Trollhättan Stadshus AB och äger samtliga aktier i AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag, Trollhättan Energi AB, Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB, Trollhättan Exploatering AB och Trollhättan Industrispår AB. Bolagets verksamhet är att äga och förvalta aktier i Trollhättan Stads hel- och delägda bolag och tillsammans med dessa utveckla verksamheten på ett värdeskapande sätt. Bolaget skall även samordna övergripande finansiella frågor och riskexponering i dotterbolagen. Bolagets soliditet har ökat från 20 % till 37 % beroende på ägartillskott till AB Eidar.

Resultatet efter finansiella poster (inklusive erhållet koncernbidrag från dotterbolagen) uppgick till +2,8 mkr (+2,2 mkr). Koncernbidrag har erhållits från de helägda dotterbolagen med 15,0 mkr.

AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag

Rörelseintäkter	561 mkr	Tillgångar	5 116 mkr
Resultat.....	31 mkr	Eget kapital	712 mkr
Soliditet	14 %		

AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag, som är Trollhättans allmännyttiga bostadsföretag, förvaltade vid årsskiftet totalt 6 437 lägenheter (6 355) varav 767 bostäder i särskilda boendeformer, företrädesvis för äldre. Dessutom förvaltar bolaget 287 lokaler. Antalet lediga lägenheter per 31/12-2022 var 93 stycken (58). Det totala hyresbortfallet uppgick under året till 11,3 mkr (13,2 mkr), motsvarande 2,01 % (2,39 %) av de totala hyresintäkterna på 564,4 mkr (552,7 mkr).

Under året fortsatte bolaget arbetet med projektet för att generera minst 1 000 nya hyresrätter i staden som ska vara färdigställda senast år 2030. Vid årsskiftet var ca 610 av de 1 000 lägenheter klara.

Resultatet efter finansiella poster uppgick till +31,1 mkr (+18,4 mkr). Investeringarna uppgick till 385 mkr (315 mkr) under

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund övar vattenlivräddning på Spikön sommaren 2022.
Foto: Malin Husar

år 2022 i nyproduktion och i befintliga fastigheter i form av standardhöjande åtgärder och åtgärder som skall minska till exempel energiförbrukning. Fastighetsbeståndet har ett bokfört värde om 4,3 mdkr. Under 2022 har nedskrivningar gjorts om totalt 10,4 mkr.

Under hösten fattade Eidars styrelse ett beslut om att begära ägartillskott samt att ge VD uppdraget att ta fram ett beslutsunderlag för att avyttra fastigheter till ett värde av 500 miljoner kronor. I december beslutade kommunfullmäktige om ett ägartillskott på 300 miljoner kronor genom nyemission via moderbolaget Trollhättan Stadshus AB.

Trollhättan Energi AB (TEAB)

Rörelseintäkter	816 mkr	Tillgångar	2 602 mkr
Resultat.....	50 mkr	Eget kapital	520 mkr
Soliditet	20 %		

Trollhättan Energi AB är moderbolag i en koncern med produkter inom fjärrvärme, vatten- och avlopp, renhållning, elnät och fibernät, elproduktion samt försäljning av el och biogasproduktion samt försäljning av biogas. Andelar i delägda bolag har förändrats under året. Biogas Brålanda AB har sålts av och ingår inte längre i TEAB-koncernen. Leveranser från bolaget kommer fortsatt ske. Ägarandelen i Grönt Bränsle AB har ökat till 100%.

Resultat efter finansiella poster uppgick till +71,3 mkr (+99,9 mkr). Årets resultat påverkas mest av affärerna fjärrvärme, elnät, stadsnät och biogas. Väder och temperatur påverkar speciellt fjärrvärmeaffären. Vädret har varit gynnsamt för elnät och orsakade inte några större avbrott som påverkade resultatet negativt.

För Biogas fattades ett beslut under hösten att till viss del avveckla affären och stora nedskrivningar påverkar resultatet för 2022.

Stora investeringar har genomförts inom främst vatten- och avloppsnätet. Årets investeringsutgifter uppgick till 344 mkr (276 mkr). Bolagets lån uppgick per balansdagen till 1 508 mkr (1 423 mkr).

Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB

Rörelseintäkter	373 mkr	Tillgångar	3 270 mkr
Resultat.....	41 mkr	Eget kapital	389 mkr
Soliditet	12 %		

Bolagets verksamhet består i att bygga, förvalta och hyra ut verksamhetslokaler för näringslivet samt offentlig verksamhet. Bolaget förvaltar också all parkering på kommunägd centralt belägen tomtmark. Lokalbeståndet omfattar en bruksarea på drygt 410 000 kvm, varav ca 63 % utnyttjas för offentlig verksamhet, främst skolor och förskolor. Högskolan Väst inräknas också här. Vakansgraden var 0,6 % i det aktiva lokalbeståndet exkl. kommunala verksamhetslokaler vid årsskiftet 2022/2023. Antalet parkeringsplatser som förvaltas av bolaget uppgår till 993 st.

Årets resultat uppgick till 46,2 mkr efter finansiella poster. Investeringar om drygt 225 mkr har utförts under året, varav 139 mkr i kommunala verksamhetsfastigheter. Den största investeringen där är pågående projekt med nytt produktionskök i Överby med 52 mkr. Dessutom har ny skola i Upphärad byggstartat och uppgick till 20 mkr. Nya förskolan Toppluvan har slutförts och uppgick till 17 mkr under året.

Renoveringar av Filfabriken på Vårvik har uppgått till 23 mkr under året. Ombyggnad av del av Elefanten 6 för BUP uppgick till 19 mkr. Ny entré till högskolan har invigts och investeringen där uppgick till 14 mkr.

Under året har dotterbolaget Propellern Fastighetsutveckling Trollhättan AB bildats.

Trollhättan Exploatering AB

Rörelseintäkter	3 mkr	Tillgångar	221 mkr
Resultat.....	-5 mkr	Eget kapital	19 mkr
Soliditet	9 %		

Bolagets verksamhet består i att förvärva, äga, förvalta och försälja fastigheter, aktier och andelar i bolag, vars verksamhet är en kommunal angelägenhet inom stadsdelen Vårvik. Ändamålet med bolagets verksamhet är att, utan vinstsyfte och med iakttagande av lokaliseringsprincipen, exploatera stadsdelen Vårvik.

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla Trollhättan Stadshus AB.

Utvecklingen av stadsdelen väntas pågå till en bit in på 2030-talet.

Resultat efter finansiella poster uppgick till -4,6 mkr. Investeringarna uppgick till 92 mkr. Under 2022 har stadsdelen fortsatt att byggas ut på flera fronter med bland annat Stridsbergsbron, huvudgata och restaurering av kulturmiljön.

År 2023 väntas huvudgatan stå klar och Stridsbergsbron ska öppnas för trafik. Stridsbergstorget kommer att invigas tillsammans med filfabriken.

Fyrstads Flygplats AB

Rörelseintäkter	30 mkr	Tillgångar	25 mkr
Resultat.....	0 mkr	Eget kapital	13 mkr
Soliditet	55 %		

Linjetrafiken har efter pandemin varit i gång sedan i mars månad efter att ha stått helt still under två år. 12 002 passagerare har använt flygplatsen varav 11 830 till eller från Stockholm. Antalet landningar med linjetrafik är 394 vilket motsvarar ca 12 avgångar/vecka. Beredskapsuppdraget för samhällsviktigt flyg har medfört 118 ambulans transporter samt ca 20 andra samhällsviktiga flygningar såsom skogsbrandbekämpning. Närmare 80 fraktflygningar har genomförts med ökade intäkter som följd och av stort värde för västsvenska industrier.

Resultatet efter finansiella poster uppgick till 0,1 mkr (-0,3). Verksamhetsanslag från ägarna uppgick till 4,5 mkr, varav Trollhättans Stad 2,3 mkr. Flygplatsen fick driftbidrag från Västra Götalandsregionen om 5,1 mkr samt statligt tillfälligt driftbidrag om 3,3 mkr.

Kommanditbolaget Älvhögsborg

Rörelseintäkter	67 mkr	Tillgångar	270 mkr
Resultat.....	3 mkr	Eget kapital	29 mkr
Soliditet	11 %		

Bolagets huvudsakliga uppgift är att driva och utveckla bad-, sport- och friskvårdsanläggningen Arena Älvhögsborg. Företaget driver sedan 2015 även en friskvårdsfilial med sjukgymnastikverksamhet på Innovatumområdet.

Ägare till kommanditbolaget är Trollhättans Stad och PEAB Projektutveckling Väst AB. Trollhättans Stad är komplementär, dvs. ytterst ansvarig för bolagets förpliktelser. Resultatet efter finansiella poster uppgick till +3,2 mkr (+1,2). Den kommunala uppdragsersättningen för året uppgick till 29,4 (29,0) mkr.

I februari kunde hela anläggningen öppna upp utan begränsningar och kunderna kunde börja återvända. Under hösten har trycket och flödena i anläggningar varit som före pandemi vilket gör att bolaget går in i 2023 med bra förutsättningar intäktsmässigt.

Bolagets låneportfölj uppgick vid årets slut till 222,9 Mkr (232,9), varav med kommunal borgen 189,5.

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF)

Rörelseintäkter	109 mkr	Tillgångar	97 mkr
Resultat.....	-2 mkr	Eget kapital	30 mkr
Soliditet	31 %		

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund är ett kommunalförbund som, av medlemmarna Färgelanda, Mellerud, Trollhättan och Vänersborg, fått i uppdrag att bedriva verksamhet utifrån antagen förbundsordning och i enlighet med Lag om Skydd mot olyckor med tillhörande förordning.

Resultatet för år 2022 uppgick till -1,8 mkr (+0,8 mkr). Trollhättans Stad lämnade under året en uppdragsersättning på 43,4 mkr (43,4 mkr).

Kunskapsförbundet Väst

Rörelseintäkter	721 mkr	Tillgångar	288 mkr
Resultat.....	9 mkr	Eget kapital	30 mkr
Soliditet	10 %		

Kunskapsförbundet Väst är ett kommunalförbund som bildades till följd av att Trollhättans Stad och Vänersborgs kommun bestämt sig för att samla sina gymnasie- och vuxenutbildningar i ett gemensamt kommunalförbund. Avsikten med förbunds-bildandet var att tillsammans åstadkomma en effektivisering av det totala resursutnyttjandet så att det blir möjligt att långsiktigt säkerställa resurser för undervisning och stöd för elevernas utveckling.

Förbundet ansvarar för gymnasie- och vuxenutbildning i Vänersborg och Trollhättan med 2 700 elever på gymnasiet och 2 500 elever inom vuxenutbildningen. Gymnasiet omfattar 16 nationella program, lärlingsprogram samt introduktionsprogrammen.

Resultatet för 2022 uppgick till +8,9 mkr (+5,5 mkr). Trollhättan Stad lämnade under året förbundsbidrag för gymnasiet och uppdragsersättning till vuxenutbildningen på totalt 364 mkr (353 mkr).

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Ekonomi i vår omvärld

BNP-tillväxten för viktiga ekonomier i omvärlden visade en nedåtgående trend under 2022 och för USA, EU och Kina syns en allt svagare tillväxt.

Den höga inflationen, liksom den snabba ränteuppgången, ger stora negativa effekter för global konjunktur 2023. Den ekonomiska tillväxten fortsätter att mattas av, såväl globalt som i Sverige. Fallande BNP syns inte på bred front, men i slutet av 2022 sjönk BNP både i Tyskland och Sverige.

Ännu väntas fler räntehöjningar från centralbankerna. Men man närmar sig snart toppnivåerna i denna räntecykel. Under 2023 väntas inflationen sjunka, bland annat som en följd av sjunkande energipriser.

Prognosen för svensk BNP 2023 är nedreviderad till -1,0 %. De nedgångar som tidigare beräknats för hushållens konsumtion och bostadsinvesteringarna väntas nu bli något större.

Hittills har svensk arbetsmarknad stått sig stark, men tecken på försvagning börjar nu skönjas. Hur mycket sysselsättningen kommer att dämpas i nedgången blir avgörande för konjunkturen framöver.

Den svenska ekonomin har en klart högre räntekänslighet (med högre skuldnivå) än många andra länder. Det är mot denna bakgrund som konjunkturedgången troligen blir större i Sverige än i flera andra länder.

Hittills har dock sysselsättningen i Sverige inte nämnvärt påverkats av den stagnerande produktionstillväxten. Indirekta effekter av pris- och ränteuppgången väntas prägla samhällsekonomin framöver, med en anpassning av personalstyrkan i allt fler företag/sektorer. En tilltagande försvagning av sysselsättningen i tjänstesektorerna bedöms ske 2023.

Bedömare av den svenska inflationen väntar sig att den ska falla i år. Nya prognoser över KPIF-inflationen 2023 ligger mellan 5,5 och 6,5 procent (att jämföra med utfallet 7,7 procent 2022)

Den makroekonomiska prognosen utgår ifrån antagandet att inflationen faller tillbaka 2023, både i Sverige och i omvärlden.

De finns en risk för "en andra inflationsvåg", om löner och arbetskostnader i Europa växlar upp till för snabba ökning. Prognosen baseras dock på antagandet att en sådan utveckling, en löne-/prisspiral, ej tar fart. Perioden av hög inflation bedöms bli övergående; redan 2024 beräknas inflationen i stället bli låg.

Att centralbankerna har genomfört stora höjningar av sina styrräntor under det senaste året är nu en starkt avkylande kraft för världsekonomin. Bedömningen i nuläget är att såväl Riksbanken, ECB som Federal Reserve (Fed) inte har så långt kvar tills de når räntetoppen i höjningscykeln. Prognosen utgår från att utvecklingen i USA efter sommaren möjliggör för Fed att inleda räntesänkningar före årets slut. Då blir det även aktuellt för ECB och Riksbanken att ändra kurs och sänka sina styrräntor.

Den konjunktur som i denna prognos antas råda i Sverige 2023-2024 pekar på behovet och rimligheten av en lättare penningpolitik. Men förutsättningarna för Riksbanken påverkas i hög grad av omvärlden, allra mest USA.

För att räntesänkningar ska bli verklighet krävs att inflationen samt inflationsförväntningarna efter sommaren är tillräckligt låg, att löneökningstakten är måttfull samt att arbetsmarknaden då också är klart svagare.

När konjunkturen fortsätter att mattas av under 2023 minskar ökningstakten för skatteunderlaget. Lönesumman ökar betydligt långsammare i år än under 2022, då löneinkomsterna steg i närmast rekordfart. I år växlar visserligen löneökningstakten upp något men detta övertrumpas av en nedväxling vad gäller antalet arbetade timmar. Någon riktig avmattning syns ännu inte på svensk arbetsmarknad.

De senaste tio åren har det reala skatteunderlaget ökat med 1,7 procent per år i genomsnitt. Det reala skatteunderlaget beräknas öka med 1 procent per år i genomsnitt 2023-2026. Där står 2023 ut som ett mycket svagt år då det reala skatteunderlaget minskar med nästan 3 procent.

Källa: Sveriges Kommuner och Regioner, februari 2023

Risk- och omvärldsanalys för koncernen i stort och för Trollhättans Stad

Demografiska utmaningar

Kommunerna står inför stora demografiska utmaningar under den kommande 10-årsperioden. Befolkningstillväxten förväntas fortsatt öka i en förhållandevis hög takt. Befolkningen förväntas dock inte vara jämnt fördelad för olika befolkningsgrupper. Det är främst äldre som utvecklingen är som högst i riket och även i Trollhättan gäller detta förhållande. I kontrast till dessa åldrar förväntas utvecklingen i de yrkesverksamma åldrarna vara betydligt lägre. Befolkningsutvecklingen kommer således att ställa stora krav på de kommunala verksamheterna. I takt med att främst antalet äldre samt yngre växer står kommunerna inför kravet att tillgodose det ökade behovet av äldreomsorg och skolplatser. Åldrar som är förhållandevis kostnadsintensiva. Att befolkningsutvecklingen för yrkesverksamma åldrar i jämförelse är förhållandevis svag innebär att försörjningskvoten kan förväntas sjunka. Behovet av kommunal verksamhet kommer alltså att öka i en högre takt än skatteintäkterna från en ökad sysselsättning. Enligt Sveriges Kommuner och Regioner kommer detta att leda till ett betydande gap mellan intäkter och kostnader. Detta kommer att ställa stora krav på den kommunala verksamheten vad gäller att erbjuda en kostnadseffektiv service. Detta utgör en betydande risk för kommuner att genomföra nödvändiga omställningar för att möta de demografiska förutsättningarna.

Finansiella risker och riskhantering

Den av fullmäktige beslutade Strategin för finansiell verksamhet och borgenspolicyn innehåller riktlinjer och regler för riskhantering och limiter för finansverksamheten inom staden och de helägda bolagen. De båda styrdokumenterna inom finansverksamheten har i allt väsentligt följts. Koncernens långfristiga upplåning uppgick i bokslutet till 6,7 mdkr och Trollhättan Stads borgensåtagande totalt uppgick till 8,7 mdkr varav 8,5 mdkr gentemot de kommunala bolagen. Risken i borgensåtagandet bedöms som begränsad då det finns stora marknadsmässiga övervärden inom fastighetsbeståndet både inom AB Eidar och Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB. Risk kopplad till borgensåtagandet för Trollhättan Energi AB bedöms också som begränsad.

Trollhättans Stad har en placeringsportfölj med ett knappt åttiotal företagsobligationer som har ett anskaffningsvärde om 2,2 mdkr. Marknadsvärdet per 31/12-2022 är 262 mkr lägre och nedskrivning av värdet som realiserad värdeminskning har gjorts i bokslutet 2022. Inga placeringar inom portföljen ligger utanför stadens riktlinjer för rating vid årsskiftet 2022/2023 och risken för förluster inom portföljens placeringar bedöms som begränsad.

Räntan på koncernens långfristiga upplåning är fortfarande förhållandevis låg, utifrån gällande generell låga ränteläge, och stora delar av koncernens lån är räntesäkrade med ränteswappar. Men marknadsräntorna har stigit kraftigt under 2022 och successivt kommer det att slå igenom på koncernens lån med högre genomsnittlig ränta och därmed högre finansiella kostnader. Skuldsättningen i koncernen är hög och soliditeten låg i jämförelse med andra kommunkoncerner. Det finns betydande övervärden i koncernens tillgångar och de samlade marknadsvärderade tillgångarna överstiger koncernens skulder.

Kommunfullmäktige beslutade 12/12-2022 om ägartillskott om 300 miljoner kronor till AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag. Ägartillskottet sker genom nyemission av aktier som köps av moderbolaget Trollhättan Stadshus AB.

Moderbolaget får i sin tur aktieägartillskott från Trollhättans Stad med motsvarande belopp 300 miljoner kronor.

Ägartillskottet till AB Eidar grundar sig på en analys om att bolaget behöver ägartillskott för att kunna uppfylla de finansiella kraven i ägardirektivet och sitt uppdrag att bygga bostäder enligt lagd planering.

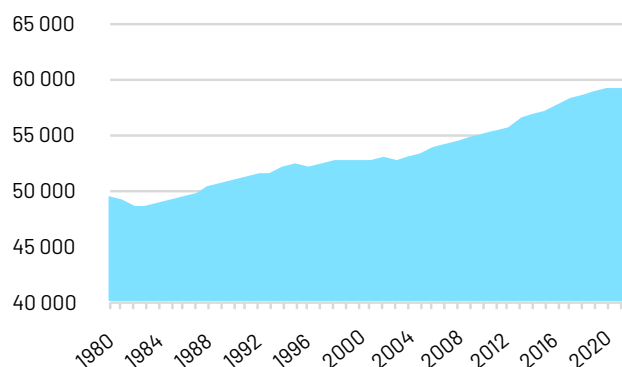
Finansiell ställning och utveckling

Koncernen har en hög skuldsättningsgrad och låg soliditet både i faktiska nyckeltal och i jämförelse med liknande kommuner. Skuldsättningen per invånare är bland de högsta i riket. Koncernen står inför stora investeringar den kommande 10-årsperioden med en genomsnittlig investeringsnivå på ca 1,5 mdkr. Investeringarna är på en högre nivå än historiskt och beror på att kommunen ska växa till 70 000 invånare på sikt. Invånarantalet har inte växt i förväntad takt de senaste åren vilket gör att det finns en risk med att uppsatt befolkningsmål inte uppnås full ut. Resultatutvecklingen bedöms få en positiv utveckling under samma period och de kommunala bolagen bedöms uppnå en fortsatt god intjäningsförmåga. Den höga investeringsnivån gör att koncernens soliditet kommer att sjunka med cirka 3 % - enheter på kort sikt men en återhämtning och ökning sker under slutet av 10-årsperioden. En viktig förutsättning är att Trollhättans Stad, som utgör cirka 85 procent av koncernen, uppnår uppsatta finansiella mål. Inom stadens finansiella utveckling finns det risker främst utifrån den framtida demografiska utvecklingen som kommer att driva kostnader. Samtidigt förväntas inte intäkterna i form av skatteintäkter och generella statsbidrag öka i samma takt. Det finansiella gap som förväntas uppstå måste lösas med bland annat en effektivare verksamhet och kostnadsbesparingar. Trollhättan har ett bra geografiskt läge med närheten till den expansiva Göteborgsregionen och dess arbetsmarknad samt fortsatt goda förutsättningar för att fortsätta öka invånarantalet fram till 2030. Det finns betydande övervärden inom koncernens tillgångar utifrån bokförda värden i balansräkningen. Trollhättans Stad har relativt hög nivå på borgensåtagande men den största andelen utgör borgen till de kommunala bolagen där riksnivån betraktas som låg.

Befolkningsutveckling

Vid årsskiftet hade Trollhättan 59 274 invånare, en folkökning med 120 personer under 2022. Folkmängden ökade under året till skillnad från år 2021 då folkmängden minskade med 95 personer. Med ökningen under 2022 har alltså tappet från året innan tagits igen. Folkmängden har ökat över tid, främst beroende på ett födelseöverskott och ett inflyttningsöverskott från utlandet.

Befolkningsutveckling i Trollhättans kommun 1980-2022

År 2022 blev det totala flyttningsöverskottet positivt, då invandringsöverskottet blev 287 och inrikes flyttningsöverskott landade på -269. Antalet inflyttningar från utlandet till Trollhättan ökade under året jämfört med pandemiåren. Flyttnettot gentemot utlandet blev positivt och 166 fler än föregående år. Ett negativt inrikes flyttningsöverskott beror på en större utflyttning än inflyttning mot andra kommuner inom Västra Götalands län men även mot övriga Sverige

Trollhättan har en relativt ung befolkning jämfört med åldersfördelningen i riket.

Arbetsmarknad och sociala förutsättningar

Trollhättan är ett arbetsmarknadscentrum med en stark bas i industri- och tjänsteföretag inom teknologi, teknik och tillverkning. Senaste officiella siffror avser år 2021 och visar 29 224 arbetstillfällen.

Som industristad med många arbetstillfällen är Trollhättan en av fem kommuner i Västra Götalands län med störst arbetspendling. År 2021 pendlade 11 404 personer till Trollhättan medan 9 788 Trollhättebor arbetade på annan ort. Pendlingen till och från Göteborg har ökat över tid och Trollhättan ingår nu i samma arbetsmarknadsregion som Göteborg. Goda förbindelser mot Göteborg har skapat förutsättningar för en ökad pendling.

Under år 2022 har arbetslösheten i Sverige och Trollhättan fortsatt att minska. I slutet av december uppgick arbetslösheten i Trollhättan till 9,1 procent, jämfört med 6,6 procent i riket. Jämfört med december 2021 har arbetslösheten minskat med 1,3 procentenheter i Trollhättan och 0,6 procentenheter i riket.

Under året har 13 300 personer studerat vid Högskolan Väst.

I Trollhättan finns goda utbildningsmöjligheter för såväl unga som vuxna. Under 2022 studerade cirka 13 300 studenter vid Högskolan Väst. Med profilen arbetsintegrerat lärande hör Högskolan Väst till de högskolor där en stor andel får arbete direkt efter avslutade studier. Trollhättan har tillsammans med Vänersborg en gemensam organisation för gymnasie- och vuxenutbildningarna – Kunskapsförbundet Väst i syfte att skapa goda förutsättningar för ett regionalt kunskapscentrum och fortsatt brett utbildningsutbud, trots mindre elevkullar i gymnasieåldern.

Utbildnings och inkomstnivån har stor betydelse för människors hälsa och sociala förutsättningar. Andel invånare i kommunen som har läst vidare efter gymnasiet är något lägre än i riket. År 2021 har nästan 43 procent av Trollhättebor i åldrarna 25–64 år en eftergymnasial utbildning, vilket är något lägre än riksgenomsnittet på strax över 45 procent. Genom att allt fler söker sig till högskolestudier ökar nivån successivt. Invånarnas genomsnittliga inkomst före skatt på 341 400 kronor om året ligger cirka 8 procent lägre jämfört riksnittet.

I Trollhättan syns stora skillnader mellan olika delar av kommunen när det gäller till exempel förutsättningar som utbildningsnivå, inkomst och medellivslängd. Arbetet med "Gemensam färdplan för social hållbarhet", en kraftsamling kring gemensamma prioriteringar för social hållbarhet, är en del i arbetet för att minska skillnader i livsvillkor hos invånarna.

Infrastruktur

En central faktor till Trollhättans attraktivitet som boende och näringslivskommun är väl utbyggd infrastruktur och goda kommunikationer. Järnvägens dubbelspår och fyrfilig E45 mellan Trollhättan och Göteborg innebär snabba förbindelser som ger möjligheter till fortsatt utveckling som attraktiv ort för boende och företagande. Närheten till flygplats bidrar till snabba förbindelser mot Stockholm.

I takt med att kommunen växer med fler invånare ökar också behovet av alla typer av transporter. Trollhättans Stad arbetar kontinuerligt med att främja det hållbara resandet. Genom att bygga ut gång- och cykelvägnätet förbättras förutsättningar för cyklister. Hållplatser tillgänglighetsanpassas för att bidra till en attraktiv kollektivtrafik.

Bostadsförsörjning

Nya bostadsområden och förtätningar av bebyggelsen planeras i attraktiva lägen. Detta tillhör huvudfrågorna i den översiktsplan för Trollhättans kommun som antogs år 2014. Ambitionen är att erbjuda en blandad bebyggelse med god servicenivå och växlande natur.

Trollhättan värnar om att alla studenter ska trivas och att de har goda och trygga förutsättningar för att studera och leva på studieorten. Trollhättan är en av tre universitets- och högskoleorter med godkänd bostadsgaranti för studenterna. Garantin är viktig för Trollhättans attraktionskraft som studentstad och högskolans konkurrenskraft.

Enligt SCB uppgick antal bostäder i kommunen år 2021 till 29 238, fördelat på cirka 11 000 småhus och cirka 18 200 lägenheter i flerbostadshus. Under år 2022 har preliminärt 20 lägenheter i flerbostadshus samt 79 friliggande enbostadshus och parhus färdigställt.

Produktionen av bostäder påverkar befolkningsutvecklingen och har en koppling till hur attraktivt det är att leva och bo i Trollhättan. Under år 2022 var produktionstakten inte lika hög som på senare år enligt preliminära siffror.

Flera större flerbostadshus planeras de kommande åren, såväl allmännyttiga som privata, vilket väntas bidra med en ökad folkmängd framöver. Efterfrågan på småhus och villatomter är stor. Den kommunala tomtkän ökar stadigt med nya medlemmar.

Näringsliv Trollhättan – med sikte på framtiden

Ett starkt och brett näringsliv med många framgångsrika företag är en förutsättning för ett gott liv i Trollhättan och regionen. Trollhättans attraktionskraft – en attraktiv plats att besöka, bo, studera, verka och leva i – är särskilt viktig för att bidra till stolta trollhättebor, kompetensförsörjning och nya jobb.

Trollhättans näringsliv har en stark bas av industri- och tjänsteföretag inom teknologi, teknik och tillverkning. Här finns världsledande företag med spetsteknologier, och tillsammans med akademien och andra utvecklingsaktörer, är de motorer för forskning och innovation i Trollhättans utvecklingsmiljöer. Totalt har Trollhättan drygt 4 500 arbetsställen varav cirka 2 000 är aktieföretag där de små företagen utgör en klar majoritet. Många av de små och medelstora företagen är framgångsrika underleverantörer och tillsammans bidrar de mindre företagen till stor mångfald.

Stadens industrihistoria innehåller många exempel på framgångsrika omställningar där företag ställts om och nya företag bildats. Ur varje omställning har utvecklingen gått framåt och en trollhätteanda, som präglas av samverkan, vilja och handlingskraft, har förstärkts. Profilen som en kunskapsintensiv och innovativ stad, och en växande techstad, hjälper oss att driva utvecklingen i en positiv riktning.

Högskolan Väst och andra utbildningsaktörer spelar en viktig roll för Trollhättans och regionens kompetensförsörjning, där det innovationsstödjande systemet och forskningsmiljöer har utvecklats i samarbete med externa aktörer.

Järnvägens dubbelspår och fyrfilig E45 mellan Trollhättan och Göteborg innebär snabba förbindelser som ger möjligheter till fortsatt utveckling.
Foto: Per Ivarsson

Göteborgs arbetsmarknadsregion har växt ihop med Trollhättan och Uddevalla, vilket innebär att 1,4 miljoner invånare bor inom pendlingsregionen. Pendlingen har vuxit i båda riktningarna vilket stärker tillväxtpotentialerna.

De senaste åren har det varit stor efterfrågan gällande köp av verksamhetsmark och lokaler vilket fortsatt även de senaste åren. Trollhättans totala attraktionskraft inklusive läget med bra kommunikationer, tillgång till kompetens, attraktiv mark/verksamhetslokaler och ett starkt befintligt näringsliv tillsammans med varumärken som Högskolan Väst och Innovatum har stor betydelse för stadens tillväxt. Insatser för att skapa ett gott företagsklimat, arbete med kompetensförsörjning och innovationskraft är viktiga insatser för att bidra till Trollhättans attraktionskraft.

I Svenskt Näringslivs undersökning av Företagsklimat tog Trollhättan under 2022 stort steg uppåt till plats 99. I Insiktsmätningen angående kommuners Näringslivsklimat hamnar Trollhättan mycket högt med ett Nöjd kundindex (NKI) på 80.

Pensionsförpliktelser

Koncernens totala pensionsåtagande uppgår till 1 355 mkr, varav kommunens andel utgör 1 332 mkr. Pensionsförpliktelserna i kommunen redovisas sedan 1998 enligt den s.k. blandmodellen där pensioner intjänade före 1998 inte skuldförs utan redovisas som ansvarsförbindelse. Förpliktelserna som redovisas som ansvarsförbindelse uppgår till 925 mkr. Pensioner har i sin helhet återlånats i verksamheten och inte placerats. Ytterligare upplysningar om förpliktelserna finns i not *Avsättningar för pensioner* samt *Ansvars- och borgensförbindelser*.

Pensionsförpliktelser

Mkr	Koncernen		Kommunen	
	2022	2021	2022	2021
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen	1 355	1 391	1 332	1 367
<i>Avsättning inklusive särskild löneskatt</i>	430	421	407	397
<i>Ansvarsförbindelse inklusive särskild löneskatt</i>	925	970	925	970
Summa pensionsförpliktelser	1 355	1 391	1 332	1 367

Händelser av väsentlig betydelse

Under 2022 finns det ett flertal händelser av väsentlig betydelse som har påverkan på de finansiella rapporterna. Nedan följer en sammanställning av större händelser i den kommunala verksamheten under året.

- ▶ Pandemin påverkade verksamheten även under de första månaderna 2022 men sedan hävdades restriktionerna och verksamheterna har återgått till det normala.
- ▶ Ekonomiskt har Trollhättans stad och ingående dotterbolag i kommunkoncernen för tredje året i rad ett bra resultat i bokslutet. Investeringarna har varit fortsatt höga både i Trollhättans Stad och koncernen.
- ▶ Trollhättan Stadshus AB beslutade om igångsättning av byggnation av Upphärad skola som genomförs av Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB. Projektbudgeten är på 57 mkr och pågår till och med år 2023.
- ▶ Trollhättan Stadshus AB fattade beslut om igångsättning av investeringen nytt produktionskök på Överby som genomförs av Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB. Projektbudgeten är på 100 mkr och pågår till och med 2023.
- ▶ Trollhättan Stadshus AB beslutade om igångsättning av Fräsegårdsskolans förskola som genomförs av Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB. Projektbudgeten är på 59,7 mkr och pågår till och med år 2023.
- ▶ Trollhättan Energi AB fattade beslut att strategiskt omstrukturera biogasaffären. I enlighet med detta har bolaget avyttrat aktierna i Biogas Brålanda som inte längre ingår i TEAB-koncernen. Leveranser från bolaget kommer fortsatt att ske. TEAB:s ägarandel i Grönt Bränsle AB har ökat till 100 %.
- ▶ Inom Trollhättan Energi AB har Vatten och avlopp fortsatt med omfattande investeringar för att förnya ledningsnätet, förbättra reningsprocesser och förberedelser inför byggnation av nytt vattenverk för dricksvatten. Vid Arvidstorps avloppsreningsverk är byggnationen av den nya slamhanteringsprocessen färdigställd och optimering av processen pågår. Ett nytt miljötillstånd för avloppsverksamheten trädde i kraft 2021. Investeringar för att uppfylla kraven har startats upp.
- ▶ Inom Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB pågår projektet med nytt produktionskök i Överby med utgift om 52 mkr. En ny skola i Upphärad har byggstartats och uppgick till 20 mkr. Nya förskolan Toppluvan har slutförts och uppgick till 17 mkr under året.
- ▶ Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB har renoverat Filfabriken på Vårvik som uppgått till 23 mkr under året. Ombyggnad av del av Elefanten 6 för BUP uppgick till 19 mkr. Ny entré till högskolan har invigts och investeringen där uppgick till 14 mkr.

Vid årsskiftet uppgår invånarantalet i Trollhättan till 59 274.
Foto: Christian Flodin

- ▶ Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB har bildat dotterbolaget Propellern Fastighetsutveckling Trollhättan AB.
- ▶ AB Eidar har byggt 40 nya lägenheter i Sjuntorp som blev klara under året med invigning och inflyttning i november. Samtliga lägenheter var uthyrda vid invigningen. Upphandlingen av byggnation av 200 lägenheter i den nya stadsdelen Vårvik fick avbrytas på grund av överklagan och projektet är fortsatt pausat med anledning av det försämrade ekonomiska läget. Förhoppningen är att projektet kan återupptas sommaren 2023.
- ▶ AB Eidars arbete med omställning av det tidigare äldreboende på Klockaregården vid Kronogårds Torg har löpt på under året och hösten 2023 kommer 64 ombyggda lägenheter i olika storlekar att vara klara för inflyttning.
- ▶ Trollhättan har som mål att växa till 70 000 invånare. Vid årsskiftet uppgår invånarantalet till 59 274. Precis som i stora delar av Sverige har det varit bostadsbrist i Trollhättan, men de senaste åren har staden en bostadsmarknad i balans. AB Eidar har under många år skapat förutsättningar för tillväxt genom den offensiva strategiska satsningen; "Hem till Framtiden", med målsättningen att bygga minst 1 000 nya bostäder till år 2030. Hittills har AB Eidar levererat 610 av dessa bostäder.
- ▶ Den 12 december 2022 beslutade kommunfullmäktige om ett ägartillskott på 300 miljoner kronor till AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag genom nyemission av aktier via moderbolaget Trollhättan Stadshus AB.
- ▶ Stadsdelen Vårvik har fortsatt att byggas ut på flera fronter med bland annat Stridsbergsbron, huvudgata och restaurering av kulturmiljön. Samtidigt pågår arbete med att planera för kommunal service i det nya bostadsområdet. Utöver mötesplatser av olika slag planeras det bland annat för en ny förskola och ett nytt vård- och omsorgsboende. Genom ett socialt hållbarhetsperspektiv har det arbetats med att hitta sätt för att Vårvik ska bli en heterogen och blandad stadsdel där alla kan bo.
- ▶ Investeringen nya bron över Göta älv, Stridsbergsbron pågår och har hittills upparbetat 368 mkr, varav 130 mkr 2022. Byggnation av väg Hjul kvarn och anslutningsväg till Stridsbergsbron har pågått och beräknas färdigställas i början av år 2023. Investeringen har uppgått till 19 mkr år 2022.
- ▶ Trollhättans Stad har förvärvat mark och en motionsanläggning på Stallbacka, del av fastigheten Propellern 8. Ändamålet med marken är industrimark.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

”Trollhättan – en stolt och innovativ stad med plats för framtiden” är Trollhättans vision. Visionen beskriver vår gemensamma långsiktiga färdriktning och målbild för såväl platsen som den kommunala organisationen. Visionen konkretiseras via vår verksamhetsidé – ”Tillsammans jobbar vi för att alla i vår stad ska kunna utvecklas, uppleva trygghet och känna framtidstro. Vi gör livet enklare i Trollhättan”. Den kommunala verksamheten skall vägledas utifrån ledorden; mod, nytänkande, delaktighet och handlingskraft, vilket genomsyrar styrningen av den kommunala verksamheten.

Styrning av koncernen

De helägda bolagen ägs av moderbolaget Trollhättan Stadshus AB som i sin tur ägs till 100 % av Trollhättans Stad. I moderbolagets styrelse sitter politiska representanter från Trollhättans Stad. Kommunfullmäktige tillsätter representanter till bolagens styrelse. Sammansättningen beslutas i samband med årsstämman och motsvarar aktuell politisk representation i kommunen. Kommunerna styr bolagen även genom bolagsordningar, ägardirektiv och bolagspolicy. Bolagens styrelse ska inhämta kommunfullmäktiges ställningstagande inför beslut av principiell beskaffenhet eller av större vikt. De helägda bolagen ska

årligen i samband med bokslutet rapportera årets verksamhet utifrån ägardirektiv och bolagsordning till kommunstyrelsen. De kommunala bolagen ingår i kommunens årsbokslut för koncernen samt i delårsbokslutet per augusti. Två gånger per år sker en formaliserad rapportering och information från de helägda bolagens ledningar till moderbolaget om verksamhet och ekonomi samt uppföljning av ägardirektiven. På ett av dessa årliga möten deltar hela kommunstyrelsen utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Kommunens styrmodell

Stadens verksamhet styrs av lagstiftning och de styrdokument som kommunfullmäktige antar. Lagstiftningens grundläggande krav finns i kommunallagen, förvaltningslagen och aktiebolagslagen. Verksamheten regleras dessutom i speciallagar för olika områden. Utöver detta sker statlig styrning även i andra former genom bland annat förordningar och föreskrifter.

Trollhättans Stad har en vision som beskriver den gemensamma långsiktiga färdriktningen för såväl platsen som den kommunala organisationen. Visionen konkretiseras av en verksamhetsidé och ledord utgör en vägledning som ska genomsyra organisationen och dess beslut.

Styrmodellen bygger på mål- och resultatstyrning. Kommunfullmäktige beslutar i sin mål- och resursplan om de fokusområden och prioriterade mål staden som helhet ska sträva mot. Varje nämnd beslutar därefter om mål som bidrar till att fullmäktiges mål nås långsiktigt i sin verksamhetsplan med budget. Nämndernas mål följs bland annat upp av målsatta indikatorer som har fokus på resultat och effekt. En röd tråd ska finnas i styrkedjan genom en tydlig koppling mellan

fullmäktiges mål, nämndens mål och det arbete som bedrivs ute i stadens verksamheter. Detta bidrar till att den politiska viljeinriktningen når hela vägen ut i verksamheten och att organisationen steg för steg närmar sig visionen.

Kommunfullmäktiges mål- och resursplan (MRP) tas fram efter varje val och ska gälla i fyra år. Det första året i den nya MRP:n är också budget för det kommande året.

Kommunfullmäktige fastställer utdebitering, totalbalanser och budgetanslagen för respektive nämnd och fastställer också investeringsbudgeten.

Mål- och resursplanen ses över varje år avseende budgeten för nästa år och ytterligare två år framåt. Den inkluderar ekonomiska driftramar och investeringsplaner tre år framåt.

Fokusområde och prioriterade mål

Fokusområdena anger de områden där staden har sina största utmaningar och behöver utvecklas.

Fokusområdena ska ange de viktigaste områden som kommunfullmäktige ska styra inom för att kommunen ska utvecklas i rätt riktning. Det ska vara områden som staden har rådighet över och ligger inom den kommunala kompetensen och budgeten.

Fullmäktiges prioriterade mål avser klargöra de viktigaste målen under respektive fokusområde och utgör grunden för den politiska uppföljningen i kommunfullmäktige. De ska ange önskad riktning av utvecklingen, till exempel öka/minska.

De prioriterade målen är strävansmål under perioden. Kommunfullmäktige följer också nyckeltal, som är kopplade till de prioriterade målen, som ger kommunfullmäktige information om utvecklingen över tid. Detta ska ge fullmäktige, tillsammans med nämndernas rapportering av målen, en indikation på vilken riktning som verksamhetens utvecklas i.

Vision

Uppföljning av kommunfullmäktiges fokusområden görs i beskrivande text. Uppföljning av fullmäktiges prioriterade mål görs genom en professionell och kvalitativ analys av måluppfyllelsen av de mål som nämnderna kopplat till det prioriterade målet samt utveckling av de nyckeltal som är kopplade till det prioriterade målet.

Kommunfullmäktiges fokusområden 2020–2023

Trollhättans stad kommunfullmäktige har ett fokusområde under perioden 2020–2023:

Ett hållbart växande Trollhättan

- Ett Trollhättan där vi tillsammans tar ansvar för både staden och dess invånares likvärdiga förutsättningar till positiv utveckling.
- Ett Trollhättan som har ett långsiktigt helhetsperspektiv utifrån aspekterna social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

Fokusområdets prioriterade mål 2020–2023

Till fokusområdet har kommunfullmäktige beslutat om tre prioriterade mål som gäller för Trollhättans stad. Dessa mål är strävansmål under perioden:

- Ökad jämlikhet och trygghet med särskilt fokus på barn, unga och äldre.
- Öka hastigheten mot ett klimatsmart Trollhättan.
- Utveckla och stärka den lokala kraften.

De globala Agenda 2030-målen kan kopplas till kommunfullmäktiges fokusområde och prioriterade mål.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. Det finansiella perspektivet tar sikte på kommunens finansiella ställning och utveckling. Det kan också beskrivas som att varje generation ska bära kostnaden för den service som konsumeras och inte belasta kommande generationer med kostnader. Verksamhetsperspektivet tar sikte på förmågan att bedriva verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Verksamhetsmål och finansiella mål hänger ihop för att en god ekonomisk hushållning ska uppnås.

Det är fullmäktiges **finansiella mål** och **fokusområde med prioriterade mål** som definierar vad som är god ekonomisk hushållning för Trollhättans Stad. Enligt styrprinciperna som anges i dokumentet "*Bestämmelser om styrning av verksamhet och ekonomi*", antaget av kommunfullmäktige 2019, ska dessa beslutas i mål- och resursplanen inför varje ny mandatperiod.

De prioriterade målen är strävansmål under mandatperioden, för närmare beskrivning av målen se avsnitt *Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten*.

Enligt stadens styrmodell följs fokusområden och prioriterade mål upp genom nyckeltal och nämndernas mål som är kopplade till kommunfullmäktiges prioriterade mål. Nämndernas mål följs bland annat upp genom målsatta indikatorer som har fokus på resultat och effekt.

Staden bedöms sammantaget ha uppnått god ekonomisk hushållning utifrån att de tre finansiella målen har uppfyllts samt att nämnderna bedömer att arbetet med målen går i helt rätt riktning mot 2023 i drygt 79 % av målen. Resterande 21 % av målen bedöms gå delvis rätt riktning, men åtgärder krävs för att nå målen till 2023.

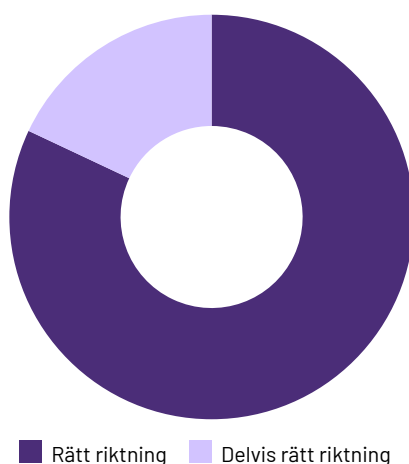
Uppföljning av verksamhetsmål

Nämnderna har tagit fram nämndsmål som ska bidra till att nå fullmäktiges prioriterade mål. Dessa är strävansmål med sikte på 2023. Kommunfullmäktiges prioriterade mål följs även upp via nyckeltal. Dessa redovisas under respektive prioriterat mål.

Uppföljningen av de prioriterade målen visar att nämnderna bedömer att 79 % av målen går i helt rätt riktning mot 2023 (79 % 2021). Resterande 21 % av målen bedöms gå delvis rätt riktning, men att åtgärder krävs för att nå målen till 2023. Alla nämndsmål omfattar en eller flera Agenda 2030 mål. Nedan beskrivs en övergripande sammanfattning med exempel från nämndernas arbete. Under 2022 har ytterligare 4 nämndsmål tillkommit totalt.

Ökad jämlikhet och trygghet med särskilt fokus på barn, unga och äldre

Jämlikhet innebär att individen ska ha möjlighet att styra sitt liv trots olika förutsättningar och den upplevda tryggheten innebär att ha tillit till familj, sina närmaste, sin omgivning och samhället. Uppföljningen visar att 82 % (78 % 2021) av nämndsmålen går i rätt riktning för att nå målet till 2023 och 18 % av nämndsmålen går i delvis rätt riktning.

Figur 1 - Cirkeldiagram som visar att 82 % av nämndsmålen bedöms gå i rätt riktning för att nå målet till 2023. 18 % går delvis i rätt riktning.

Inom förskolan bedöms merparten av verksamheten ha god eller hög kvalitet. För att stärka barns språkliga utveckling har drygt 200 barn fått utökad tid i förskolan. Insatserna för att öka närvaron i både förskola och grundskola har gett viss effekt på den negativa trend som pandemin gav. Inom grundskolan har behörighet till gymnasiet minskat två år i rad. Sommarskolan bidrog dock till att höja andel behöriga från 79,5 till 82,8 %. Meritvärdet ökade till 226 vilket är över rikets snitt och det högsta värdet sedan 2015. Dock finns det skillnader i resultat för olika elevgrupper vilket kräver fortsatta åtgärder.

Alla de förebyggande insatser som erbjuds inom socialtjänstens så kallat servicespår nyttjas alltmer av kommuninvånare. Exempel är särskilda insatser inom budget, skuld- och konsumentrådgivning. En annan insats är stöd till personer på grund av våld i nära relationer där ungefär 600 personer har sökt stöd under året. Vid utvärdering av insatserna angav samtliga svarande att de fått hjälp att leva ett liv fritt från våld helt eller delvis. Antalet våldsutövare som tagit emot hjälp är fler än tidigare år men motsvarar endast en liten del av de faktiska utövarna trots satsningar att nå fler.

Den köpta familjehemsvården inom socialtjänsten ökar dels på grund av färre egna jourhem, dels på grund av att vårdbehovet blir alltmer komplext. Vad gäller försörjningsstöd når fler personer egen försörjning men den grupp som finns kvar har långt kvar till att nå egen försörjning vilket kräver både fler och längre insatser.

Genom att antal timanställda minskar inom omsorgen möter brukarna alltmer ordinarie personal i stället för timvikarier. Förbättrad introduktion till både arbetsplats och yrket ger ny personal ökade förutsättningar att ge mer kvalitativa insatser till brukarna och därmed ökad trygghet. Uppföljningen av upplevelsen av egenmakt och att kunna påverka visar ett förväntansglapp mellan vad som förväntas och vad som är verksamhetens uppdrag och där ska åtgärder vidtas för att minska glappet.

De riktade insatser som sker inom kultur- och fritidsverksamheten når fler underrepresenterade grupper. Generellt ses ett ökat deltagande i merparten av de verksamheter och insatser som genomförs.

Arbete med barn och ungas delaktighet ökar till exempel genom dialog med barn och unga i projekt för samhällsutveckling. Barnperspektivet har beaktats i högre grad i de ärenden som lyfts i kommunstyrelsen. En undersökning hos ungdomar i årskurs 7-9 visar att ca 32 % av ungdomarna tror att de flesta vuxna vet vilka rättigheter barn har enligt barnkonventionen och att de flesta vuxna försöker ta hänsyn till barnens rättigheter.

Fokus på säkerhets- och trygghetsarbete har ökat vid varje val, så även 2022. Insatser har också skett för att öka röstdeltagande från boende vid kommunens särskilda boenden samt att ambulerande röstmottagare erbjudits till de röstande som inte kan ta sig till vallokal.

Nyckeltal	2020	2021	2022	Trend	Kommentar
Behörighet till gymnasiet (%) <i>Behörighet till yrkesprogram, elever folkbokförda i kommunen</i>	85,4	84	82		Behörighet till gymnasiet var 82%, en minskning från föregående läsår (84%) och under riket (85%). Trollhättan har haft ett lägre utfall än riket under 9 av de senaste 10 läsåren. Pojkar hade en högre behörighet än flickor (83% respektive 81%). Båda elevgrupperna hade ett lägre utfall än motsvarande grupp på riksnivå.
Gymnasieelever som fullföljer sin utbildning inom 4 år (%), hemkommun	70,1	72,1	67,7		Andel män som tar examen inom 4 år har sjunkit från 71,4 2021 till 64,1 2022. Andel kvinnor som tar examen har sjunkit något från föregående år, från 72,6 till 71,1. Resultaten ligger under rikets resultat för både kvinnor och män.
Trångboddhet i flerbostadshus (%) <i>Hushållet räknas som trångbott om det bor mer än två personer per rum (kök och vardagsrum oräknade)</i>	19	17,9	i.u.		Under 2021 har trångboddheten minskat något från föregående år. Mellan år 2015-2019 var andelen över 20%, men har därefter minskat men ligger över riksnivå (16,9%).
Förvärvsarbetande invånare 20-64 år (%)	75,6	76,9	i.u.		Andel förvärvsarbetande ökade både bland män och kvinnor.
Upplevd trygghet utomhus <i>Andel invånare, 18-64 år, som upplever otrygghet utomhus (%)</i>	31	31	32		Trollhättan har en högre andel invånare, både kvinnor och män, än riket, som ofta eller ibland avstår att gå ut ensam i rädsla för att råka illa ut. Kvinnor avstår i högre grad (46 %) än män (18 %).
Upplevd tillit <i>Andel invånare med avsaknad av tillit till andra (%)</i>	28	28	27		Kvinnor saknar i något högre grad tillit till andra än män i Trollhättan (28 respektive 26%). Resultatet för kvinnor är detsamma som för riket men männen i Trollhättan har högre tillit till andra än männen i riket (29%).
Föreningsaktiva äldre, andel (%)	46	44	43		Andelen föreningsaktiva äldre sjunker något.
Hållbart medarbetar-engagemang, HME, totalt värde	78,5	78,6	79,3		Resultatet är 79,3 i senaste mätningen är en ökning från 78,6 föregående år. I jämförelse med Uddevalla och Vänersborg ligger Trollhättan något högre. Trollhättan har högre värden inom områdena motivation och ledarskap, där frågorna som rör ledarskap ökat särskilt mycket.

Öka hastigheten mot ett klimatsmart Trollhättan

Ett klimatsmart Trollhättan är ett samlingsbegrepp för arbetet med ekologisk hållbarhet. Strategin för ekologisk hållbarhet anger inriktning och prioriteringar för stadens arbete. Huvudfokus i redovisningen nedan behandlar två av de dominerande miljöproblemen; hoten mot klimatet och den biologiska mångfalden. Uppföljningen visar att 87 % (69 % 2021) av nämndsmålen går i rätt riktning för att nå målet till 2023 och 13 % av nämndsmålen går i delvis rätt riktning.

Trollhättan har blivit medlem i Klimatkommunerna, efter att ha klarat inträdesprovet med goda poäng.

Kommunen har uppfyllt de flesta av de 16 klimatlöften som antogs inför 2022. Arbete med avfallsplan pågår och en förstudie om återbruk av möbler är framtagen för beslut.

Under det gångna året har nya mål för en fossilbränslefri stad, energieffektivisering, förnybar energi, laddinfrastruktur och miljöcertifiering av nybyggnation beslutats. Beslut har också tagits för att höga klimatkrav ska ställas när nya fordon eller transporttjänster ska upphandlas.

I samband med elkrisen upprättades en stab som bland annat hade som uppgift att främja elbesparing i verksamheterna. Energibesparande åtgärder har genomförts och information om energibesparing har spridits både internt och mot invånare genom kommunens kanaler.

Den senaste resvaneundersökningen visar att Trollhätteborna fortfarande är bilburna i stor utsträckning och resandet med kollektivtrafiken i stadstrafiken har inte riktigt nått samma nivåer som före pandemin. En positiv trend är dock att antalet cyklister på Klaffbron har ökat varje år sedan mätningen började 2016. Trollhättans Stad placerade sig på andra plats i Sverige när det kommer till arbete med cykelfrågor, enligt Cykelfrämjandet. En sak värd att nämna är den nya cykelpoolen som invigdes under året.

Tillsammans med näringslivet har Trollhättan börjat arbetet med en omstarts och etableringsstrategi för Trollhättans centrum.

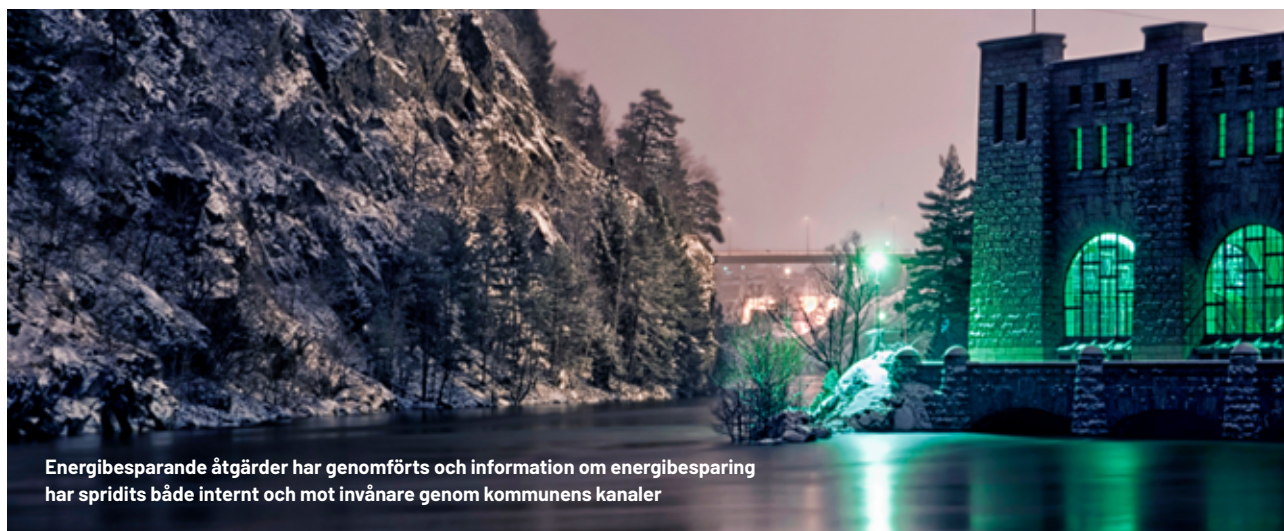
■ Rätt riktning ■ Delvis rätt riktning

Figur 2 - Cirkeldiagram som visar att 87 % av nämndsmålen bedöms gå i rätt riktning mot att nå målet till 2023. 13 % går delvis i rätt riktning.

Klimatneutralitet kommer vara en del av strategin. Trollhättan är också med i ett forskningsprojekt om klimatberäkningar i landskapsprojekt.

Forskaren Alexandre Antonelli har hållit ett föredrag om biologisk mångfald för tvåhundra deltagare i kommunorganisationen. Trollhättan har dessutom fått Sveriges första rådgivare för biologisk mångfald för att kunna stötta privatpersoner, organisationer och företag i hur de kan öka den biologiska mångfalden i sitt närområde. Arbetet med invasiva arter har fortskridit under året, bland annat har bekämpning av gul skunkkalla, jätteloka och jättebalsamin genomförts inom Trollhättans kommun.

Barn från fritidshem i Trollhättan har skrivit dikter som omvandlats till sånger i programmet "Lyrik till Klimatet" med N3:s barn- och ungdomskör vid Nordic Song festival. Konsthallen har haft flera utställningar med miljötema. På olika håll har det ordnats klädbytdagar, återbrukspysssel och verkstäder där ungdomar har kunnat laga kläder och cyklar.

Energibesparande åtgärder har genomförts och information om energibesparing har spridits både internt och mot invånare genom kommunens kanaler

Nyckeltal	2020	2021	2022	Trend	Kommentar
Utsläpp växthusgaser, ton CO ² <i>Eftersläpning i statistiken, redovisar tillgängliga värden (år inom parentes).</i>	121 507 (2018)	119 297 (2019)	110 895 (2020)		Senaste siffran för Trollhättan gäller för år 2020. Nationella siffror visar att utsläppen av växthusgaser i Sverige ökade med över 3 % under 2021 jämfört med 2020. Ökningen berodde på att industrin återhämtat sig efter pandemiutbrottet och en kallare väderlek. Utsläppen var dock fortfarande lägre än före pandemin.
Matsvinn <i>Andel (%) svinn av producerad mat.</i>	19	13	13		Arbetet med att minska matsvinnet har gett mycket goda resultat vilket innebär att svinnet har minskat till 13 %. Nyckeln till framgång kan sammanfattas med ett stort engagemang och delaktighet bland medarbetare och chefer, kontinuerlig uppföljning och receptberäkning i kostplaneringssystemet.
Ekologiska livsmedel <i>Andel (%) ekologiskt producerade livsmedel av livsmedel som inhandlats via ramavtal (värde)</i>	31	29	36		De ekologiska livsmedlen har ökat vilket främst förklaras med extra tillsatta medel för ekologiska inköp. Det har skapats gemensamma inköpslistor och menyer med prioriterade ekologiska livsmedel såsom potatis, rotfrukter, ägg, nötkött och bröd. Det är mat som används i alla verksamheter.
Plastreduktion, <i>Index utgår från inköpen 2018 som sattes till Index 100</i>	139	104	135		För att erbjuda alternativ till fossila produkter har nya produktval införts, till exempel flera typer av sopsäckar i återvunnen plast och dryckesbägare i papp. Några produkter har också tagits bort såsom köksfolie av PVC-plast och några typer av plastglas. Trots dessa åtgärder har det skett en tydlig ökning av plastindex. Detta beror framför allt på en ökad förbrukning av den största produkten, som är engångshandskar.
Inköp av klimatsmarta livsmedel som minskar negativ påverkan av klimatet <i>Måttet mäter mängden CO² ekvivalenter / kg inköpta livsmedel. CO² ekvivalenter är en enhet för flera olika växthusgaser.</i>	1,9	1,9	1,8		Siffran visar klimatutsläpp i förhållande till mängd inköpta livsmedel. Ett sätt att minska utsläppen av växthusgaser från maten är att minska konsumtionen av rött kött till förmån för fågel och vegetabilier. Trollhättans Stad har därför påbörjar en resa i denna riktning. Research Institutes of Sweden (RISE) och Västra Götalandsregionen (VGR) har kommit fram till att siffran 1,7 är ett rimligt mål att sträva mot.

Utveckla och stärka den lokala kraften

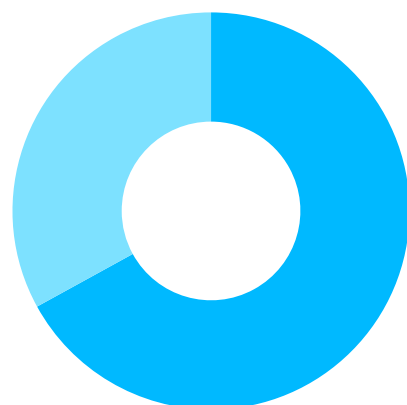
Att utveckla och stärka den lokala kraften innebär att mobilisera invånare att vara aktiva och delaktiga, ett aktivt föreningsliv, ett starkt näringsliv och en innovativ offentlig sektor och att dessa tillsammans stärker Trollhättan som ort. Nya vägar för olika former av samverkan ska göra Trollhättan till en än mer stolt och innovativ stad med plats för framtiden. Uppföljningen visar att 67 % (92 % 2021) av nämndsmålen går i rätt riktning för att nå målet till 2023 och 33 % av nämndsmålen går i delvis rätt riktning.

Samverkan med civilsamhället har skett i frågor kopplat till desinformation om socialtjänsten och i trygghets- och ordningsskapande syfte vid politisk manifestation vilket gav ett gott resultat. Under året startades ett kommunalt Landsbygdsråd i syfte att öka dialogen och inflytandet av landsbygdsperspektivet i samhällsutvecklingen.

Genom samverkan i form av utbildning och uppföljning tillsammans med föreningar, bevakningsbolag och andra aktörer, har säkerhetsarbetet och krishanteringsförmågan stärkts.

Under året har 99 bolag flyttat till Trollhättan och 303 nya företag startats.

■ Rätt riktning ■ Delvis rätt riktning

Figur 3 - Cirkeldiagram som visar att 67 % av nämndsmålen bedöms gå i rätt riktning mot att nå målet till 2023. 33 % bedöms gå delvis i rätt riktning.

Under året har publika arrangemang kunnat genomföras inom kultur- och fritidsverksamheten vilket samlat många besökare i alla åldrar. Samverkan med föreningslivet möjliggör en större variation som kommer såväl Trollhättebor som besökare till godo.

Det är fortsatt efterfrågan på både köp av mark och efterfrågan på verksamhetslokaler i Trollhättan, även om viss avmattning märks. Under året har 99 bolag flyttat till Trollhättan och 303 nya företag startats, att jämföras med 280 nystartade företag under 2021. Resultatet antal företag som ökat antal anställda är 347 år 2021 att jämföra med 216 år 2020.

Målet att verka för fler arbetsintegrerade företag har försvårats av ändrat statligt regelverk vilket innebär att det satta målet inte nås.

Besöksantalet vid träffpunkter för äldre har ökat men inte kommit upp i de volymer som var innan pandemin men däremot nås eftersträvd besöksvolym vid träffpunkterna inom socialpsykiatri.

Ett arbete pågår inom Trollhättans stad för att öka både kundnytta och få mer effektiva processer via digitalisering i form av e-tjänster och automatisering av processer. Det pågår också flertalet utvecklingsprojekt i samarbete med andra aktörer.

Lokal kraft för utveckling skapas också i den egna organisationen. Genom ett utbyggt och förtydligat teamledarskap med resultatenheter i skola och förskola möjliggörs samplanering mellan rektorer, vilket lett till ett effektivare nyttjande av resurser och därigenom en mer hållbar organisation.

Nyckeltal	2020	2021	2022	Trend	Kommentar
Företagares nöjdhet med kommunens verksamhet, Insikt (Nöjd-kund-index, NKI)	82	80	i.u.		Trollhättan ligger fortsatt i topp bland kommuner över 40 000 invånare och hamnar på plats 6 och i totalrankningen på plats 29 i Sverige. Resultat 2021 sjönk jämfört 2020 års resultat på 82.
Valdeltagande (%), <i>Visar tillgängliga data (år inom parentes)</i>	84,4 (2018)	i.u.	80,3		Valdeltagandet till kommunfullmäktige minskade sett över hela landet med omkring 3,5 procentenheter och blev 80,5 procent vilket är det lägsta sedan 2006 års val. Trollhättan följer den nationella trenden och går från 84,4 procent 2018 till 80,3 procent 2022.
Ungdomar 7-25 som är medlemmar i idrottsföreningar. <i>Eftersläpande statistik, utfall 2022 avser 2021.</i>	8 505	8 565	9 427		Antal medlemmar i idrottsföreningar har ökat i alla åldersgrupper förutom 21 - 25 år, såväl bland flickor som pojkar. Ett antagande är att behovet att vara aktiv ökade under 2021 då pandemin medförde begränsade möjligheter till socialt umgänge. Fler alternativa träningsmöjligheter tillkom då restriktionerna begränsade de traditionella aktiviteterna, vilket kan ha attraherat fler.
Besöksnäring, <i>Antal gästnätter på hotell</i>	79 720	111 573	i.u.		Resultat 2021 är en ökning med 40% jämfört med föregående år. Dessa är fördelat på hotell/vandrarhem/stugor varav 11 302 utländska gäster och 98 957 är svenska gästnätter.
Antal deltagartillfällen i idrott (tusental), 7-25 år	306	270	i.u.		Antalet deltagartillfällen under 2021 har minskat vilket är ett tydligt resultat av två års pandemi. Idrottsaktiviteter har utövats i mindre omfattning och andra former jämfört med tidigare. Dock ses, i en nationell jämförelse, att minskningen i Trollhättan är mindre än i övriga landet, cirka 9% jämför med 30%. De åtgärder som vidtagits för att i olika former stimulera föreningslivets barn- och ungdomsverksamheter har således varit framgångsrika.

Uppföljning av finansiella mål för en god ekonomisk hushållning

Koncernen

För de helägda bolagen följs finansiella mål och riktlinjer avseende god ekonomisk hushållning upp i samband med bokslutet. I tabellen visas en analys av koncernens finansiella nyckeltal enligt ägardirektiven:

Bolag	Mål finansiella nyckeltal enligt ägardirektiv	Utfall finansiella nyckeltal bokslut 2022	Finansiellt nyckeltal uppfyllt, Ja eller Nej
Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB	Avkastningskrav 3 % på justerat eget kapital	13,3 %	Ja
Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB	Soliditet lägst 10 %	11,9 %	Ja
Trollhättan Exploatering AB	Soliditeten i bolaget skall långsiktigt vara positiv.	8,5 %	Ja
AB Eidar, Trollhättans Bostadsbolag	Soliditet lägst 8 %	13,9 %	Ja
AB Eidar, Trollhättans Bostadsbolag	Avkastning om minst 5 % på det egna kapitalet där resultatet definieras som resultat före skatt plus årets värdetillväxt i bolagets fastigheter	12,7 %	Ja
Trollhättan Energi AB	Avkastningskrav 6 % på totalt kapital exkl. kommunal service	5,9 %	Nej
Trollhättan Energi AB	Soliditet lägst 20 % exkl. kommunal service	41 %	Ja
Trollhättan Stadshus AB	Soliditet långsiktigt lägst 5 %	36,7 %	Ja

Kommentar utfall av finansiella nyckeltal i de helägda bolagens ägardirektiv

Uppföljningen av de finansiella nyckeltalen i de helägda bolagens ägardirektiv omfattar Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB, Trollhättan Exploatering AB, AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag, Trollhättan Energi AB och Trollhättan Stadshus AB. En årlig översyn görs av ägardirektiven.

Av totalt åtta finansiella nyckeltalen i ägardirektiven, som är styrande från ägaren Trollhättans Stad gentemot de helägda bolagen, uppfylls 7 finansiella nyckeltal i bokslut 2022. Av fem soliditetsmål uppfylls fem mål och av tre avkastningsmål uppfylls två mål. Trollhättan Energi AB uppfyller inte avkastningskravet på 6 % på totalt kapital exklusive kommunalservice. Utfallet i bokslut 2022 uppgår till 5,9 %.

Kommunen

En långsiktig stark ekonomi sträcker sig längre än balanskravets nollresultat. Balanskravet är därför en miniminivå. Ett överskott är nödvändigt för att ha en beredskap mot oväntade händelser (buffert) och för att finansiera investeringar. Tabellen visar Trollhättans Stad finansiella mål för perioden 2020–2023 och utfall:

Finansiella mål	Indikator	Utfall finansiella nyckeltal bokslut 2021	Utfall finansiella nyckeltal bokslut 2022	Finansiellt nyckeltal uppfyllt, Ja eller Nej
-----------------	-----------	---	---	--

Resultatmål - Resultatnivån bör, tillsammans med avskrivningar och försäljningar, finansiera en normal investeringsnivå och klara svängningar i kostnader och intäkter över en konjunkturcykel. En resultatnivå på 1 % krävs för att klara investeringsnivån (i genomsnitt på 120 mkr per år), exkluderat exploateringsprojekt och stora infrastrukturprojekt. En genomsnittlig resultatnivå på 1 % är en miniminivå för att kunna uppnå god ekonomisk hushållning.

Årets resultat ska i genomsnitt uppgå till 1 % av skatteintäkter och utjämningsbidrag	Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster/skatteintäkter och utjämningsbidrag. I snitt senaste 3 åren	3,5 %	5,9 %	Ja
---	--	-------	-------	----

Kapacitetsmål - Soliditeten anger hur stor del av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel/eget kapital och beskriver kommunens betalningsberedskap och finansiella styrka på lång sikt. Ju högre soliditet, desto starkare långsiktig finansiell handlingsberedskap har staden.

Soliditeten med fullfondering av pensioner ska öka eller hållas oförändrad	Soliditet enligt fullfonderingsmodellen	34,1 %	34,7 %	Ja
--	---	--------	--------	----

Investeringsmål - En självfinansieringsgrad på 100 % innebär att staden finansierar investeringar med intäkter (skatt), vilket innebär att stadens långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks och soliditeten förbättrats. En självfinansieringsgrad under 100 % innebär att investeringarna får finansieras med minskade likvida medel alternativt minskade placeringar eller upptagande av nya lån. Det innebär ökade finansiella kostnader och mindre pengar till verksamheten och att kommunens långsiktiga handlingsutrymme försvagas. Målet är ett genomsnitt på 100 % självfinansieringsgrad över mandatperioden.

Nettoinvesteringar ska finansieras med egna medel	Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar* *Med undantag för exploateringsprojekt och stora infrastrukturprojekt	291 %	244 %	Ja
---	--	-------	-------	----

Resultatmål uppfylls. Det redovisade resultatet uppgår till +63 mkr. Resultatet justerat med jämförelsestörande poster motsvarar 6,7 % av skatteintäkter och utjämningsbidrag 2022. I snitt senaste tre åren uppnås 5,9 %.

Kapacitetsmål uppfylls. Soliditeten inkluderat samtliga pensionsförpliktelser ökar med 0,6 %-enheter och uppgår till 34,7 % jämfört med föregående år 34,1 %. Det beror på att ansvarsförbindelser inte längre ökar utan amorteras ned genom pensionsutbetalningar.

Investeringsmål uppfylls. Årets nettoinvesteringar uppgår till 384 mkr. Exkluderat gatukostnadsersättning, exploateringsprojekt och investeringar i Stridsbergsbron uppgår investeringarna till 158 mkr. I kombination med ett högt resultat, rensat från jämförelsestörande poster, innebär det att årets självfinansieringsgrad uppgår till 244 %.

Kvalitet

”Trollhättans Stad arbetar målmedvetet för en god kvalitet i alla verksamheter som bygger på ständig förbättring, med fokus på dem vi är till för. Kvalitetsarbetet handlar om att både säkra och utveckla arbetssätt och processer. Det innebär att vi fortsätter göra det som fungerar och ger goda resultat och utvecklar det som kan fungera bättre”

Så lyder inledningen av Trollhättans Stads kvalitetspolicy.

Trollhättans Stads verksamheter och tjänster har stor betydelse för våra kommuninvånare och företag. Nedan visas resultat ur nationella undersökningarna Öppna jämförelser och Kommunens kvalitet i korthet (KKiK).

Öppna jämförelser

En översyn av öppna jämförelser pågår vilket innebär att en dryg tredjedel av nyckeltalen avseende de nio jämförelser som genomfördes under 2022 inom socialtjänst, omsorg och kommunal hälso- och sjukvård inte publicerades. Jämförelserna sätter fokus på att arbetet med brukarna sker med effektfulla metoder som har stöd i forskning och att samverka mellan olika berörda offentliga verksamheter sker för att åstadkomma bästa möjliga stöd. De öppna jämförelser som når högst resultat för tredje året i rad är arbetet avseende våld i nära relationer och sociala barn- och ungdomsvården. Faktorer som fortsatt ger lägre resultat i några av jämförelserna är att systematiken i uppföljningen saknas samt att ett genusperspektiv saknas när uppföljning görs.

Företagsklimatet följs upp genom en kvalitetsmätning av kommunernas myndighetsutövning och service gentemot företag (skala 0–100). De senaste resultaten är från 2021. Trollhättans totala resultat (80) ligger över snittet för alla kommuner (75). Bästa kommun får resultatet 88. Bedömning görs av sex myndighetsområden: brandskydd, bygglov, livsmedelskontroll, markupplåtelse, miljö- och hälsoskydd samt serveringstillstånd.

De högsta resultaten når myndighetsområdena livsmedelskontroll (86) och markupplåtelse (86). Fyra av fem myndighetsområden ligger över alla kommuners snitt och ett område har resultat som ligger som alla kommuners snitt. Utöver myndighetsområdena följer jämförelsen också upp bemötande, effektivitet, information, kompetens, rättssäkerhet samt tillgänglighet. Bemötandet fick högst resultat i jämförelsen (85) vilket är högre än alla kommuners resultat (80). Alla ingående delområden ligger fortsatt högre än alla kommuners snitt.

I den öppna jämförelsen som avser folkhälsa följs 19 områden upp 2022. Trollhättan ligger bland de mittersta 50 % av kommunerna i tolv av dessa. Andel invånare med bra självskattat hälsotillstånd ökar i jämfört med föregående år från 70 till 73. Andel invånare (16–84 år) med gott psykiskt välbefinnande och andel invånare som besväras av ångslan, oro och eller ångest ligger kvar på samma nivå som 2021. Andel invånare med fetma har sjunkit något sedan 2021. Vad gäller livsvillkor och levnadsförhållanden så har Trollhättan fortsatt en högre andel långtidsarbetslösa än riket och har haft detta under mycket lång tid, dock har andelen sjunkit i förhållande till 2021. Här följer Trollhättan rikets resultat.

Trollhättan har fortsatt en högre andel invånare (16–84 år), både kvinnor och män, än riket som ofta eller ibland avstår att gå ut ensam i rädsla för att råka illa ut. Kvinnor avstår i högre grad (46 %) än män (18 %). Andel invånare som saknar tillit till andra ligger under riket. Kvinnor saknar i något högre grad tillit till andra, än män i Trollhättan.

Kommuninvånare som är fysiskt aktiva har ökat jämfört 2021, både män och kvinnor. Däremot minskar andel kvinnor och män som äter hälsosam kost, jämfört föregående år. Kvinnor äter högre andel hälsosam kost (26 %) än män (11 %) och utfallet totalt är något under rikets resultat. Uppföljningen av riskabla alkoholvanor visar att mäns andel (15 %) minskar sedan 2021 (18 %) men kvinnors andel (11 %) ökat något. Både kvinnors och mäns resultat är under rikets.

I Trollhättans kommunala grundskolor är det totala resultatet att få lägst betyget E i svenska i nivå med rikets resultat. Under åren 2014–2022 har andel flickor i årskurs 6 med lägst betyg E i svenska varit högre än pojkars. Resultaten särredovisades inte för flickor och pojkar 2021.

I matematik når en lägre andel flickor lägst betyget E, 78,6 % och pojkar 85 %, i åk 6. Totalt ligger resultaten för betygspoäng i matematik, åk 6, under rikets snitt och har varit så under lång tid. Under åren 2015–2021 har andel flickor i åk 6 med lägst betyg E i matematik varit några procentenheter högre än pojkars med undantag för 2019 då pojkar nådde högre resultat. År 2022 vänder flickors resultat nedåt från 86,8 2021 till 78,6 2022.

Det sammanlagda meritvärdet för pojkar i årskurs 9 har ökat från 206 till 218 mellan 2021 och 2022 och är nu högre än rikets resultat för pojkar. Flickors meritvärde är ungefär detsamma som 2021.

Andel flickor och pojkar som når i kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 9 är ungefär desamma (flickor 68,6 % och pojkar 68,0 %). Flickor och pojkars resultat är under rikets snitt. Flickor och pojkars behörighet till yrkesprogram på gymnasiet sjunker för andra året (79) i rad sedan 2020 (84). I jämförelse med rikets snitt för flickor har andel flickor i Trollhättans kommunala skolor en lägre behörighet över tid. Under 2019 och 2020 har pojkar legat över rikets resultat för pojkar men 2021 vändes denna trend vilket fortsatte 2022.

I Trollhättans gymnasieskolor tar fler kvinnor än män examen inom tre år (65,2 % och 62,7 %). Både kvinnors och mäns resultat har ökat sedan föregående år men ligger under rikets resultat för respektive grupp. Både andel kvinnor (64,4 %) och män (60,1 %) som tar examen inom 4 år ligger under rikets snitt och sjunker sedan föregående år.

Inom Trollhättan uppnår en högre andel kvinnor grundläggande behörighet inom 3 år än män (57,9 % jämfört med 43,1 %). Andel kvinnor och män som får grundläggande behörighet till högskola och universitet inom 3 år är lägre än riket 2022. Både andel män och kvinnor som gått direkt vidare till universitet/högskola ligger över rikets snitt.

Andel kvinnor som studerar vid högskola/universitet 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning ligger still sedan föregående år och andel män minskar något 2022. Resultatet är i linje med riket.

Kommunens kvalitet i korthet

Resultaten visar hur staden ligger till i jämförelse med 180 kommuner och utgår ifrån kommunfullmäktiges perspektiv. Nyckeltalen mäts i olika intervall, några vartannat år och vissa nyckeltal utgår från eftersläpande statistik, ex. statistik för 2021 kommer under hösten 2022. Nyckeltalen är indelade i tre områden: samhälle och miljö, barn och unga och stöd och omsorg.

Resultatet varierar och Trollhättan befinner sig, för drygt 53 % av de nyckeltal som mäts (inkl. mått med eftersläpande statistik), bland de 50 % av kommunerna med medelresultat. Staden ligger bland de 25 % kommunerna som har högst resultat för 13 % av nyckeltalen. I 34 % av nyckeltalen befinner sig Trollhättan bland de kommuner som har lägst resultat.

Det finns tydlig förbättringspotential främst inom områden barn och unga samt stöd och omsorg. När ett resultat återkommande är att Trollhättan befinner sig bland de 25 % av kommunerna som har lägst resultat, dvs. en trend på minst tre år så är det inte en tillfällig variation. Det är viktigt att komma ihåg att nyckeltalen inom kommunens kvalitet i korthet är ett urval och inte ger en heltäckande bild av en verksamhet. Urvalet ger dock en övergripande bild av våra kommuninvånarens upplevelse, verksamhetens kvalitet i form av effekt samt kostnadsbild – allt i jämförelse med alla de kommuner som ingår i kommunens kvalitet i korthet.

Resultaten är indelade i tre grupper och färger:

- Kommunerna med högst resultat (25 % av kommunerna)
- Kommunerna med medelresultat (50 % av kommunerna)
- Kommunerna med lägst resultat (25 % av kommunerna)

Tom ruta och att fotnot saknas innebär att området inte mätts.

Samhälle och miljö	2020	2021	2022
Delaktighetsindex	■	■	■
Andel som börjat arbeta eller studera efter deltagande i kommunens arbetsmarknadsverksamhet ³	■	■	☐
Andel elever på SFI som klarat minst två kurser (av nybörjare två år tidigare) ³	■	■	☐
Företagsklimat (Insikt) ³⁾	■	■	☐
Handläggningstid i antal dagar (median) från när ansökan är fullständig till beslut för bygglov för nybyggnad av en- och tvåbostadshus ³	■	■	☐
Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person	■	■	■
Andel fossiloberoende fordon i organisationen	☐	■	■
Andel ekologiska livsmedel ³	■	■	☐

Barn och unga	2020	2021	2022
Antal inskrivna barn per årsarbetare i förskolan ³	■	■	□
Kostnad för ett inskrivet barn i förskolan ¹³	■	■	□
Andel elever i åk 3 kommunala skolor som deltagit i och klarat alla delprov i svenska och svenska som andraspråk ^{3,4}	□	□	■
Andel elever i åk 6 kommunala skolor, med lägst betyget E i matematik	■	■	■
Andel elever i åk 9 kommunala skolor som är behöriga till yrkesprogram	■	■	■
Andel elever i åk 9 hemkommun ² , som är behöriga till yrkesprogram	■	■	■
Andel elever i åk 8 som är nöjda med sin skola, kommunala skolor ⁵	□	□	■
Andel elever i åk 9, kommunala skolor, med lägst betyget E i idrott och hälsa	■	■	■
Kostnad i grundskolan F-9, kr per elev, hemkommun ^{12,3}	■	■	□
Andel gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor	■	■	■
Andel gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun ²	■	■	■
Andel gymnasieelever, hemkommun ² , med ogiltig frånvaro ³	■	■	■
Kostnad i gymnasieskola, kr per elev, hemkommun ¹³	■	■	□
Aktivitetstillfällen för barn och unga 0-18 år i kommunala bibliotek ³	■	■	□
Antal deltagartillfällen (7-20 år) i idrottsföreningar ³	■	■	□
Elevplatser i kulturskola (andel av invånare 6-15 år) ³	■	■	□

- 1) Färgsättningen utgår ifrån att låga kostnader är positivt.
- 2) Hemkommun - alla elever som är folkbokförda i kommunen oavsett var de går i skola.
- 3) Eftersläpande statistik.

Stöd och omsorg	2020	2021	2022
Andel personer som upplever att livssituationen förbättrats efter kontakt med individ och familjeomsorg	□	□	■
Andel personer som inte återaktualiserats ett år efter att de haft försörjningsstöd	■	■	■
Väntetid från ansökan till beslut om försörjningsstöd	■	■	■
Kostnad individ- och familjeomsorg (kr/inv.) ³	■	■	□
Väntetid från beslut till första erbjudna inflyttningsdatum avseende boende enl. LSS (genomsnitt)	■	■	■
Andel brukare inom boende LSS som alltid trivs hemma	□	■	■
Andel brukare inom daglig verksamhet LSS som upplever sig kunna påverka saker som är viktiga i verksamheten	□	■	■
Kostnad för funktionsnedsättning totalt (borträknat ersättning från Försäkringskassan), kr per invånare ¹³	■	■	□
Väntetid från ansökan till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, genomsnitt	■	■	■
Antal personal som besöker en äldre person med beviljad hemtjänst under 14 dagar	■	■	■
Kvalitetsaspekter inom särskilda boenden	■	■	■
Andel som är nöjda med sitt särskilda boende	■	□	■
Andel som är nöjda med sin hemtjänst	■	□	■
Kostnad för äldreomsorg, kr per invånare som är 80 år och äldre ¹³	■	■	□

- 4) På grund av pandemin genomfördes inga ämnesprov läsåret 2019-2020.
- 5) Från och med 2022 sker elevundersökningen i årskurs 8 i stället för årskurs 9, därav ingen statistik för 2020 eller 2021.

Strandgatan.
Foto: Joachim Nywall

Ekonomisk översikt kommunkoncernen och Trollhättans Stad

Ekonomisk översikt – kommunkoncernen

Omsättningen

Koncernen Trollhättans Stad redovisade under 2022 intäkter på 6,3 mdkr, varav 65 % består av skatteintäkter och utjämningsbidrag. Jämfört med 2021 ökade intäkterna med 5,2 % eller 313 mkr, varav Trollhättans Stad 4,1 % eller 189 mkr.

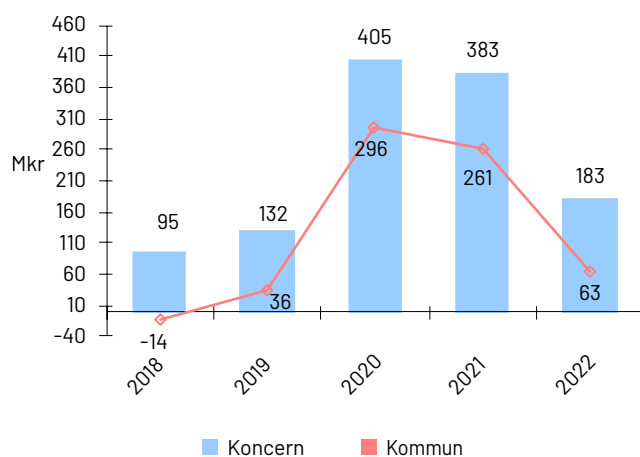
Resultat

Koncernens resultat före extraordinära poster uppgick till 183 mkr (383 mkr) och resultat efter extraordinära poster uppgick till 183 mkr (384 mkr). Resultatet motsvarar 3,4 % (7,6 %) av omsättningen.

Resultatet för Trollhättans Stad uppgick till 63 mkr (261 mkr) och för dotterföretagen 120 mkr (123 mkr). Moderbolaget Trollhättan Stadshus AB har erhållit 15 mkr (15 mkr) i koncernbidrag från sina helägda dotterbolag.

Viss regional verksamhet bedrivs tillsammans med grannkommunerna i gemensamma bolag och kommunalförbund. Under året har det utbetalats 364 mkr i förbundsbidrag och uppdragsersättning till Kunskapsförbundet Väst för gymnasieskolan och vuxenutbildning. Utöver det har uppdragsersättning till NÄRF utbetalats med 43 mkr, Innovatum AB med 16 mkr, Kommanditbolaget Älvhögsgöteborg med 29 mkr och Folkets Hus 10 mkr.

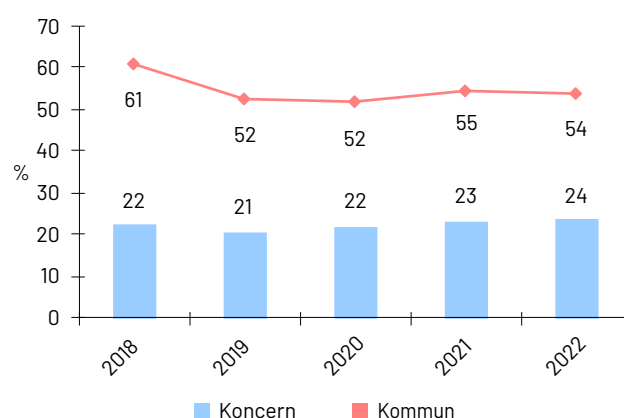
Resultat före extraordinära poster

Kapacitet

Kommunkoncernens omsättning uppgick till 5,3 mdkr (5,1 mdkr) och balansomslutningen uppgick till 15,0 mdkr (14,5 mdkr). Av anläggningstillgångarna svarar bolagen för 76 % (10,7 mdkr) och Trollhättans Stad för 24 % (4,2 mdkr). Koncernens totala långfristiga upplåning uppgick till 6,7 mdkr (7,3 mdkr). Dotterföretagens andel av koncernens långfristiga lån uppgår till 93 %. AB Eidar svarar för 41 % av koncernens låneskulder. Koncernens redovisade soliditet förstärktes med 0,5 %-enheter och uppgick till 23,9 % (23,4 %) och inklusive hela pensionsåtagandet ökade soliditeten med 0,9 %-enheter till 17,7 % (16,8 %).

Soliditet

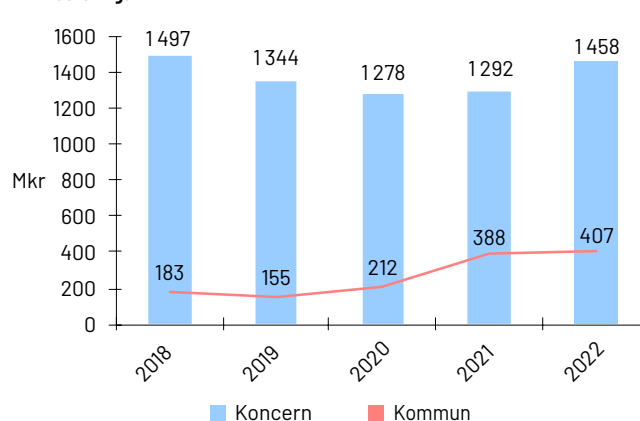

Finansiering och investering

Genom den finansiella koncernredovisningen samordnas koncernens likviditet och kortfristiga rörelsekapitalbehov. Långfristig upplåning sker separat för varje företag. I bokslutet uppgick likvida medel till -79 mkr (+221 mkr) och balanslikviditeten uppgick till 21 % (41 %).

Koncernens investeringar uppgick totalt till 1 458 mkr (1 292 mkr) och har i genomsnitt uppgått till 1 374 mkr de senaste fem åren. De största investeringsvolymen fördelades enligt följande: Trollhättans Stad (407 mkr), AB Eidar (385 mkr), Trollhättan Energi AB (345 mkr) och Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB (220 mkr). Långfristiga lån finansierar 48 % av anläggningstillgångarna i koncernen.

Investeringar

Kommunal borgen

För dotterbolagen har Trollhättans Stad tecknat borgen med 8,5 mdkr (8,4 mdkr). Trollhättans Stad avvecklade år 2014 utlåningen till sina bolag. Den ersattes med externa lån och ett ökat borgensåtagande om 1,4 mdkr. Ökningen 2022 avser ökad upplåning av AB Eidar 100 mkr och Trollhättan Energi AB 100 mkr. Borgen har i huvudsak ersatt annan säkerhet. Bedömningen visar att risken i åtagandet är begränsad då det finns stora marknadsmässiga övervärden inom fastighetsbeståndet både inom AB Eidar och Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB.

Personal

Medelantal årsarbetare	Koncernen		Kommunen	
	2022	2021	2022	2021
Män	1 572	1 518	1 061	1 017
Kvinnor	3 756	3 688	3 331	3 276
Totalt	5 328	5 206	4 392	4 293
Löner o ersättning, mkr	2 325	2 278	1 908	1 826

Pensionsåtagandet

Koncernens totala pensionsåtagande uppgick till 1,4 mdkr (1,4 mdkr). Av det totala pensionsåtagandet avser 0,9 mdkr åtagande för pensioner och skatt som är äldre än 1998. Åtagandet redovisas inte som en avsättning i balansräkningen utan som ansvarsförbindelse enligt kommunal redovisningslag.

God ekonomisk hushållning

Med koncernens ekonomiska resultat, måluppfyllelse och ekonomiska ställning 2022 (samt Trollhättan Stads, respektive bolags och kommunalförbunds resultat och ekonomiska ställning) bedöms god ekonomisk hushållning uppnåtts för koncernen år 2022. I bedömningen ingår graden av uppfyllande av de finansiella målen i ägardirektiven för de helägda bolagen AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag, Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB, Trollhättan Exploatering AB, Trollhättan Energi AB och Trollhättan Stadshus AB. Av totalt åtta finansiella nyckeltalen i ägardirektiven, som är styrande från ägaren Trollhättans Stad gentemot de helägda bolagen, uppfylls sju finansiella nyckeltal i bokslut 2022. Av fem soliditet-smål uppfylls fem mål och av tre avkastningsmål uppfylls två mål. Trollhättan Energi AB uppfyller inte avkastningskravet på 6 % på totalt kapital exklusive kommunalservice. Utfallet i bokslut 2022 uppgår till 5,9 %.

I bedömningen om uppfyllande av god ekonomisk hushållning ingår också en total bedömning av koncernens ekonomiska utfall i bokslut 2022 med ett resultat före extraordinära poster om +183 mkr och en ökad soliditet, inklusive hela pensionsskulden, med 0,9 %-enheter till 17,7 %.

Avslutande kommentar

Årets resultat i koncernen om +183 mkr motsvarar 3,4 % av omsättningen och är ett lägre resultat jämfört med föregående års resultat om +384 mkr. Resultatet försämrades med -201 mkr jämfört med föregående års rekordresultat. Trollhättans Stads resultat belastas med 262 mkr i nedskrivning av sin värdepappersportfölj på grund av lägre marknadsvärde på bokslutsdagen, vilket är förklaringen till det lägre resultatet. Samtliga företag inom koncernen har under året redovisat positiva resultat med undantag för Räddningstjänstförbundet. God ekonomisk hushållning bedöms uppnåtts för koncernen. De helägda bolagen (AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag, Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB, Trollhättan Energi AB) har under de senaste åren redovisat stabila och positiva resultat, vilket minskar risken för Trollhättans Stad som ägare. Med en hög investeringsvolym under de senaste åren har soliditeten påverkats negativt ett par procentenheter men har återhämtat sig 1,2 % från år 2020 till år 2022 till 23,9 % på grund av väsentlig resultatförbättring. De ägda företagens och kommunalförbundens investeringar uppgick under året till 1,0 mdkr och Trollhättans Stads investeringar uppgick till 0,4 mdkr.

Med planerad fortsatt hög investeringsvolym, ökad inflation och högre räntenivåer samt väsentligt lägre resultatnivåer för Trollhättans Stad väntas en svagare ekonomisk utveckling i koncernen under kommande år. Förväntad befolkningstillväxt under många år framåt resulterar i ett betydande ökat demografiskt tryck som påverkar koncernens ekonomiska utveckling. Samtidigt ökar inte skatteunderlaget i samma takt som de senaste åren utan blir på en lägre nivå i takt med att konjunkturen går in i en lägre tillväxttakt från och med år 2023. Intäkterna förväntas öka i lägre takt än kostnaderna. Anpassningar behöver därför vidtas för att en fortsatt god ekonomisk utveckling ska kunna vidmakthållas på sikt och att de finansiella målen uppfylls. Omvärldsfaktorer som bland annat Ukrainakrisen, ökad inflation, höjda räntor och ökade energipriser ökar osäkerheten om kommande års förutsättningar för den ekonomiska utvecklingen både för Trollhättans Stad och koncernen totalt.

Ekonomisk översikt – Trollhättans Stad

Modell för finansiell analys

För att kartlägga och analysera resultat, utveckling och ställning för Trollhättans Stad används en analysmodell som utgår från fyra viktiga finansiella aspekter. Avsikten är att utifrån dessa identifiera eventuella finansiella möjligheter och problem och därigenom klargöra om Trollhättans Stad har den goda ekonomiska hushållning som föreskrivs i kommunallagen.

Resultat

Vilken balans har funnits över intäkter och kostnader under året och över tiden?

Kapacitet

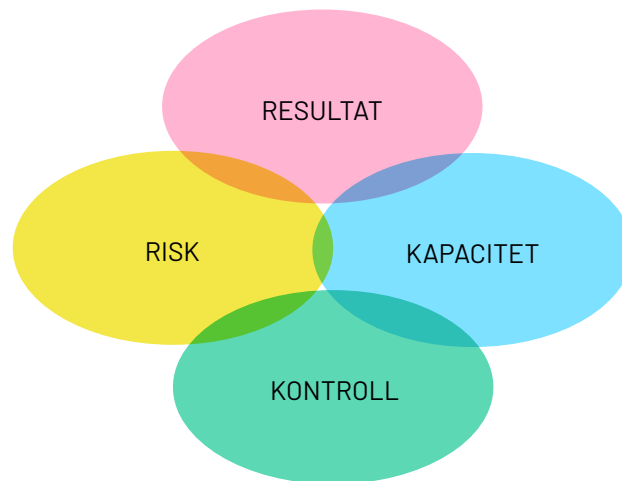
Vilken kapacitet har funnits att möta finansiella svårigheter på lång sikt?

Risk

Föreligger några risker som kan påverka resultat och kapacitet?

Kontroll

Vilken kontroll har funnits av den ekonomiska utvecklingen?

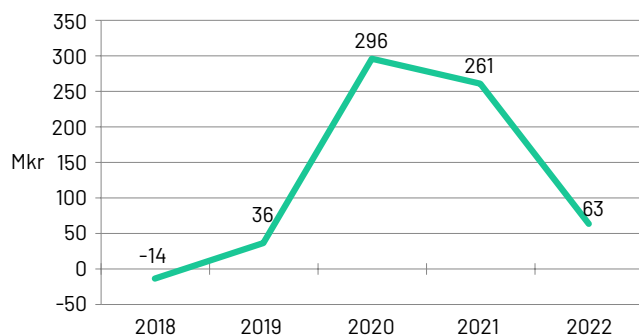

Resultat och kapacitet

Årets resultat

Årets resultat uppgick till +63 mkr, vilket är 198 mkr lägre än föregående års resultat om +261 mkr.

Årets resultat

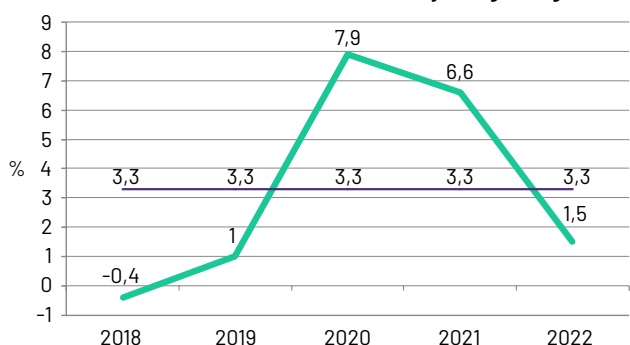
Vid eliminering av jämförelsestörande poster såsom realisationsvinster vid försäljning av mark/ tomter och värdepapper, orealiserade förluster i värdepapper, exploateringsresultat och engångsposter uppgår årets resultat till +275 mkr jämfört med föregående år +226 mkr, en förbättring med 49 mkr. De största jämförelsestörande posterna för året kunde härledas till exploateringsverksamheten som främst bestod av försäljning av mark om 24 mkr, ersättning för sjuklönekostnader 24 mkr kopplat till Covid-19 samt orealiserade förluster på innehav av värdepapper -262 mkr. Nämndernas överskott minskade med -15 mkr från 104 mkr till 89 mkr.

Resultat 2020-2022

Resultat	2022	2021	2020
Årets resultat, mkr	63	261	296
Resultat exklusive jämförelsestörande poster, mkr	275	226	191
Årets resultat i relation till skatteintäkter och utjämningsbidrag, % exklusive jämförelsestörande poster	6,7	5,8	5,1

Omvärldsfaktorer som bland annat Ukrainakrisen, ökad inflation, höjda räntor och ökade energipriser ökar osäkerheten om kommande års förutsättningar för den ekonomiska utvecklingen både för Trollhättans Stad och koncernen totalt.

Årets resultat i förhållande till skatteintäkter och utjämningsbidrag

■ Årets resultat/skatteintäkter och utjämningsbidrag
■ Årets resultat/skatteintäkter och utjämningsbidrag genomsnitt 5 år

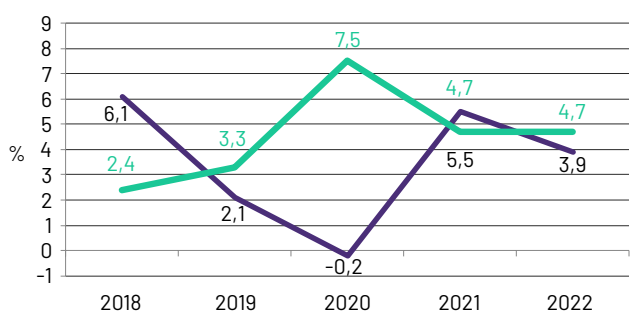
Resultat relaterat till skatteintäkter och utjämningsbidrag uppgick till 1,5 %, inkluderat jämförelsestörande poster. Det genomsnittliga resultatet för de senaste fem åren har varit 3,3 %. Bidragande orsaker till detta har över perioden varit tillfälliga statliga tillskott, förtida vinst vid försäljning av värdepapper, realiserade vinster/förluster i värdepapper i placeringsportföljen och försäljning av mark och tomter. Ett resultat på cirka 2 % brukar betraktas som god ekonomisk hushållning. Då kan en normal investeringsnivå skattefinansieras över en längre tidsperiod.

Motsvarande nyckeltal exklusive jämförelsestörande poster för 2022 uppgår till 6,7 % och ett snitt senaste tre åren på 5,9 %. Kommunfullmäktiges målnivå är 1 %.

Skatteintäkter och nettokostnader

Ur ett ekonomiskt perspektiv bör ökningen av skatteintäkter vara högre än nettokostnadsökningen. Skatteintäkter och utjämningsbidrag redovisade ett överskott mot budget med +105 mkr och ökade med 4,7 % jämfört med föregående år. Anledningen till överskottet är en starkare återhämtning av samhällsekonomin efter pandemin än vad som prognostiserades vid budgettillfället.

Verksamhetens nettokostnader ökade totalt med 3,9 %. Ökningen beror framför allt på att nämndernas nettokostnader ökade med 4,2 %. Gemensamma poster gav ett högre utfall än föregående år framför allt beroende på lägre pensionskostnader, vilket drog ner nettokostnadsutvecklingen till 3,9 %.

Förändring av verksamhetens nettokostnader och skatteintäkter, utjämningsbidrag

■ Nettokostnader ■ Skatteintäkter och utjämningsbidrag

Finansnetto

Redovisat finansnetto blev -181 mkr, vilket är -235 mkr lägre än 2021 och -253 mkr lägre än budgeterat. Minskningen mot 2021 samt budgetunderskottet beror framför allt på värdering av värdepappersinnehavet i placeringsportföljen till marknadsvärde per balansdagen, så kallad realiserad förlust, vilket innebar en resultat effekt på -262 mkr. Den negativa budgetavvikelsen på grund av värderingen vägs till mindre del upp av högre avkastning på placeringsportföljen med +8 mkr jämfört med budgeterad nivå.

Trollhättans Stad har under 2022 en pågående tvist som avser ombyggnationen av Drottningtorget. För tvisten har ingen avsättning gjorts. Ärendet har ännu inte gått vidare till juridisk instans.

Investeringar

Budgeterad nettoinvestering uppgick till 507 mkr, utfallet blev 384 mkr vilket motsvarar en genomförandegrad på 76 %. Avvikelsen mot budget uppgick till 122 mkr vilket främst förklaras av att ett flertal projekt förskjutits i tid. I nettoinvesteringarna ingår utgifter för exploatering om 13 mkr. Årets investeringar är 4 mkr högre än föregående år. Investeringarna har under 2022 samt två föregående åren legat på höga nivåer, anledningen är investeringar i samband med etablering av den nya stadsdelen Vårvik såsom Stridsbergsbron och gatuutbyggnad på området.

Samhällsbyggnadsnämnden (205 mkr), kommunstyrelsen (128 mkr) och kultur- och fritidsnämnden (24 mkr) har haft högst nettoinvesteringar. De största investeringsprojekten var Stridsbergsbron (130 mkr), Vårvik/Stridsberg/Knorretorget gatuutbyggnad (81 mkr), fastighetsförvärv (28 mkr), Hjul kvarn (19 mkr), Bro Stallbackavägen södra och östra flygmotorrondell (14 mkr) och GC väg Oscarsbron (6 mkr).

Investeringar i verksamhetsfastigheter och vatten och avlopp görs i helägda bolag. Det förklarar att investeringsvolymen är förhållandevis låg jämfört med många andra kommuner.

I MPR/budget anges som mål att resultatet ska vara tillräckligt för att, tillsammans med avskrivningar och försäljning av anläggningstillgångar, långsiktigt finansiera investeringar. Tabellen visar att årets nettoinvesteringar, inkluderat exploateringsprojekt och större infrastrukturprojekt såsom Stridsbergsbron har kunnat finansieras av resultat och avskrivningar. Summa tillförda medel uppgår till 409 mkr att jämföra med årets investeringar på 384 mkr. Sett över hela perioden 2020-2022 har det varit höga investeringsnivåer och trots det har finansiering kunnat ske via egna tillförda medel med hjälp av höga resultat.

Finansiering av investeringar 2020-2022

Finansiering av investeringar (mkr)	2022	2021	2020
Avskrivningar	84	82	79
Resultat exklusive reavinster /realiserade förluster	323	282	249
Försäljning anläggningstillgångar	2	9	46
Summa tillförda medel	409	373	374
./. Nettoinvesteringar	-384	-380	-212
Återstår efter nettoinvesteringar	25	-7	162

Risk och kontroll

Likviditet ur ett riskperspektiv

Balanslikviditet är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. En oförändrad eller ökande likviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts. Vid omvänt förhållande försvagas det finansiella handlingsutrymme. I jämförelse med 2021 har balanslikviditet och rörelsekapital försvagats.

Balanslikviditet och rörelsekapital 2020–2022

Balanslikviditet och rörelsekapital	2022	2021	2020
Balanslikviditet, %	68	89	88
Rörelsekapital, mkr	-366	-139	-167

Balanslikviditet: Omsättningstillgångar/kortfristiga skulder.

Rörelsekapital: Skillnad mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder.

Likvida medel (66 mkr) och kortfristiga placeringar (80 mkr) uppgick vid årsskiftet till 146 mkr. Jämfört med föregående år har rörelsekapitalet minskat med -227 mkr till -366 mkr. Anledningen till minskningen av rörelsekapitalet var årets höga investeringsnivåer. Resultatet justerat med ej likviditetspåverkande poster var starkt och har bidragit till att finansiera årets investeringar samtidigt som det minskat behovet av att frigöra likviditet från de finansiella anläggningstillgångarna. På kort sikt har betalningsberedskapen försvagats. Den kortsiktiga betalningsberedskapen säkerställs för Trollhättans Stad och bolagen inom koncernen Trollhättans Stadshus AB genom en gemensam koncernkassa. Trollhättans Stad nettobehållning på likvida medel beaktat koncernkontot var -349 mkr jämfört med -124 mkr i bokslutet 2021. Total behållning på koncernkontot uppgick till 415 mkr. Trollhättans Stad har därtill tillgång till checkräkningskredit om 200 mkr.

Soliditet

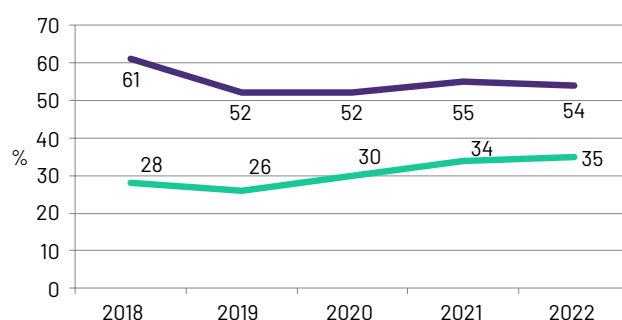
Soliditeten är ett mått på det långsiktiga finansiella handlingsutrymme. För uppfyllande av god ekonomisk hushållning är det viktigt att soliditeten över en längre period inte försvagas utan utvecklas i positiv riktning. Soliditeten är beroende av resultatutvecklingen och förändring av tillgångarna.

Förändringsanalys soliditet i procent 2020–2022

Förändringsanalys Soliditet %	2022	2021	2020
Soliditet enligt balansräkningen	53,5	54,6	51,5
Varav:			
Tillgångsförändring	-2,5	-2,7	-8,3
Förändring av eget kapital	1,4	5,8	7,6
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse	34,7	34,1	29,7

Den redovisade soliditeten har minskat med -1,1 %-enheter jämfört med föregående år. Minskningen beror på att balansomslutningen ökat med +4,7 %, en följd av investeringar i materiella och finansiella anläggningstillgångar.

Soliditet

■ Redovisad soliditet ■ Soliditet, inkl. hela pensionsskulden

Soliditeten med hela pensionsskulden, det vill säga även den del som tas upp i ansvarsförbindelse, ökade med 0,6 %-enheter till 34,7 %. Anledningen är årets resultat i kombination med att ansvarsförbindelsen för pensioner inte längre ökar i nominella tal utan amorteras ned genom pensionsutbetalningar.

Soliditeten påverkas av att verksamhetslokalerna är överförda till ett kommunalt bolag. Detta är viktigt att beakta vid jämförelser med andra kommuner.

Pensionsskuld

Den totala pensionsskulden inklusive löneskatt uppgick vid årsskiftet till 1 332 mkr, där 925 mkr avser åtaganden före 1998. De redovisas i ansvarsförbindelse enligt kommunal redovisningslag.

Pensionsskuld 2020–2022

Pensionsskuld mkr	2022	2021	2020
Pensionsavsättning	407	397	361
Ansvarsförbindelse	925	970	982
Total pensionsskuld	1332	1367	1343

Under åren 2006–2015 har en ökad pensionsavsättning gjorts om 118 mkr, inklusive löneskatt, för att inte ytterligare skjuta över kostnaden för pensioner intjänade före 1998 på framtida skattebetalare. Under 2020-talet når utbetalningarna från ansvarsförbindelsen sin kulmen.

Den ökade avsättningen leder inte till något större åtagande eller utbetalning, men en del av ansvarsförbindelsen flyttas in i balansräkningen. Följande tre motiv finns för den extra pensionsavsättningen: den reala maxkostnaden är uppnådd, viss utjämning av dubbelkostnaden och konsolidering av del av ansvarsförbindelsen.

Kommunalskatt

Den totala kommunalskatten i Trollhättan uppgick 2022 till 33,84 % av den kommunalt beskattningsbara förvärvsinkomsten. Den primärkommunala skatten var 22,36 % medan skatten till Västra Götalandsregionen var 11,48 %. Genomsnittlig primärkommunal skatt i regionen var 21,37 % och i riket 20,67 %.

Borgensåtagande för lån

En borgenspolicy finns antagen. Kommunfullmäktige fastställer vid behov ett totalt rambelopp för borgensåtaganden för stadens majoritetsägda bolag och hur stor del som kan disponeras av respektive bolag. Något totalt rambelopp har inte fastställts av kommunfullmäktige. Det totala borgensåtagandet för majoritetsägda kommunala bolag uppgår till 8 614 mkr, en ökning med 2,2 % jämfört med föregående år. Det totala borgensåtagandet uppgår till 8 757 mkr.

Borgensåtagande 2020–2022

Borgensåtagande mkr	2022	2021	2020
Egna bolag	8 614	8 431	8 195
Bostadslån egna hem	0	7	7
Föreningar	143	143	147
Övrigt	0	92	272
Totalt borgensåtagande	8 757	8 673	8 618

Trollhättans borgensåtaganden ligger jämförelsevis högt med 147,7 tkr per invånare 2022. Av det totala borgensåtagandet på 8,8 mkr utgör 8,6 mkr borgen gentemot ägda kommunala bolag. En förklaring till den höga nivån är att staden har lagt verksamhetslokaler och VA-verksamheten i de helägda bolagen. Den analys som gjorts visar att den allra största delen skulle kunna ersättas av normal pantsäkerhet, varför risken i åtagandena bedöms som låg. Staden har i huvudsak valt att ersätta annan säkerhet med kommunal borgen, då man som ägare ändå ytterst står risken. Stadens borgensåtagande ökar och kommer att öka kommande år på grund av investeringar i de helägda kommunala bolagen. Koncernen är inne i en period med stora investeringar som bland annat beror på att staden växer och kommer att fortsätta växa kommande 10 år enligt stadens befolkningsprognos. Enligt finansiell analys till och med år 2030 sker en utplaning av koncernens långfristiga låneskuld från och med mitten av 2020-talet.

Finansiell profil

Ett kompletterande perspektiv till den finansiella analysen är att undersöka hur staden befinner sig finansiellt och har utvecklats i förhållande till andra kommuner. Kommunforskning

i Väst sammanställer årligen den finansiella profilen för länets samtliga kommuner. Den speglar ekonomin ur fyra perspektiv (resultat, kapacitet, risk, kontroll) med åtta nyckeltal.

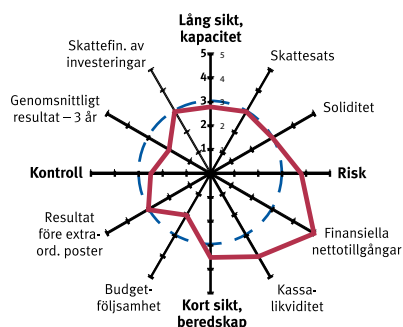
Profilen för 2022 presenteras under hösten 2023 och det är därmed Trollhättans profil för 2021 som redovisas här. Värdena är relativa utifrån en normalfördelningskurva där fem är kommundgruppen med starkast värden och ett svagast.

Kommuner ska bedriva sin verksamhet enligt god ekonomisk hushållning och en förutsättning för att uppnå det ur ett finansiellt perspektiv är att balansen mellan kommunens löpande intäkter och kostnader är god. Ett mått på balansen mellan de löpande intäkterna och kostnaderna är resultatet före extraordinära poster, vilket i förhållande till verksamhetens kostnader bör ligga mellan 2–3 % över en längre tidsperiod. Trollhättan redovisade under 2019 ett resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader på 0,9 %. Det förbättrades till 7,0 % under 2020, för att under 2021 försvagas till 6,0 %. Det innebar en förändring under perioden med +5,1 procentenheter. För kommunerna i länen uppgick motsvarande genomsnittligt resultat till 1,4 % under 2019. Under 2020 förbättrades det till 4,1 % och till 2021 förbättrades det till 6,0 %. Det innebar en förbättring under perioden med 4,6 procentenheter. Slutsatsen av ovanstående är att Trollhättan uppvisade en starkare resultatutveckling mellan 2019 och 2021 och ett genomsnittligt resultat under 2021 jämfört med snittet i länen. Sett över hela perioden 2019–2021 uppgick den genomsnittliga resultatnivån till 4,6 % per år vilket är en positiv utveckling. Snittet i Västra Götaland och Hallands kommuner uppgick under samma period till 3,9 %. En viktig förklaring till det förbättrade resultatet mellan 2019 och 2021 var en oväntad snabb återhämtning av den svenska ekonomin med ökade skatteintäkter till följd. En annan viktig förklaring var att kommunerna erhöill statsbidrag för att hantera Covid-19. För många kommuner innebar också Covid-19 minskade kostnader inom ett antal verksamheter.

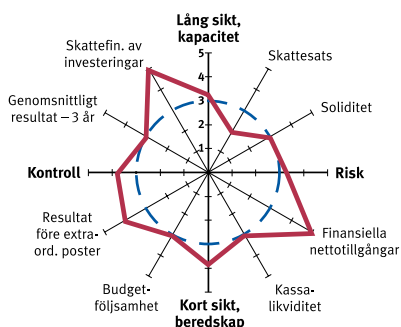
Trollhättan redovisade under 2021 det 24:e starkaste resultatet i länet. Detta innebar en 3:a i den finansiella profilen, vilket var en försvagning jämfört med 2020, då kommunen fick en 4:a.

Nedan jämförs Trollhättan med övriga kommuner i Västra Götaland och Hallands län.

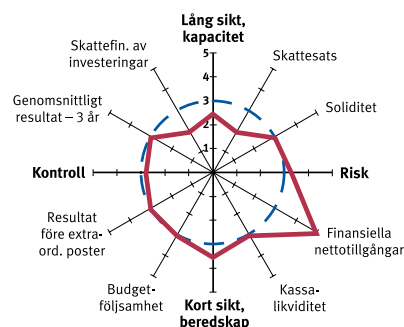
Trollhättan 2019

Trollhättan 2020

Trollhättan 2021

Den totala pensionsskulden inklusive löneskatt uppgick vid årsskiftet till 1 332 mkr, där 925 mkr avser åtaganden före 1998.

Budgetutfall

Årets resultat uppgick till +63 mkr vilket innebar en budgetavvikelse om +33 mkr.

Budgetavvikelsena bestod av både större överskott och större underskott. De större budgetavvikelsena var: skatteintäkter och utjämningsbidrag +105 mkr, nämnderna +89 mkr, centrala anslag för särskilda åtgärder/oförutsett +33 mkr, gemensamma poster +45 mkr, exploateringsresultat +10 mkr och finansnetto -253 mkr.

Nämndernas totala budgetavvikelse uppgick till +89 mkr. Budgetavvikelsen motsvarar 2,3 % av verksamhetens nettokostnader. De största budgetavvikelsena redovisar utbildningsnämnden +39 mkr, kommunstyrelsen +20 mkr, arbetsmarknads- och socialnämnden +13 mkr samt omsorgsnämnden +11 mkr.

Prognossäkerhet och budgetföljsamhet

En god prognossäkerhet innebär att det finns goda förutsättningar till att anpassa sig efter förändrade förutsättningar. Budgetföljsamhet är ett annat mått på finansiell kontroll.

I aprilrapporten var nämndernas prognos av budgetutfallet +44 mkr och i augustirapporten +53 mkr. I bokslutet blev det slutliga budgetutfallet +89 mkr. Den stora skillnaden mellan augustirapporten och bokslutet återfinns hos utbildningsnämnden och kommunstyrelsen. Analys av nämndernas överskott återfinns under avsnittet "Nämnderna".

Prognosen för årets resultat i resultaträkningen var i aprilrapporten +156 mkr och i augustirapporten +245 mkr. I bokslutet blev årets resultat +63 mkr. Förklaringen till resultatförsmärningen i bokslutet jämfört med augustirapporten om -182 mkr är främst finansnetto -260 mkr, nämnderna +36 mkr, exploateringsresultat +18 mkr, gemensamma poster +16 mkr, och centrala anslag särskilda åtgärder / oförutsett +14 mkr.

Intern kontroll

Förvaltningarnas internkontrollplaner för 2022 föregicks av en risk- och väsentlighetsanalys. I den prioriterades vilka områden som skulle kontrolleras. Nämnderna har kontrollerat verksamhetsrelaterade och ekonomiska granskningsområden. Där till fanns gemensamma punkter som kontrollerats av nämnderna.

Sammantaget bedöms att arbetet med intern kontroll håller en godtagbar nivå. Vissa brister i rutiner har identifierats och att åtgärder, som är redovisade i rapporteringen av intern kontroll till nämnderna, behöver vidtas.

Framtida ekonomiska förutsättningar för Trollhättans Stad

Trollhättans Stad har sammantaget under de senaste fem åren redovisat resultatnivåer med ett genomsnitt om 3,3 % av skatteintäkter och utjämningsbidrag, vilket framför allt är en effekt av de mycket starka redovisade resultaten 2020 och 2021. Årets resultat uppgick till +63 mkr (+1,5 %) men det underliggande resultatet exklusive jämförelsestörande poster som uppgick till +275 mkr var ett mycket starkt resultat.

Det finns flera anledningar till att årets resultat exkluderat jämförelsestörande poster är starkt men framför allt märks överskott på nämnderna, skatteintäkter och utjämningsbidrag, gemensamma poster samt centralt anslag oförutsett/särskilda åtgärder. Det redovisade resultatet påverkas däremot starkt negativt av underskottet inom finansiellt netto.

De senaste tre årens goda resultat har bland annat berott på en oväntad snabb återhämtning av den svenska ekonomin med ökade skatteintäkter till följd. Vidare har resultaten påverkats positivt av riktade statsbidrag för att hantera Covid-19. Dessutom har det under pandemin varit lägre efterfrågan av vissa kommunala tjänster, vilket har lett till reducerade kostnader i flera verksamheter.

Nämndernas nettokostnader har totalt ökat med 4,2 % mot föregående år. I snitt har nämndernas nettokostnadsökning legat på 3,6 % senaste fem åren. Nettokostnadsutvecklingen 2019–2021 var låg och uppgick i snitt till 2,6 % men har för 2022 ökat till 4,2 %. Nämndernas verksamheter har även under 2022 påverkats av covid-19 pandemin, framför allt var personalläget ansträngt i början av året inom omsorgsnämndens verksamhetsområde vilket inneburit ökade kostnader. Därefter har inverkan från pandemin avtagit.

De närmsta åren förväntas det ekonomiska läget att bli ansträngt. MRP/Budget för perioden 2023–2025 visar på att det lagstadgade balanskravet uppfylls 2023 och 2025 men inte 2024. Stadens finansiella målen kommer inte att kunna uppnås till fullo något av de enskilda åren för perioden 2023–2025. Nettokostnadsutvecklingen bedöms för perioden överstiga utvecklingen av skatteintäkter och utjämningsbidrag. Investeringsnivån kommer inledningsvis att ligga på en fortsatt hög nivå under perioden och med en svag resultatutvecklingen kan investeringarna inte finansieras med egna tillförda medel 2023.

Prognoser visar att de närmsta åren förväntas bli tuffa, för de flesta kommuner såväl som för Trollhättan, på grund av utmaningar som fortsatt ökade investeringar, arbetskraftsbrist och ökade verksamhetsbehov hänförliga till befolkningsförändringar. Detta innebär att kostnaderna för kommunala tjänster kommer att öka snabbare än tidigare. Enligt SKR:s prognoser räcker skatteunderlagets tillväxt inte för att möta uppräknade kostnadsdrivande faktorer.

Framtidens utmaningar kommer därför att handla om att effektivisera verksamheter för att möta ökade volymer med bibehållen kvalitet utan att kostnaderna ökar i samma takt.

Balanskravsresultat

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Om kostnaderna är större än intäkterna ett enskilt räkenskapsår uppstår ett underskott som ska återställas inom de tre påföljande åren. Balanskravet avser kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation. Enligt gällande normering redovisas balanskravsutredningen nedan. Balanskravsutredningen utgår från årets resultat enligt resultaträkningen som justeras för samtliga realisationsvinster vid avyttring av anläggningstillgångar samt återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper. Efter dessa justeringar redovisas ett resultat efter balanskravsjusteringar. Om resultatet medger och fullmäktige så beslutar görs därefter en reservering till resultatutjämningsreserven alternativt lyfts medel fram från resultatutjämningsreserven för att hantera negativa resultat efter balanskravsjusteringar.

Balanskravet uppfylls

Balanskravet uppfylls för 2022. Kommunen förfogar över en resultatutjämningsreserv (RUR) på 118 mkr. Tabellen visar balanskravsutredningen med jämförelse två år tillbaka.

Balanskravsutredning 2020-2022

Balanskravsutredning, mkr	2022	2021	2020
Årets resultat enligt resultaträkningen	63	261	296
- Samtliga realisationsvinster	-2	-9	-46
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	2
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	262	30	-3
-/+ Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	323	282	249
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	-5	-89
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0	0
= Balanskravsresultat	323	277	160

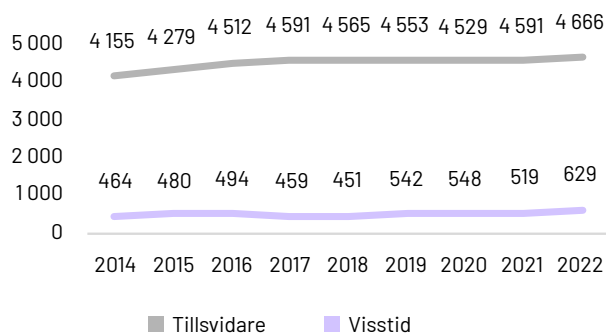
Väsentliga personalförhållanden

Anställda

Antal månadsanställda i koncernen

Antal månadsanställda i koncernen	Män	Kvinnor	Totalt
Arena Älvhögsgöteborg	17	22	39
AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag	77	55	132
Fyrstads Flygplats AB	10	5	15
Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB	38	15	53
Kunskapsförbundet Väst	232	426	658
Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF)	89	16	105
Trollhättan Exploatering AB	3	1	4
Trollhättans Energi AB	141	61	202
Trollhättans Stad	1 100	4 120	5 220
Totalt	1 707	4 721	6 428

Antal anställda Trollhättans Stad

Totalt sett ökar antalet anställda under 2022. Detta härleds framför allt till att Omsorgsförvaltningen satsar på att månadsanställa i högre utsträckning som ett led i att minska användningen av timanställda. Utbildningsförvaltningen, å andra sidan, minskar sitt medarbetarantal mot bakgrund av ett förändrat elevunderlag.

Trollhättans Stad fortsätter att vara en kvinnodominerad arbetsplats. 79 % av alla månadsanställda är kvinnor, dock med ganska stora variationer mellan förvaltningarna. 74 % av stadens chefer är kvinnor.

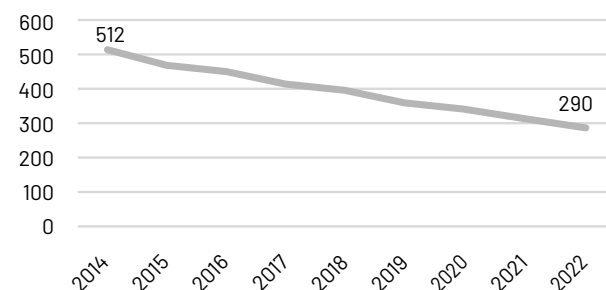
Åldersfördelning

När det gäller åldersstrukturen bland de tillsvidareanställda syns inga dramatiska förändringar under året. Noterbart är dock att antalet medarbetare över 60 år ökar för första gången på flera år och att medarbetare i åldrarna 30–39 blir fler för femte året i rad. Medelåldern i staden är 44 år bland tillsvidareanställda, med en sjunkande trend.

Sysselsättningsgrad och timmar av timanställda

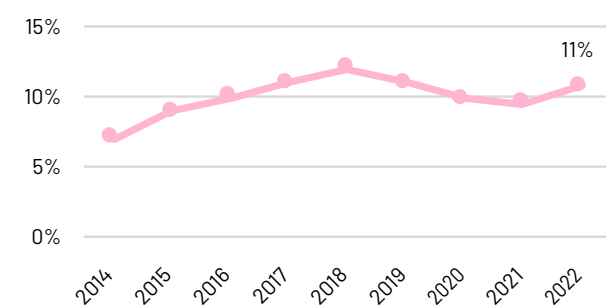
Sedan 2015 har alla anställda i staden, genom ett politiskt beslut, rätt till heltid. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden har sakta men stadigt ökat sedan dess och är nu uppe i 96 %. Staden har även som ambition att minska antalet timmar av timanställda. Sedan 2014 har användandet minskat med drygt 40 %. De senaste åren har dock frågan blivit mer komplex. Ökad brist på viktig kompetens inom bland annat omsorgen har gjort att timvikarier inte kunnat anställas i den omfattning som behövts, vilket bedöms ha lett till ett ökat övertidsuttag.

Timmar av timanställda, årsarbeten

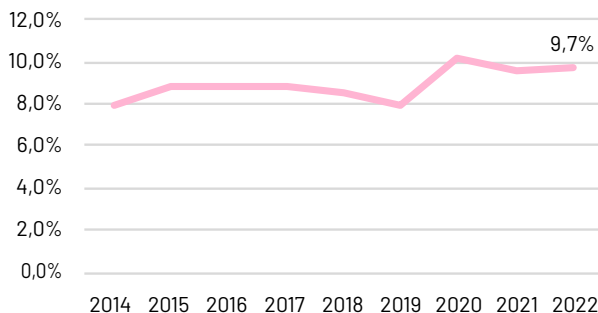
Personalomsättning

Personalomsättningen (11 %) vände uppåt igen under 2022 efter några års nedgång, en utveckling som även syns hos andra jämförbara kommuner. Högst är omsättningen inom omsorgsförvaltningen och lägst inom samhällsbyggnads och kommunstyrelsens förvaltning.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro i Trollhättans Stad

Sjukfrånvaron ligger kvar i nivå med föregående år. Året inleddes med mycket höga frånvaronivåer inom samtliga verksamheter och har under årets andra halva legat något lägre. Påfrestningen har varit stor i många delar av kommunens verksamhet och historiskt sett är sjukfrånvaron på höga nivåer, vilket får konsekvenser inte minst för kompetensförsörjningen.

Långtidssjukfrånvaro

Långtidssjukfrånvaro andel (%) >60 dagar	2020	2021	2022
Långtidssjukfrånvaro	38,8	44,6	42,2

Total sjukfrånvaro

Total sjukfrånvaro (%) per åldersgrupp	2020	2021	2022
29 år och yngre	9,2	8,6	8,3
30-49 år	10,1	9,3	9,1
50 år och äldre	10,4	10,2	10,9

Sjukfrånvaro i koncernen, %	Män	Kvinnor	Totalt
Arena Älvhögsborg	2,4	9,6	6,7
AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag	6,5	6,7	6,6
Fyrstads Flygplats AB	2,0	6,0	3,3
Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB	2,0	2,6	2,2
Kunskapsförbundet Väst	4,5	5,9	5,4
Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF)	6,3	7,4	6,5
Trollhättan Exploatering AB	2,9	1,0	2,4
Trollhättans Energi AB	3,2	2,9	3,1
Trollhättans Stad	7,7	10,2	9,7

Löneöversyn

Löneöversynen 2022 genomfördes enligt plan förutom att tidplanen reviderades med en månad med anledning av chefernas höga arbetsbelastning på grund av covid-19. Utbetalningsdatum blev i maj månad med retroaktivitet från 1 april. Vårdförbundets medlemmar fick vänta ytterligare en månad på utbetalning då deras huvudöverenskommelse (HÖK 22) blev klar sent. I 2022 års löneöversyn hade arbetsgivaren flertalet kompetensutvecklingsinsatser för att stärka arbetet med vår löneöversynsprocess och lönemodell "Ny lön". Nya chefer bjöds in till utbildning och det genomfördes även utbildningsinsatser på de förvaltningar där man identifierat ett utbildningsbehov i löneöversyn 2021.

2022 års lönekartläggning har genomförts efter ett stort arbete med att göra om stadens arbetsvärderingar. Arbetsgivaren har identifierat ett antal grupper där löneskillnaderna inte kunnat förklaras med saklig grund. Samtliga grupper som identifierades är på år 1 i åtgärdsplanen, löneskillnaderna ska korrigeras inom tre år från att de upptäcks. Arbetsgivaren kan också konstatera att de satsningar som gjordes förra året utifrån lönekartlägningsarbetet har gett god effekt på de grupper som fanns med i åtgärdsplanen. Ingen av de grupper som fanns med föregående år finns med i detta års åtgärdsplan. För mer information hänvisas till rapporten "Lönekartläggning Rapport 2022".

Arbetsmiljö

Kommunstyrelsen antog i februari en ny arbetsmiljöpolicy för Trollhättans Stad. Trollhättans Stads arbetsmiljö- och hälsoarbete omfattar att främja en god arbetsmiljö och upplevd hälsa, samt förebygga risker för ohälsa eller skada på grund av arbetet. Ett hälsofrämjande arbete är en viktig förutsättning för en framgångsrik organisation där medarbetarna bidrar till målpuppfyllelsen. Trollhättans Stad strävar efter att hela tiden förbättra arbetsmiljön såväl organisatoriskt och socialt som fysiskt.

Utifrån utlåtandet i Arbetsmiljöverkets riktade nationella inspektion med fokus på **årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet** har en tydlig struktur tagits fram och implementerats i organisationen. Arbetsmiljöverket genomförde under hösten en uppföljning av inspektionen med bra resultat.

Arbetsmiljöutbildning - digital grundutbildning med uppföljande fortsättningsutbildning för chefer och skyddsombud genomfördes där kursledningen består av representanter från arbetsgivaren och personalorganisationerna.

Mindworkout - mental träning för arbetsgrupper erbjöds under hösten. Kurserna består av en introduktionsföreläsning som följs av regelbunden träning varje vecka under 3 månader.

Hälsosatsningar med möjlighet till att **prova på yoga. Mediyoga** erbjöds både på plats och digitalt via Zoom samt möjlighet för arbetsgrupper att prova på yoga gemensamt.

I samarbete med Arena Älvhögskan erbjuds arbetsplatser ett skraddarsytt **inspirationstillfälle i hälsans tecken**.

Grundutbildning för hälsovägledare genomfördes under hösten och följdes upp av inspirationsträff för samtliga hälsovägledare i staden med tema positiv psykologi.

Personalutskottet fattade beslut om att Friska vindar övergår till en intern satsning från och med april 2022. **Friska vindar** är en insats inom arbetslivsinriktad rehabilitering där anställda i Trollhättans Stad som har ohälsa och är i behov av riktad insats erbjuds deltagande. Syftet är att genom stöd och aktiviteter öka medarbetarens hälsa och livskvalitet med förhoppningen att närma sig eller återgå i arbete.

Friskus genomfördes under våren och hösten. Projektet syftar till att förebygga sjukskrivning genom en kurs med fysisk och mental träning, på arbetstid. Målgruppen är personer i riskzonen för ohälsa, exempelvis med deltids- och/eller kort-tidssjukskrivning.

Personalgenomgångar och **rehab-sittningar** genomfördes med samtliga förvaltningar under året. Coachande verktyg används av chefer i rehabiliteringsarbetet där HR-specialisterna strukturerar och stöttar i processerna.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen är en stor utmaning för organisationen. För att kunna planera, genomföra och följa upp olika aktiviteter, har det under året tagits fram en process för strategisk kompetensförsörjning. En del av detta arbete är att ta fram en stadsövergripande kompetensförsörjningsplan, som i sin tur bygger på förvaltningarnas beskrivningar av sina möjligheter

och utmaningar. Kompetensförsörjningsplanen ska bidra till att arbetet med att attrahera, rekrytera, utveckla, engagera och avsluta personal görs med hög kvalitet och effektivitet. Det blir nu viktigt att arbeta målinriktat med de identifierade aktiviteterna för att lyckas så bra som möjligt med stadens kompetensförsörjning.

Inom ramen för den strategiska kompetensförsörjningsprocessen genomfördes ett goda-exempel-seminarium första gången under 2022. Olika förvaltningar presenterade bakgrund och resultat av olika slag av kompetensutveckling. Seminariet kommer att vara ett årligt återkommande event.

Under 2022 har den digitala utvecklingsresan fortsatt, och i februari lanserades ett introduktionsprogram för nya chefer, i helt digitalt format. Utvärderingar visar att programmet är på en bra nivå och att det ger värdefullt stöd i att komma i gång i sitt nya arbete.

Under 2022 har utvecklingsarbetet med ett introduktionsprogram för alla nyanställda medarbetare inletts. Detta görs inom ramen för stadens on- och offboardingprojekt som har som mål att digitalisera och effektivisera hela on- och offboardingprocessen. En väl utvecklad onboardingprocess ger en bild av Trollhättans stad som en professionell, modern och attraktiv arbetsgivare för nyanställda medarbetare.

Under året har fyra chefsforum genomförts: ledarskap och lärande, tillitsbaserat ledarskap, omvärldsspaning och ledarskap i en omvälvande tid. För att utveckla forumet till en viktig mötesplats för samtliga chefer kommer en arbetsgrupp att planera, genomföra och följa upp kommande chefsforum.

Grundutbildning för hälsovägledare genomfördes under hösten och följdes upp av inspirationsträff för samtliga hälsovägledare i staden med tema positiv psykologi.
Foto: Per Ivarsson

Förväntad utveckling

Ekonomiska ramar 2023 och 2024, koncernen

	Resultat, mkr */ 2023	Resultat, mkr */ 2024	Investeringar netto, mkr 2023	Investeringar netto, mkr 2024	Soliditet, % **/****/ 2023	Soliditet, % **/****/ 2024
Trollhättans Stad **/	34	-81	314	162	39	37
AB Eidar, Trollhättans Bostadsbolag ¹⁾	277	29	471	756	18	17
Trollhättan Energi AB ***/	79	50	146	118	43	43
Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB	35	16	589	532	12	12
Trollhättan Exploatering AB	-5	8	59	21	6	6

¹⁾ Eidars resultat för 2023 innefattar beräknade och uppskattade reavinster å 252,5 mkr i samband med eventuella försäljningar vilket också avspeglas i högre soliditet jämfört 13,9% i bokslutet för 2022. Beräknade reavinster för 2024 är 8,4 mkr (Skogshöjden)

*/ Resultat efter finansiella poster **/ Inklusivt hela pensionskulden ***/ Exklusivt va- och avfallsverksamheten

- Trollhättan kommun har ett attraktivt läge i Trestad (Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg) med närhet till regionens största stad Göteborg. En högskola och en flygplats i kommunen skapar extra attraktion. Kommunen befinner sig i ett expansivt skede och har som målsättning att växa till 70 000 invånare.
- För att en växande kommun ska fungera behövs även mer kommunal service i form av förskolor, skolor, idrottshallar, lokaler för fritids- och kulturverksamhet med mera. Detta gör att det är fortsatt hög aktivitet på byggnation av nya kommunala verksamhetslokaler kommande år.
- Byggnationen av en ny bro över Göta älv, Stridsbergsbron, har pågått under 2022 och planeras färdigställas under första halvåret 2023 med invigning i juni månad 2023. Bron ansluter till den nya stadsdelen Vårvik väster om älven. Färdigställande av anslutningsväg till bron vid Hjul kvarn har pågått under 2022 och blir färdigställd i början av år 2023.
- I samverkan med stadens bolag har ett arbete pågått för att få en gemensam nuläges- och målbild för social hållbarhet som en följd av den sociala oro som förekommit i delar av staden. Målet är att arbeta gemensamt inom koncernen för ökad social hållbarhet och attraktionskraft. Arbetet, som benämns "Gemensam färdplan för social hållbarhet" har under 2022 övergått i ett mer konkret arbete utifrån framtagen nuläges- och målbild.
- Trollhättans Stad har flera pågående och planerade exploateringsprojekt för bostäder, bland annat i de nya stadsdelarna Lärketorpet, Vårvik, Halltorp samt Hults Höjd.
- Under 2022 har stadsdelen Vårvik fortsatt att byggas ut på flera fronter med bland annat Stridsbergsbron, huvudgata och restaurering av kulturmiljön. År 2023 väntas huvudgatan stå klar och Stridsbergsbron ska öppnas för trafik. Stridsbergstorget kommer att invigas tillsammans med filfabriken.
- Trafikverket genomför utredning om hur en ny slussled ska dras vilket kan få stora konsekvenser för invånarna, natur- och kulturmiljöer. Beslut förväntas komma under år 2023.
- Det ekonomiska utrymmet är en grundförutsättning för att bedriva välfärdstjänster inom den kommunala verksamheten. De kommande åren från och med 2024 ser utmanande ut för att skapa ett ekonomiskt utrymme för att bedriva nuvarande verksamhet utifrån de finansiella målen. Det demografiska trycket kommer att öka varje år under lång tid framåt och intäkter i form av skatteintäkter och generella statsbidrag ser inte ut att växa i samma takt som förväntad kostnadsutveckling. Pensionskostnaderna är också mycket höga både år 2023 och 2024 på grund av ett nytt pensionsavtal och den höga inflationen. Ett sätt att lösa finansieringsgapet på sikt är att bedriva verksamheten effektivare och utnyttja potentialen i möjligheten att digitalisera olika processer och arbetsmoment.

Finansiella rapporter

Här redovisas resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys med noter. En sammanställning av kommunens intäkter och kostnader i cirkeldiagram samt en ekonomisk översikt som visar resultat- och balansräkning fördelat på kommunen och koncernens bolag.

Resultaträkning och kassaflödesanalys	50
Balansräkning	51
Noter.....	53
Intäkter och kostnader	61
Ekonomisk översikt – koncernen Trollhättans Stad	62

Skatten kommunens invånare betalar är den i särklass största finansieringskällan för Trollhättans Stads verksamhet.

RESULTATRÄKNING

Mkr	Noter	Budget 2022	Kommun		Koncern	
			Bokslut 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Verksamhetens intäkter	2, 5		735	730	2 209	2 080
Verksamhetens kostnader	3, 5, 10	-3 960	-4 518	-4 368	-5 325	-5 065
Avskrivningar	4	-87	-84	-82	-516	-510
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER		-4 047	-3 866	-3 720	-3 633	-3 495
Skatteintäkter	6	3 032	3 109	2 945	3 109	2 945
Generella statsbidrag o utjämning	7	974	1 002	982	1 002	982
VERKSAMHETENS RESULTAT		-41	245	207	478	432
Finansiella intäkter	8, 5	78	91	87	68	63
Finansiella kostnader	9, 5	-7	-273	-33	-363	-112
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER		30	63	261	183	383
Extraordinära poster		0	0	0	0	0
Minoritetens andel i årets resultat		0	0	0	0	1
ÅRETS RESULTAT		30	63	261	183	384
Inklusive exploateringsresultat						
varav exploateringsresultat		-14	-24	-24		
varav realiserade vinster/förluster i värdepapper		0	262	30		
ÅRETS RESULTAT exklusive exploateringsresultat och realiserade vinster/förluster i värdepapper		16	301	267		

KASSAFLÖDESANALYS

Mkr	Noter	Budget 2022	Kommun		Koncern	
			Bokslut 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2022	Bokslut 2021
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat		30	63	261	183	384
Justering ej likviditetspåverkande poster	11	110	339	137	628	607
Minskning övriga avsättningar pga utbetalning		0	0	-14	0	0
Förändring av kortfristiga fordringar/skulder/lager		38	-112	-273	990	-394
Kassaflöde från löpande verksamhet		178	290	111	1 801	597
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-506	-399	-388	-1 450	-1 292
Investeringar i materiella anläggningstillgångar, finansiell leasing		0	-8	0	-8	0
Övrig investeringsinkomst / investeringsbidrag materiella anläggningstillgångar		1	15	9	15	9
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	12	0	2	9	19	28
Gatukostnadsersättning		81	69	30	69	30
Förvärv av finansiella tillgångar		0	-305	0	-305	0
Kassaflöde från investeringsverksamhet		-424	-626	-340	-1 660	-1 225
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Nyupptagna lån		0	200	0	-503	548
Amortering av långfristiga skulder		0	0	0	-5	-6
Förändring skulder för finansiell leasing		0	6	0	6	0
Förändring långfristiga fordringar	16, 17	62	-209	-15	61	-8
Kassaflöde från finansieringsverksamhet		62	-3	-15	-441	534
ÅRETS KASSAFLÖDE		-184	-339	-245	-300	-94
Likvida medel vid årets början		405	405	650	221	315
Likvida medel vid årets slut		221	66	405	-79	221

BALANSRÄKNING

Mkr	Noter	Budget 2022	Kommun		Koncern	
			Bokslut 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2022	Bokslut 2021
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	13		9	11	13	15
Materiella anläggningstillgångar		2 017				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	14		1 740	1 424	10 796	9 902
Maskiner och inventarier	15		171	163	1 392	1 361
Finansiella anläggningstillgångar	16,17	1 944	2 258	2 006	1 920	1 976
Summa anläggningstillgångar		3 961	4 178	3 604	14 121	13 255
Omsättningstillgångar						
Förråd, exploateringsprojekt m m	18	22	32	22	76	46
Fordringar	19	461	585	461	786	799
Kortfristiga placeringar	20	108	80	227	80	227
Kassa och bank	21	221	66	405	-79	221
Summa omsättningstillgångar		812	764	1 115	863	1 293
SUMMA TILLGÅNGAR		4 772	4 942	4 719	14 984	14 548
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Ingående eget kapital		2 578	2 578	2 317	3 402	3 018
<i>Därav avsatt till resultatutjämningsreserv</i>		112	118	112		
Årets resultat		30	63	261	183	384
Övrig förändring av eget kapital					-3	0
Minoritetsintressen					0	5
Eget kapital	22	2 609	2 642	2 578	3 583	3 407
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	23	422	407	397	430	421
Andra avsättningar	24	21	6	21	213	213
Summa avsättningar		444	413	419	643	633
Skulder						
Långfristiga skulder	25	547	757	468	6 737	7 346
Kortfristiga skulder	26	1 173	1 130	1 254	4 021	3 161
Summa skulder		1 720	1 887	1 722	10 758	10 507
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		4 772	4 942	4 719	14 984	14 548
Panter och ansvarsförbindelser						
Panter och därmed jämförliga säkerheter			0	0	502	502
Ansvarsförbindelser						
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	27	917	925	970	925	970
Övriga ansvarsförbindelser	27		8 757	8 673	246	250

Noter

Redovisningsprinciper

Not 1.

Kommunens redovisning upprättas i enlighet med kommunallagen, lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning, RKR. På några punkter, görs vissa av steg från rekommendationer från normgivande organ. Dessa avsteg kommenteras nedan under respektive rubrik.

Periodisering

Beloppsgränsen för väsentligt värde vid periodisering uppgår till ett basbelopp. Undantag finns för vissa poster som till exempel återsökningar från Migrationsverket som periodiseras oavsett belopp.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande betraktas poster som inte är extraordinära men som är sällan förekommande, uppgår till väsentliga belopp och som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder. Realisationsvinster vid fastighetsförsäljning samt kostnader och intäkter vid tomtförsäljning i samband med markexploatering redovisas alltid som jämförelsestörande. Posterna särredovisas i not till resultaträkningen.

Investeringsbidrag och gatukostnadsersättning

Trollhättans Stad har till och med 2019 redovisat samtliga investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar enligt R18:1 som gällde till och med 2019. Detta innebar att de redovisades bland långfristiga skulder och periodiserades över anläggningens nyttjandetid. Från och med 2020 redovisas investeringsbidrag från offentliga organisationer som en förutbetalad intäkt och periodiseras över objektets nyttjandeperiod. Gatukostnadsersättning redovisas som intäkt när tomtköpet genomförs, under förutsättning att Trollhättans Stad har färdigställt de tillgångar som gatukostnadsersättningen ska finansiera. Exploateringsersättningar intäktas i takt med att åtaganden fullgörs i enlighet med RKR R2 Intäkter. Bedömning av återstående förpliktelser görs från fall till fall beroende på tecknade avtal.

Anläggningstillgångar

Anskaffningar avsedda för stadigvarande bruk eller nyttjandeperiod om minst tre år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till ett basbelopp och gäller som gemensam gräns för anläggningstillgångar och finansiella leasingavtal. Anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärdet efter avdrag för planenliga avskrivningar. Till och med 2017 har anskaffningsvärdet reducerats med erhållna investeringsbidrag.

I mycket begränsad utsträckning ingår immateriella anläggningstillgångar bland de materiella. Från och med 2020 särredovisas nytillkomna immateriella anläggningstillgångar. Med hänsyn till det begränsade beloppet redovisas av förenklings-skäl utgifterna för GC-väg till Sjuntorp som investering trots att vägen kommer att ägas av Trafikverket.

Avskrivningar

Avskrivningar beräknas på objektets anskaffningsvärden och påbörjas månaden efter som anläggningen tas i bruk. Avskrivningstiderna baseras på nyttjandeperioden och sker med linjär avskrivning. För internt uthyrda fastigheter används nominell annuitet. Ingen avskrivning tillämpas på mark, konst och pågående arbeten. Avskrivningstiderna som normalt används är 3, 5, 10, 15, 20, 33 och 50 år.

Komponentavskrivning införs successivt genom tillämpning vid större nyinvesteringar och reinvesteringar där det är motiverat genom skillnader i livslängd mellan stora delar av objektet. Komponentindelning tillämpas på investeringar över en miljon kronor.

Från och med oktober 2020 tillämpas komponentavskrivning även för gator och vägar över en miljon kronor. Trafiksignaler, maskineri i broar etcetera särskiljs.

Finansiella tillgångar

Efter första tillfället värderas finansiella tillgångar som innehas för att generera avkastning eller värdestegring till verkligt värde i den mån det är förenligt med 7 kap. 6 och 7 LKBR. Förändringen i tillgångarnas verkliga värden redovisas vid helårsbokslut. Värdering av finansiella värdepapper till verkligt värde har tillämpats från och med 2019. Omräkning av jämförelsetal i flerårsöversikten i förvaltningsberättelsens "Översikt över verksamhetens utveckling" tidigare än 2019 har inte skett.

Pensioner

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS och redovisas enligt den så kallade blandmodellen i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning. Under 2006 – 2015 gjordes extra pensionsavsättningar enligt plan.

Pensionsåtagande för anställda i de företag som ingår i den kommunala koncernen redovisas enligt K3 Årsredovisning och koncernredovisning (BFNAR 2012:1).

Kommunen antog 2015 bestämmelser om omställningsstöd och pensioner till förtroendevalda (OPF-KL). Redovisning sker enligt rekommendation.

Övriga avsättningar

Avsättningar har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera befintliga förpliktelser på balansdagen.

Exploateringsredovisning

Från och med 2019 tillämpas RKR R2 intäkter samt RKR:s vägledning "Redovisning av kommunal markexploatering". Exploateringar som är avsedda för försäljning bokförs som omsättningstillgång. Exploateringsområden som kommunen ska behålla aktiveras som anläggningstillgång.

Leasing

Leasingavtal för lokalhyresavtal redovisas som operationell leasing, även om kriterierna för finansiell leasing är uppfyllda. Detta bedöms inte ha någon väsentlig effekt på resultatet. Balansomslutningen är däremot lägre och soliditeten högre jämfört med om rekommendationen tillämpats.

Från och med juni 2021 redovisas nya leasingavtal gällande fordon såsom finansiell leasing om de uppfyller kriterierna för finansiella leasingavtal. Till och med bokslutsdagen har tecknade finansiella leasingavtal totalt påverkat balansräkningens tillgångs- och skuldsida med 7 590 tkr, någon nettoeffekt har inte uppkommit i resultaträkningen.

Försäljning av verksamhetsfastigheter

Verksamhetsfastigheterna fördes över till Trollhättans Tomt AB 2008-12-31. Avräkningen av försäljningspris och bokfört värde sammanfördes till ett nettobelopp som redovisades som realisationsvinst under avtalstiden 2009-2020.

Sammanställd redovisning (koncernredovisning)

Koncernredovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden. Koncernens egna kapital utgörs dels av Trollhättans Stads eget kapital dels av den del av dotterföretagens egna kapital som upparbetats efter förvärvstidpunkten. Koncernens avgränsning har bestämts utifrån proportionell konsolideringsmetod. För delägda dotterföretag innebär detta att endast ägda andelar av intäkts- och kostnadsposter respektive tillgångs- och skuldposter konsolideras. Som dotterföretag räknas de företag där ägandet direkt eller indirekt uppgår till minst 20 procent. I dessa företag finns det ett stort kommunalt inflytande.

Ekonomiska begrepp och nyckeltal

Ekonomiska begrepp

Resultaträkning Sammanfattar årets kostnader och intäkter och visar årets resultat.

Kassaflödesanalys Visar hur årets drift-, investerings- och låneverksamhet påverkar rörelsekapitalet.

Balansräkning Visar den ekonomiska ställningen vid årets slut fördelat på tillgångar och skulder.

Anläggningstillgångar Fast och lös egendom som kommunen stadigvarande innehar, exempelvis värdepapper, fastigheter och anläggningar.

Omsättningstillgångar Tillgångar som man oftast räknar med att inneha kortare tid än ett år. Lös egendom som inte är anläggningstillgång.

Eget kapital Skillnaden mellan tillgångar och skulder, det vill säga den del som finansierats av det egna resultatet.

Avsättningar En ekonomisk förpliktelse vars belopp eller förfallotidpunkt inte är helt bestämd.

Långfristiga skulder Skulder med löptid längre än ett år.

Kortfristiga skulder Lån och övriga skulder med en löptid av ett år eller kortare.

Nyckeltal

Soliditet Eget kapital i relation till de totala tillgångarna. Avspeglar kommunens finansiella styrka på lång sikt.

Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser Eget kapital inklusive pensionskund före 1998 som redovisas som ansvarsförbindelse, i relation till de totala tillgångarna.

Självfinansieringsgrad Anger hur stor del av årets investeringar som finansieras av egna medel. Årets resultat exklusive avskrivningar och realisationsvinster med tillägg för ersättning för sålda anläggningstillgångar/nettoinvesteringar med undantag för exploateringsprojekt och stora infrastrukturprojekt.

Skatteintäktsutveckling Anger periodens skatteintäkter och statsbidrag i relation till föregående års skatteintäkter och statsbidrag.

Nettokostnadsutveckling Anger verksamhetens nettokostnader för perioden i relation till verksamhetens nettokostnader föregående år.

Resultaträkning

Not 2. Verksamhetens intäkter

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Taxor och avgifter	111	103	508	514
Statsbidrag, EU-bidrag, bidrag	364	354	559	540
Hyror och arrenden	72	71	647	628
Försäljningsmedel	59	56	290	225
Exploateringsintäkter	21	33	*	*
Realisationsvinster	2	9	*	*
Övriga intäkter	106	103	205	173
Summa	735	730	2 209	2 080

Not 3. Verksamhetens kostnader

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Material	185	155	435	412
Lämnade bidrag	213	216	184	188
Köp av huvudverksamhet	797	767		
Personalkostnader	2 518	2 418	3 003	2 888
Pensionskostnader	209	243	196	224
Lokal- och fastighetskostnader	352	348	330	325
Exploatering	0	0	0	0
Realisationsförluster och utrangeringar	1	0	6	6
Bolagsskatt	0	0	19	23
Övriga kostnader	244	221	1 152	999
Summa	4 518	4 368	5 325	5 065

I verksamhetens kostnader ingår kostnader för räkenskapsrevision med 0,3 mkr

Leasing - Kommunen

Mkr	Betaling	
	2022	2021
Årets leasingkostnader	24	28
Varav fordon	7	9
Summa	24	28

Avser leasingavtal med löptid över två år exklusive hyresavtal för lokaler. Inga avtal löper efter fem år. I ovanstående leaseavtal ingår även leaseavtal för fordon. Nya leasingavtal för fordon redovisas från och med 2021 som finansiella leaseavtal under förutsättning att kriterier enligt RKR R5 Leasing uppfylls.

* Uppdelning per kategori saknas.

Not 4. Avskrivningar

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Inventarier	31	30	185	180
Nominell annuitet (internt uthyrda fastigheter)	11	10	*	*
Fastigheter och anläggningar	40	38	317	318
Immateriella anläggningar	3	2	3	2
Nedskrivningar	0	1	12	10
Summa	84	82	516	510

Not 5. Jämförelsestörande poster

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Intäkter				
Realisationsvinster	2	9	*	*
Exploateringsintäkter	24	24	*	*
Kompensation sjuklönekostnader	24	28	*	*
Kostnader				
Exploateringskostnad	0	0	*	*
Realisationsförluster	0	0	*	*
Finansiella intäkter				
Orealiserade förluster värdepapper	-262	-30	*	*
Förtida vinst vid inlösen av värdepapper	0	12	*	*
Pensioner, ändrade livsl antagande	0	-9	*	*
Förändring avsättning	0	1	*	*
Summa jämförelsestörande poster	-212	35	*	*

Not 6. Skatteintäkter

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Egna preliminära skatteintäkter	3 021	2 868	3 021	2 868
Slutavräkning föregående år	19	10	19	10
Preliminär slutavräkning innevarande år	69	68	69	68
Summa	3 109	2 945	3 109	2 945

Not 7. Kommunalekonomisk utjämning

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Inkomstutjämningsbidrag	631	602	631	602
Kostnadsutjämning	20	27	20	27
LSS-utjämning	34	34	34	34
Regleringsbidrag/avgift	163	176	163	176
Kommunal fastighetsavgift	118	113	118	113
Tillfälliga statsbidrag generella	36	29	36	29
Summa	1002	982	1002	982

Tillfälliga statsbidrag avser 2022: Skolmiljarden vilket fördelas ut med 1/12 per månad över räkenskapsåret, totalt 8,3 mkr. Statsbidrag timanställda äldreomsorgen enligt beslut juni 2022. Bidraget fördelas med lika delar mellan beslutstillfället juni 2022 till december 2023. Per december uppgår erhållet statsbidrag timanställda till 67 mkr varav intäktsredovisat 25 mkr. Statsbidrag för ökade kostnader för finansiering fördelas med lika delar från beslut juni 2022 till december 2022. Per december uppgår erhållet statsbidrag för ökade kostnader för finansiering till 1,2 mkr varav intäktsredovisat 1,2 mkr. Tillfälligt stöd till kommuner pga. kriget i Ukraina fördelas med lika delar mellan beslut juni 2022 till december 2023. Per december uppgår erhållet statsbidrag till 1,4 mkr varav intäktsredovisat 0,5 mkr. Statsbidrag valet 2022 uppgår till 1,6 mkr. Jämförelsetalet för 2021 avser skolmiljarden 7,5 mkr samt statsbidraget inom äldreomsorgen för att säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer 21,6 mkr.

Not 8. Finansiella intäkter

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Räntor placeringar	59	60	59	60
Orealiserad värdegräning placeringar	0	0	0	0
Utdelning	6	2	6	2
Borgensavgifter	25	25	0	0
Övriga ränteintäkter	1	0	3	1
Summa	91	87	68	63

Den genomsnittliga avkastningen på placerat kapital (2 165 mkr) har varit 2,7 % (3,1 % 2021).

Not 9. Finansiella kostnader

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Ränta pensionsskuld	6	4	6	4
Ränta övriga avsättningar	0	-1	0	-1
Orealiserad värdegräning finansiella anläggningstillgångar	262	30	262	30
Räntor på lån	5	0	95	79
Summa	273	33	363	112

Not 10. Skattekostnad

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Inkomstskatt	-	-	3	2
Uppskjuten skatt	-	-	16	21
Summa	0	0	19	23

Kassaflödesanalys**Not 11. Justering av ej likviditetspåverkande poster**

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Av- och nedskrivningar	84	82	516	510
Pensioner	9	36	*	*
Reavinst/förluster	-2	-9	*	*
Nettoförändring av avsättningar	-15	0	*	*
Värdegräning orealiserade förluster	261	30	*	*
Övrigt	1	-2	112	97
Summa	339	137	628	607

Not 12. Försäljning av anläggningstillgångar

Mkr	Förs. belopp	Bokfört värde	Reavinst /förlust
Fastigheter och tomträtter	2	0	2
Summa	2	0	2

Balansräkning**Not 13. Immateriella anläggningstillgångar, förvärvade**

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Ingående anskaffningsvärde	31	40	37	43
Inköp	0	1	0	1
Försäljningar	0	0	0	3
Utrangeringar	-4	-10	-4	-10
Utgående anskaffningsvärde	27	31	33	37
Ingående ack. av- och nedskrivningar	-20	-28	-22	-29
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	4	10	5	10
Årets avskrivningar	-3	-2	-4	-3
Utgående ack. av- och nedskrivningar	-18	-20	-21	-22
Utgående redovisat värde	9	11	13	15
Avskrivningstider (genomsnittliga)	6	7	*	*

* Uppdelning per kategori saknas.

Not 14. Mark, byggnader och tekniska anläggningar

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Ingående anskaffningsvärde	2 186	1 833	*	*
Inköp	370	369	*	*
Försäljningar	-1	-15	*	*
Utrangeringar	-2	-1	*	*
Utgående anskaffningsvärde	2 553	2 186	*	*
Ingående ack. av- och nedskrivningar	-762	-714	*	*
Årets avskrivningar	-50	-48	*	*
Årets nedskrivningar/ återföringar	0	0	*	*
Utgående ack. av- och nedskrivningar	-812	-762	*	*
Utgående redovisat värde	1 740	1 424	10 796	9 902
Avskrivningstider (genomsnittliga)	26	26	*	*

Not 15. Maskiner och inventarier

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Maskiner	9	7	*	*
Inventarier	121	123	*	*
Transportmedel	17	12	*	*
Förbättringsåtg. i annans fastighet	0	0	*	*
Konstverk och samlingar	24	22	*	*
Övriga inventarier	0	0	*	*
Summa	171	163	1 392	1 361

Maskiner och inventarier

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Ingående anskaffningsvärde	787	783	3 331	3 155
Inköp	38	29	85	50
Försäljningar	0	0	-345	-31
Utrangeringar	-320	-25	*	*
Överföringar	0	0	129	157
Utgående anskaffningsvärde	505	787	3 200	3 331
Ingående ack. av- och nedskrivningar	-624	-621	-1 970	-1 841
Försäljningar	0	0	337	27
Utrangeringar	320	-25	*	*
Överföringar	0	0	9	0
Årets avskrivningar	-30	23	-184	-156
Utgående ack av- och nedskrivningar	-334	-624	-1 808	-1 970
Utgående redovisat värde	171	163	1 392	1 361
Därav finansiell leasing	8	0	8	0
Avskrivningstider (genomsnittliga)	10	9	*	*

* Uppdelning per kategori saknas.

Not 16. Finansiella anläggningstillgångar - aktier och andelar

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Trollhättan Stadshus AB	301	1	0	0
Fyrstads Flygplats AB	4	4	2	2
Andelskapital KB Älvhögsborg	4	4	2	2
Trollhättan Energi AB	0	0	3	3
Kommuninvest Ek förening	68	63	68	63
Bostadsrätter mm	0	0	0	0
Svenska Kommunförsäkring AB	5	5	5	5
Innovatum AB	3	3	3	3
Inera AB	0	0	0	0
Summa	385	80	83	78

Not 17. Finansiella anläggningstillgångar - långfristiga fordringar

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Övriga villkorade aktieägartillskott	37	28	0	0
Placering värdepapper	1 836	1 896	1 836	1 896
Övrigt	1	2	0	2
Summa	1 873	1 926	1 836	1 898

Not 18. Förråd och exploatering

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Exploatering	24	16	24	16
Grusupplag	6	4	6	4
Förråd mm	3	1	46	26
Summa	32	22	76	46

Not 19. Fordringar

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Kundfordringar	102	88	*	*
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	358	257	*	*
Statsbidrag fordringar	89	81	*	*
Övriga kortfristiga fordringar	37	34	786	799
Summa	585	461	786	799

Not 20. Kortfristiga placeringar

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Placering värdepapper	80	109	80	108
Räntefond	0	118	0	118
Summa	80	227	80	227

Not 21. Kassa och bank

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Likvidkassor	0	0	0	0
Bank	66	405	-79	221
Summa	66	405	-79	221
Medelbehållning	174	424	*	*

Kommunen har en checkräkningskredit om 200 mkr.

Not 22. Eget kapital

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Ingående eget kapital	2 578	2 317	3 402	3 019
Utdelning	0	0	0	0
Övrig förändring av eget kapital ej resultatpåverkande	0	0	-2	0
Årets resultat	63	261	183	384
Summa	2 642	2 578	3 583	3 402
Minoritetsintressen	0	0	0	5
Summa	2 642	2 578	3 583	3 407
varav Resultatutjämningsreserv	118	112	118	112

Genom beslut 2012-11-05, bekräftat 2013-05-27, har kommunfullmäktige avsatt 50,0 mkr av resultat över 1 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsreserv till utjämningsreserven. Reserven har utnyttjats med 27 mkr. Resultatutjämningsreserven har därefter genom beslut i KF § 56, 2021-03-29, ökat med 90 mkr, samt genom beslut i KF § 52, 2022-03-28, ökat med 5 mkr. Resultatutjämningsreserven uppgår per 2022-12-31 till 118 mkr.

Not 23. Avsättningar för pensioner

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Särskild avtalspension	0	0	*	*
Förmånsbestämd/kompl pension	179	169	*	*
Ålderspension	32	33	*	*
Pension till efterlevande	4	4	*	*
Löneskatt	52	49	*	*
Summa exkl NÄRF o ökade avsättningar pension	267	255	*	*
Ökad avsättning pensionsskuld	127	127	*	*
Kommunalförbund NÄRF	13	15	*	*
Summa avsättning	407	397	430	421
Ingående avsättning	256	220	*	*
Nyintjänad pension			*	*
-förmånsbestämd ålderspension	11	23	*	*
-särskild avtalspension	0	0	*	*
Årets utbetalning	-7	-6	*	*
Ränte- och basbeloppsuppräkningsgrad	5	3	*	*
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	10	*	*
Förändring av löneskatt	2	6	*	*
Övrigt	0	0	*	*
Summa avsatt till pensioner inkl. löneskatt	267	256	*	*
Betald försäkringslösning FÅP	7	11	*	*
Utredningsgrad	97%	97%	*	*

Pensioner har i sin helhet återlånats i verksamheten och inte placerats. Beräkningsgrunder för pensioner framgår i avsnittet redovisningsprinciper. Uppgift om aktualiseringsgrad och visstidsförordnanden finns i not 27.

Not 24. Andra avsättningar

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Inbetald parkeringsavlösen	0	16	0	16
Avsättningar skatter	-	-	207	187
Övriga avsättningar	6	5	6	10
Summa	6	21	213	213

Avsättningar avser uppskattade kostnader för återställning asfalt, berg och jordupplag, äldre deponier (Torpa deponi) och produktionskoncerninterna garantiarbeten. Parkeringsavlösen har återförts 2022.

Övriga avsättningar

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Avsatt för upplag och deponier, parkeringslösen, ingående värde	21	21	*	*
Nya avsättningar	0	0	*	*
lanspråktaga avsättningar	0	0	*	*
Outnyttjade belopp som återförts	-16	0	*	*
Utgående avsättning	6	21	*	*
Avsatt tvist bygglov	0	15	*	*
Nya avsättningar	0	0	*	*
lanspråktaga avsättningar	0	-15	*	*
Outnyttjade belopp som återförts	0	0	*	*
Utgående avsättning	0	0	*	*
Summa övriga avsättningar	6	21	*	*

Not 25. Långfristiga skulder

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Långfristig upplåning i banker och kreditinstitut	300	300	0	0
Trollhättans Stad	0	0	300	300
Långfristig leasingskuld	6	0	6	
AB Eidar, Trollhättans Bostadsbolag	0	0	2 767	3 066
Trollhättan Stadshus AB	275	75	230	312
Trollhättan Energi AB	0	0	1 478	1 313
Kraftstaden Fastighet Thn AB	0	0	1 474	1 951
Trollhättan Exploatering AB	0	0	200	200
KB Älvhögsborg	0	0	106	111
Fyrstads Flygplats AB	0	0	0	0
Investeringsbidrag, gatukostnadsersättning	176	93	176	93
Summa	757	468	6 737	7 346
IB Förutbetalda investeringsbidrag	93	56	*	*
Nya investeringsbidrag, gatukostnadsersättning	84	38	*	*
Resultatförda investeringsbidrag	-1	-1	*	*
Summa förutbetalda investeringsbidrag	176	93	*	*
Återstående antal år	1)	1)	*	*
Uppgifter om lång- och kortfristig upplåning				
Genomsnittlig ränta %	0,49	-0,08	*	*
Genomsnittlig kapitalbindingstid, år	0,4	1,2	*	*

Skuld till TSAB avser beviljade aktieägartillskott. Skulden till TSAB uppgår på balansdagen till 275 mkr. Ingående skuld till Trollhättans Stadshus AB, 75 mkr, lämnade TSAB i motsvarande aktieägartillskott till Kraftstaden Fastighet Trollhättan AB för att förstärka kapitalbasen i samband med förvärv av verksamhetsfastigheter. Realisationsvinsten vid försäljningen av dessa redovisades över hyresperioden 2009-2020. 2022 har ytterligare 300 mkr lämnats i ovillkorat aktieägartillskott till TSAB. Aktieägartillskottet skall TSAB i sin tur använda för att förstärka kapitalbasen i AB Eidar genom nyemission.

1) Investeringsbidrag och anslutningsavgifter periodiseras och intäktsförs linjärt under den period över vilken de tillgångar som finansierats med hjälp av investeringsbidraget skrivs av. Av ovanstående 176 mkr utgör förutbetalda gatukostnadsersättning från Texab 134 mkr. Gatukostnadsersättningen intäktsförs tidigast vid genomförande av tomtköp och då tillgångarna som gatukostnadsersättningen ska finansiera färdigställts.

Not 26. Kortfristiga skulder

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Leverantörsskulder	212	306	399	458
Skuld koncernkonto	516	529	*	*
Upplupna sociala avgifter och preliminär skatt	89	85	*	*
Förutbetalda skatteintäkter	0	0	*	*
Avgiftsbestämd ålderspension inklusive löneskatt	99	102	*	*
Upplupna löner och semesterlön	162	161	*	*
Förutbet intäkter och upplupna kostnader	37	62	*	*
Övrigt	15	10	3 622	2 703
Summa	1130	1254	4 021	3 161

Not 27. Ansvars- och borgensförbindelser

Mkr	Kommun		Koncern	
	2022	2021	2022	2021
Borgen för bostadsförsörjning	3 684	3 590	0	7
Varav egna hem (netto)	0	7	0	7
Varav Eidar bottenlån	3 684	3 584	0	0
Borgen övriga kommunala bolag	4 922	4 837	103	100
Borgen ränteswap kommunala bolag	0	92	0	0
Borgen för föreningar	143	143	143	143
Garanterade kostnader lokalplanering verksamhets fastigheter	8	11	0	0
Pensioner intjänade tom 1997	925	970	925	970
Summa	9 682	9 643	1 171	1 220

Pensioner intjänade tom 1997				
Ingående avsättning för pensioner inkl löneskatt	970	981	970	981
Ränte- och basbeloppsuppräknig	26	16	26	16
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	28	0	28
Årets utbetalningar	-59	-57	-59	-57
Nyintjänad pension	2	0	2	0
Förändring av löneskatt	-9	-4	-9	-4
Övrigt	-5	5	-5	5
Summa	925	970	925	970
Aktualiseringsgrad	97%	97%		
Antal förtroendevalda med rätt till omställningsstöd enligt OPF-KL	1	1		
Antal förtroendevalda med rätt till visstidspension	1	1		

Kommunstyrelsen har vid ett antal tillfällen beslutat att garantera kostnaderna för lokalplanering och projektering om inte objekten skulle komma att genomföras. Eftersom det är mindre troligt att beloppen tas i anspråk redovisas de som en ansvarsförbindelse.

Ansvarsförbindelse för pensioner har upptagits enligt uppgift från KPA med avdrag för extra avsättning och tillägg för omställningsstöd enligt OPF-KL (0,5 mkr).

Trollhättans kommun har 1993, KF § 10 samt en bekräftelse på detta 2009, KF § 126 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 294 kommuner och regioner som per 2022-12-31 var medlemmar har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Trollhättans kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2022-12-31 uppgick Kommuninvest i Sveriges AB:s totala förpliktelser till 540 357 mkr och totala tillgångar till 537 007 mkr. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 8 749 mkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 8 885 mkr. Trollhättans kommuns totala insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening 2022-12-31 uppgick till 62,6 mkr

* Uppdelning saknas per kategori.

Not 28. Övriga upplysningar**Upplysningar om upprättade särredovisningar i koncernen**

Särredovisningar har upprättats gällande VA och Avfall & återvinning vilka särredovisas som not i Trollhättans Energi AB:s årsredovisning. Trollhättans Energi AB upprättar också Värmerapport och Elnätsrapport som redovisas till Energimarknadsinspektionen.

Upplysningar om kostnader för räkenskapsrevision

Den totala kostnaden för revision uppgår till 2,0 mkr för år 2022, varav kostnad för sakkunnigt biträde uppgår till 1,8 mkr. Kostnaderna för räkenskapsrevision uppgår till 305 tkr och avser kostnader för granskning av bokföring, delårsrapport samt årsredovisning för räkenskapsåret 2022, varav kostnad för sakkunnigas granskning av räkenskaper uppgår till 249 tkr.

Not 29. Drift- och investeringsredovisning**Allmänt**

Enligt kommunallagen ska varje år upprättas en budget för nästa kalenderår och en plan för ekonomin för en period av tre år. Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Kommunfullmäktige har det yttersta ansvaret för stadens ekonomiska planering och uppföljning och fastställer riktlinjer för den ekonomiska styrningen.

Driftbudget

Kommunfullmäktige fattar beslut om årliga ramar för styrelse och nämnder i mål- och resursplanen. Kommunfullmäktiges tilldelning av ekonomiska ramar sker på nämnds nivå för driftbudgeten. Kommunfullmäktige kan ange särskilda ändamål som budgeten ska användas till. Omdisponering av anslag mellan nämnder samt tilläggsanslag kan beslutas av fullmäktige under året.

Nämndernas och styrelsens verksamhet ska planeras och bedrivs inom de beslutade ramarna. Vid konflikt mellan verksamhetens mål och de ekonomiska resurserna är ekonomin överordnad verksamheten.

Kommunstyrelsen kan utifrån den ekonomiska utvecklingen under året, besluta om tillfälliga, större, generella restriktioner för samtliga nämnder i syfte att hålla den antagna budgeten.

Nämnder och styrelser beslutar själva, utifrån tilldelad ram i budgeten, fördelningen av resurser inom nämndens verksamhet. Resurserna kan fördelas på olika sätt, exempelvis årsanslag, efter volym eller särskilda anslag.

Alla större förändringar av verksamheten ska vara kostnadsberäknade och resursavstämda och rymmas inom tilldelad budgetram före genomförande. Det gäller även övergripande policys, planer och projekt som kommer att inverka på verksamheterna.

Överföring av resultat mellan åren är en viktig del för en god ekonomisk hållning. Principen är att nämnderna får behålla det överskott eller underskott som de genererat genom resultatfonder. Om en nämnd har en negativ fond ska detta återbetalas, under maximalt tre år. I enstaka fall och när särskilda skäl finns kan kommunfullmäktige medge undantag från överföring.

En förutsättning för överföring är att verksamheten bedrivits i överensstämmelse med fullmäktiges mål och riktlinjer såväl till kvalitet som kvantitet. Vidare måste det finnas finansiellt utrymme för stadens ekonomi.

Resultatfonden är en reserv och buffert för oförutsedda och tillfälliga kostnader. Den får inte användas för verksamhet som bidrar till att nämndens rambehov ökar kommande år. Den får heller inte användas till investeringar. Planerad minskning av fonden skall anmälas i samband med uppföljningsrapporterna.

Kommunstyrelsen kan med hänsyn till den samlade ekonomiska situationen besluta att inga uttag ur fonder får ske.

Vid tidsförskjutning i särskilda projekt eller tillfälliga anslag kan överföring ske genom ombudgetering, d v s ändring av följande årsbudget.

Investeringsbudget

Investeringsanslag tilldelas nämnd och är bundet till ett givet projekt och ändamål och får inte användas till annat ändamål utan särskilt beslut om om-disponering. Anslagsnivån framgår i investeringsplanen.

Den beslutade totalutgiften för investeringsprojekt, vars planerade genomförandetid omfattar flera år, fördelas på anslag för budgetåret och respektive planeringsår.

För vissa projekt i investeringsplanen ska ett beslut tas i kommunstyrelsen innan medlen får användas för investeringen.

Kommunstyrelsen kan medge omdisponeringar gällande investeringsanslag upp till 5 mkr. Nämnd får själv besluta om mindre omdisponeringar mellan investeringsprojekt. Större investeringsanslag ska slutredovisas till kommunfullmäktige.

Investeringsanslag kan föras över mellan åren genom ombudgetering. Detta gäller inte överskott för årligt återkommande anslag.

Intäkter och kostnader

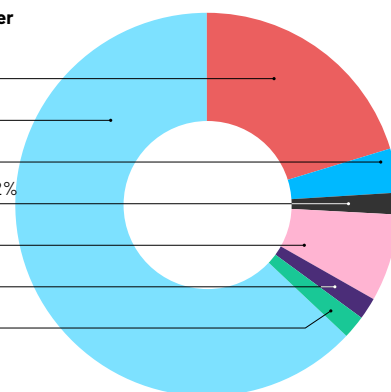
Skatten kommunens invånare betalar är den i särklass största finansieringskällan för Trollhättans Stads verksamhet.

Av intäkterna utgör skatteintäkter och generella statsbidrag 83 %. Endast 15 % av intäkterna är knutna till särskilda verksamheter, då främst riktade statsbidrag. De flesta verksamheter har ingen eller liten avgiftsfinansiering. Räkningar och borgensavgifter, vilka redovisas på resultaträkningen som finansiella intäkter, utgör återstående 2 %. Trollhättans Stad bedriver en mycket personalintensiv verksamhet – av kostnaderna är 55 % personalkostnader. Särskilt personalintensiva är vård och omsorg samt pedagogisk verksamhet. Överföring av frivilliga skolformer till Kunskapsförbundet Väst och framväxten av friskolor har över tid medfört en successiv förskjutning mot ökad andel köp av verksamhet. Inköp av tjänster och köp av verksamhet uppgår till 28 % av totala kostnader. Finansiella kostnader utgjorde 2021 1 % av stadens kostnader jämfört med 6 % 2022, ökningen beror på en värdegränsreglering på stadens placeringsportfölj med värdepapper.

Diagrammen och tabellerna visar intäkter och kostnader – det vill säga omfattar driftredovisning och resultaträkning. Utgifter och inkomster i investeringsredovisningen ingår således inte.

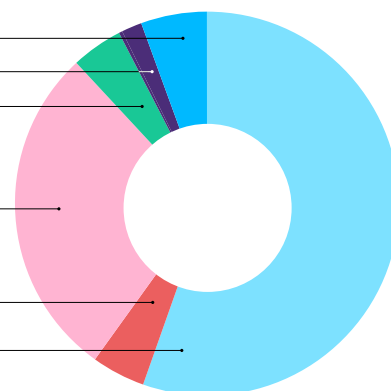
Sammansättning av intäkter

Generella statsbidrag	20%
Skatteintäkter	63%
Avgifter hyror	4%
Försäljning av verksamhet	2%
Bidrag	7%
Finansiella intäkter	2%
Övrigt	2%

Sammansättning av kostnader

Finansiella kostnader	6%
Avskrivningar	2%
Bidrag	4%
Tjänster och köp av verksamhet	28%
Material	5%
Personal	55%

Ekonomisk översikt

– koncernen Trollhättans Stad

En betydande del av den kommunala verksamheten bedrivs inte i den kommunala förvaltningen utan i kommunala bolag eller tillsammans med andra parter. Enligt den kommunala redovisningslagen ska kommunens hela ekonomiska engagemang redovisas i en sammanställd redovisning (koncernredovisning), som ska ge en helhetsbild av kommunens

totala verksamhet, ekonomiska ställning och åtagande. Den sammanställda redovisningen, eller "Koncernredovisningen" skall omfatta alla företag där Trollhättans Stad har ett varaktigt bestämmande eller betydande inflytande som ger möjlighet att påverka utformningen av koncernföretagens verksamhet, mål och strategier etcetera.

Resultaträkningen 2022 uppdelad på kommun, kommunalförbund och bolag

Mkr	Verksamhetens intäkter	Verksamhetens kostn. inkl. avskrivningar	Verksamhetens nettokostnader	Finansnetto inkl. skatteintäkter	Resultat efter finansnetto	Årets resultat
Kommun	735	-4 602	-3 867	3 930	63	63
Kommunalförbund	487	-482	5	0	5	5
Bolag						
varav						
Trollhättan Energi AB	816	-740	76	-14	63	63
Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB	373	-286	87	-44	43	43
AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag	561	-491	70	-45	25	25
Trollhättan Exploatering AB	3	-8	-5	0	-5	-5
Övriga bolag	48	-50	-2	-11	-12	-12
Elimineringar bolag	-102	103	1	0	1	1
Elimineringar koncern	-715	715	0	0	0	0
Summa koncern	2 208	-5 841	-3 633	3 816	183	183

Balansräkningen 2022 uppdelad på kommun, kommunalförbund och bolag

Mkr	Anläggnings-tillgångar	Omsättnings-tillgångar	Summa tillgångar	Eget kapital	Minoritetsintressen	Obeskattade reserver	Avsättningar	Långfristiga skulder	Kortfristiga skulder	Summa EK och skulder
Kommun	4 178	764	4 942	2 642	0	0	413	757	1 130	4 942
Kommunalförbund	29	187	216	30	0	0	41	0	144	216
Bolag										
varav										
Trollhättan Stadshus AB	967	123	1 090	398	0	2	0	505	184	1 090
Trollhättan Energi AB	2 360	242	2 602	520	0	0	129	1 478	475	2 602
Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB	3 098	158	3 256	389	0	0	29	1 474	1 364	3 256
AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag	4 655	461	5 116	689	0	29	42	2 766	1 591	5 116
Trollhättan Exploatering AB	219	1	220	19	0	0	0	200	1	220
Övriga bolag	136	11	147	19	0	3	0	106	18	147
Elimineringar bolag	-772	-316	-1 088	-669	0	-31	2	-275	-116	-1 088
Elimineringar koncern	-750	-768	-1 518	-454	0	-3	-14	-275	-771	-1 518
Summa koncern	14 121	863	14 984	3 583	0	0	643	6 736	4 021	14 984

Drift- och investeringsredovisning

I detta avsnitt sammanställs driftredovisningen fördelat per nämnd. Intäkter och kostnader specificeras och utfallet jämförs med budget. Investeringsredovisning specificeras på färdigställda och pågående projekt med en redogörelse för exploateringsverksamheten.

Driftredovisning	64
Investeringsredovisning	65
Större investeringar i de helägda bolagen	66
Exploateringsverksamhet	67

Driftredovisning

Driftredovisningen visar hur nämndernas utfall förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten. För kommentarer till budgetavvikelser per nämnd hänvisas till avsnittet **Nämnderna**.

Bokslut 2022 per nämnd Mkr	Intäkter 01-12		Kostnader 01-12		Netto 01-12	Helårs- budget	-varav tillägg	Budget Netto: 202201-202212	Bokfört	Avvik
	Fg.år	Inv.år	Fg.år	Inv.år	Fg.år	Inv.år	Inv.år			
Kommunfullmäktige	0	0	2	3	2	2	0	2	3	-1
Kommunstyrelsen	283	271	1055	1069	772	828	28	828	799	30
Utbildningsnämnden	191	199	1318	1359	1127	1198	12	1198	1160	39
Kultur- och fritidsnämnden	27	28	192	204	165	177	4	177	177	0
Omsorgsnämnden	200	227	1331	1419	1130	1203	5	1203	1192	11
Arbetsmarknads- och socialnämnden	108	98	469	470	361	392	4	392	372	20
Samhällsbyggnadsnämnden	38	42	163	174	124	133	5	133	132	0
Valnämnd, överförmyndarnämnd kom- munens revisorer	0	0	4	8	4	8	2	8	8	0
Summa nämnder	848	865	4 534	4 707	3 686	3 941	60	3 941	3 842	99
Särskilda åtgärder/oförutsett	0	0	0	0	0	33	-39	33	0	33
Övrigt finansförvaltningen	37	25	-11	-33	-48	-13	0	-11	-60	47
Summa verksamhet	885	890	4 524	4 675	3 639	3 960	21	3 960	3 782	178
Justering återstående interna poster	-155	-155	-155	-155			0			
Avskrivningar	0	0	82	84	82	87	0	87	84	3
Verksamhet total	730	735	4 450	4 604	3 720	4 047	21	4 047	3 866	181

Bokslut 2022 per verksamhet Mkr	Intäkter 01-12		Kostnader 01-12		Netto 01-12	Helårs- budget	-varav tillägg	Budget Netto: 202201-202212	Bokfört	Avvik
	Fg.år	Inv.år	Fg.år	Inv.år	Fg.år	Inv.år	Inv.år			
Politisk verksamhet	1	1	36	42	34	44	3	44	40	4
Infrastruktur, skydd mm	59	55	261	272	201	227	12	227	217	10
Fritid och kultur	35	33	258	270	223	238	6	238	237	0
Pedagogiks verksamhet	211	218	1806	1863	1595	1695	23	1695	1645	50
Vård och omsorg	244	266	1722	1802	1479	1569	7	1569	1536	33
Särskilt riktade insatser	84	75	119	120	35	54	3	54	45	9
Affärsverksamhet	49	36	28	16	-21	-11	0	-11	-20	9
Gemensamma verksamheter	203	205	294	290	92	145	-33	145	82	63
Summa verksamhet	885	890	4 524	4 675	3 639	3 960	21	3 960	3 782	178
Justering återstående interna poster	-155	-155	-155	-155						
Avskrivningar	0	0	82	84	82	87	0	87	84	3
Verksamhet total	730	735	4 450	4 604	3 720	4 047	21	4 047	3 866	181

Anm: Omslutningen är minskad med interna intäkter inom respektive nämnd, vilket innebär att kostnaderna redovisas hos slutanvändarna. Elimineringen av interna poster påverkar inte nettokostnaden.

Investeringsredovisning

Här redovisas årets investeringar fördelat per nämnd och specificerat på större projekt. I separat tabell redovisas även större investeringsprojekt i Trollhättan kommunkoncerns helägda bolag som är beslutade av styrelsen i Trollhättans Stadshus AB. För kommentarer till budgetavvikelser per nämnd hänvisas till avsnittet *Nämnderna*. Tabellerna visar nettoinvesteringar.

Investeringsredovisning per nämnd

Bokslut 2022 Färdigställda projekt Mkr	Utgifter sedan projektets start1)			Årets investeringar			
	Ack- budget	Ack.utfall	Avvikelse	Årsbudget 2022	Tilläggs- anslag	Netto inv 2022-12	Avvikelse 2022-12
Kommunstyrelsen	21	15	6	9	0	2	7
-varav: <i>Renovering Folkets Park</i>	13	13	0	1	0	1	0
Kultur- och fritidsnämnden	18	12	6	8	0	11	-2
Arbetsmarknads- och socialnämnden	1	0	0	1	0	0	0
Samhällsbyggnadsnämnden	49	22	27	36	0	14	23
-varav: <i>Lilla spiköbron 2)</i>	19	2	16	16	0	0	16
Exploateringsprojekt	2	1	1	1	0	0	1
Delsumma	91	50	41	56	0	27	29
Summa	91	50	41	56	0	27	29

Bokslut 2022 Pågående projekt Mkr	Utgifter sedan projektets start1)			Årets investeringar			
	Ack- budget	Ack.utfall	Avvikelse	Årsbudget 2022	Tilläggs- anslag	Netto inv 2022-12	Avvikelse 2022-12
Kommunstyrelsen	299	214	85	205	27	126	79
-varav: <i>Vårvik huvudgata generalkostnad</i>	14	16	-2	10	0	12	-2
-varav: <i>Ängens gård nytt stall</i>	21	0	20	17	0	0	17
-varav: <i>Reinv Centr IT infrastruktur</i>	18	19	-1	0	0	0	0
-varav: <i>Ombyggnation stadshuset etapp 2</i>	13	1	12	13	0	1	12
-varav: <i>Triss</i>	15	14	1	5	0	3	2
-varav: <i>Kontaktcenter</i>	20	20	0	0	0	0	0
-varav: <i>Stridsberg gatutbyggnad</i>	166	110	56	90	0	56	34
Utbildningsnämnden	10	7	3	8	0	3	4
Kultur- och fritidsnämnden	21	14	6	18	0	13	4
Omsorgsnämnden	23	20	3	16	0	9	7
Arbetsmarknads- och socialnämnden	0	0	0	0	0	0	0
Samhällsbyggnadsnämnden	534	532	2	198	13	192	6
-varav: <i>Hjul kvarn 2020</i>	53	51	2	20	8	19	2
-varav: <i>Stadsparken</i>	21	20	0	4	0	4	0
-varav: <i>Stridsbergsbron</i>	368	368	0	131	0	130	1
-varav: <i>Drottningtorget</i>	46	51	-6	0	0	1	-1
Exploateringsprojekt	111	60	51	63	0	13	50
-varav: <i>Lärketorget Norra</i>	24	19	5	9	0	3	5
-varav: <i>Alingsåker Verksamhet E45</i>	26	2	24	20	0	1	19
-varav: <i>Propellern</i>	14	3	11	12	0	1	11
Delsumma	997	848	150	507	41	358	150
Ombudg/tidsförskjutning	0	0	0	-57	-13	0	-57
Summa	997	848	150	451	28	358	93
Summa total	1088	897	191	507	29	384	122

1) från och med 2018, ej årliga investeringsanslag. Projekt överstigande 10 mkr är specificerade på varav rader. 2) Projektet Lilla spiköbron är framflyttat till 2025

Större investeringar i de helägda bolagen 2020 – 2022 beslutade av styrelsen i Trollhättan Stadshus AB

(Mkr)

Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB (Beslut TSAB)	Projekt- budget (netto)	Ack. utfall 2021 Inkomst	Ack. utfall 2021 Utgift	Utfall 2022 Inkomst	Utfall 2022 Utgift	Budget- avvikelse bokslut 2022 netto, ack.	Pågående (P) Avslutat (A)	Beräknas avslutats, år
Upphärad skola (2022)	57,0	0	1,8	0	19,7	35,5	P	2023
Produktionskök Överby (2022)	100,0	0	3,2	0	52,0	44,8	P	2023
Fräsegårdsskolans förskola (2022)	59,7	0	0,2	0	14,0	45,5	P	2023
Förskola Toppluvan (2020)	53,6	0	32,8	0	16,7	4,1	A	2022
Renovering av kulturmiljön för fil- och hyveljärnsfabriken i Vårvik (2021)	65,4	0	20,7	0	22,9	21,8	P	2023

AB Eidar, Trollhättans Bostadsbolag (Beslut TSAB)	Projekt- budget (netto)	Ack. utfall 2021 Inkomst	Ack. utfall 2021 Utgift	Utfall 2022 Inkomst	Utfall 2022 Utgift	Budget- avvikelse bokslut 2022 netto, ack.	Pågående (P) Avslutat (A)	Beräknas avslutats, år
Renovering Guldvingen 2, etapp 2 (2020)	212,9	0	69,3	0	87,4	56,2	P	2023
Nybyggnation 40 lägenheter Sjuntorp (2020)*/	68,1	0	48,6	0	33,0	-13,5	A	2022
Ombyggnad byggnad S1 Kv Hackan (2021)	136,4	0	8,2	0	82,8	45,4	P	2023
Renovering låghusen Guldvingen 2 (2021)	112,8	0	1,4	0	38,6	72,8	P	2024
Renovering höghusen Guldvingen 2, etapp 4	110,0	0	0	0	0,3	109,7	P	2024

*/ Investeringsstödet har uteblivit.

Stadsparken är ett av projekten som
färdigställdes under året.

Exploateringsverksamhet

Med exploateringsverksamhet avses åtgärder som syftar till att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för bostads och verksamhetsändamål.

För varje exploateringsprojekt görs en kalkyl avseende inkomster och utgifter. I de fall avsikten är att sälja en färdig exploateringsfastighet ska den klassificeras och värderas som omsättningstillgång. Gator, parkmark med mera som kommer att finnas kvar i kommunens ägo betjänar exploateringsområde redovisas som anläggningstillgångar och ska ingå i kommunens investeringsredovisning.

Vid försäljningstillfället redovisas exploateringsresultatet i kommunens resultaträkning som skillnad mellan försäljningspris och det bokförda värdet på omsättningstillgången (råmark och andra eventuella kostnader) i resultatbudgeten. Exploateringsresultatet används för att finansiera de anläggningstillgångar (investeringar) som exploateringen medför.

Uppbyggnaden av den nya stadsdelen Vårvik sker i ett helägt dotterbolag till Trollhättans Stadshus AB, Trollhättans Exploaterings AB. Bolaget förvärvar all kvartersmark, genomför exploateringen och säljer byggrätter. Staden investerar i utbyggnad av gator, vägar och parker och ersätts av bolaget via gatukostnadsersättningar.

Intäkterna från tomtförsäljningarna uppgår till 13 mkr. Kostnaderna för de sålda tomterna uppgår till 3 mkr. Det bidrar till ett positivt exploateringsresultat på +24 mkr, vilket är +10 mkr högre än budget. De största försäljningarna har varit försäljning av industritomter för 6 mkr och tomtförsäljning i Alingsåker 2 för 2,4 mkr. En återföring av en avsättning för parkeringsavlösen har därutöver inneburit intäkter om 16 mkr.

Under 2022 har ca 17 projekt pågått. Nedan redovisas enskilda större projekt. I posten övrigt ingår mindre projekt:

Investeringar (mkr)

Exploateringsprojekt	Budget	Utfall	Avvikelse
Halltorp 1	3,9	0,1	3,8
Galaxen	1,5	0	1,5
Lärketorpet norra	8,7	3,3	5,4
Strömsvik	3,8	0	3,8
Sjölanda	1,8	1,8	0
Alingsåker Verksamhet	19,6	1,1	18,5
Chauffören	3,8	3,6	0,2
Överby köpcentrum	1,7	0,2	1,5
Propellern	12,5	1,4	11,1
Överby trafikplats	1,9	0	1,9
Övrigt	5,6	1,7	3,9
Summa	64,8	13,2	51,6

Investeringarna blev 52 mkr lägre än budgeterat beroende på tidsförskjutningar.

Under året har projektering av gata och VA utförts för verksamhetsområdet **Alingsåker**. På grund av försenad projektering har planerad byggnation inte kunnat ske under året. Inom bostadsområdet **Lärketorpet norra** har gatubyggnationen färdigstälts, vissa kringinvesteringar kvarstår. Utbyggnaden av gator och VA inom kvarteret **Propellern** på Norra Stallbacka har påbörjats men byggstarten försenades då projekteringen tog längre tid än beräknat. Planarbetet för bostadsområdet **Halltorp** har försenats varför budgeterade medel för start av utbyggnad inte tagits i anspråk. Avvikelsen inom kategorin **"Övrigt"** beror främst på att toppbeläggningar som utförts under året fått en lägre kostnad än budgeterat.

LÄRKETORPET NORRA

Tomter: 28
Lägenheter: 95

PROPELLERN

Ha industrimark: 11

Nämnderna

Trollhättans Stads verksamhet

Verksamhetsredovisningen omfattar nämndernas måluppfyllelse, ekonomi, viktiga händelser under året samt framtiden.

Utbildningsnämnden	70
Kultur- och fritidsnämnden.....	72
Omsorgsnämnden	74
Arbetsmarknads- och socialnämnden.....	76
Samhällsbyggnadsnämnden	78
Kommunstyrelsen	80

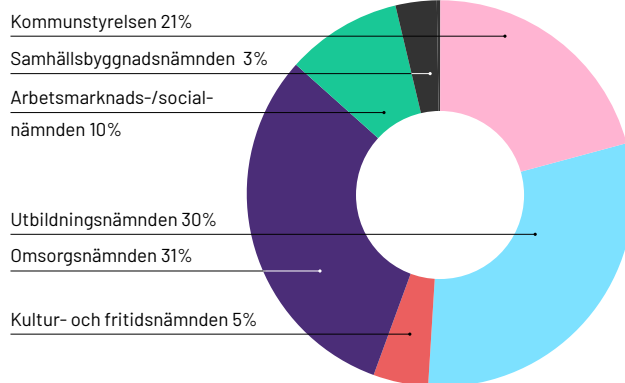
Nämndernas verksamhetsredogörelser finns samlade i en särskild handling. I den redogör nämnderna inför kommunfullmäktige för fullgörandet av det uppdrag som nämnden genom budgeten fått, det vill säga utnyttjandet av anslagna medel och verksamhetens omfattning och måluppfyllelse i förhållande till givna uppdrag.

I diagrammen till höger redovisas kostnader och intäkter per nämnd. Här framgår att utbildningsnämnden, omsorgsnämnden, kommunstyrelsen och arbetsmarknads- och socialnämnden svarar för 92 % av verksamheten.

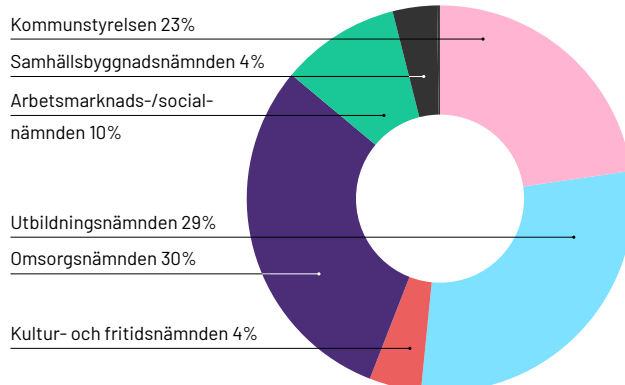
Kommunstyrelsen finns bland de "största" nämnderna genom att den ansvarar för budgeten för de frivilliga skolformerna – ersättningen till Kunskapsförbundet Väst. Två tredjedelar av styrelsens verksamhet finns – genom ersättning till andra utförare – inom områdena utbildning, kultur, fritid, kommunikation och räddningstjänst.

Nettokostnader fördelade per nämnds verksamhetsområde

Bruttokostnader fördelade per nämnds verksamhetsområde

Utbildningsnämnden

Ordförande: Sofia Andersson Dharsani (S)

Likvärdig utbildning ett begrepp som genomsyrar verksamheten.

Utbildningsnämndens ansvarsområde är förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, fritidshem, grundskola, grundsärskola, och skolformsövergripande verksamhet.

Ekonomi

Utbildningsnämndens resultat var 38,5 mkr lägre kostnader än budget och nettokostnaderna har ökat med 2,9%.

Resultat 2020-2022

Mkr	2022	2021	2020
Intäkter	199,2	190,8	181,0
Kostnader	1 358,9	1 318,2	1 273,4
Budgeterade skattemedel	1 198,2	1 159,0	1 105,8
Budgetutfall	+38,5	+31,6	+13,4
Bruttoinvesteringar	3,5	4,5	26,8
Nettoinvesteringar	3,5	4,5	26,8

Förskola + 15,6 mkr

Fler barn har utökat sin vistelsetid och fler väljer att behålla sin placering över sommaren vilket ger enheterna mer uppdragsersättning samtidigt som enheterna inte ökat sina kostnader i samma utsträckning. Anledningar är bland annat att verksamheten haft svårt att få tillgång till timvikarier och att det tar tid att rekrytera personal.

Grundskola/fritidshem + 18,6 mkr

Flera elever inom fristående verksamhet har bytt till kommunal huvudman vid höstterminsstart, vilket inneburit en kostnadsminskning för nämnden utan att skolenheterna haft kostnadsökning i motsvarande takt.

Förvaltningen fick cirka 102 miljoner kronor i olika statsbidrag vilket är en minskning sedan året innan. Tillgång till statsbidragen framöver är osäker och leder ofta till att stora omställningar i verksamheten behöver göras med kort varsel.

Året som gått

Förvaltningsledningen har under året arbetat för att vidareutveckla känslan av sammanhang i hela organisationen. Detta har skett genom att arbete i allt högre grad sker i processer, samt genom att utveckla infrastrukturen för dialog, stärka det pedagogiska ledarskapet, och genom att arbeta för en tillitsbaserad styrning och ledning.

Inom ramen för arbetet med att erbjuda barn och elever likvärdig skola har möjlighet till utökad tid i fritidshemmen utretts. Arbete har bedrivits med att identifiera åtgärder i syfte att öka kvaliteten och likvärdigheten där förhoppningen är att kunna erbjuda utökad vistelsetid i framtiden.

Processtödet till rektorerna kring det systematiska kvalitetsarbetet har i högre grad erbjudits riktat och tydligare följts upp under hela året. I alla ledningsgrupper och ledningsforum har det funnits ett tydligt fokus på kvalitetsarbetet och kopplingen till undervisningskvalitet.

Måluppfyllelse

Ökad jämlikhet och trygghet med särskilt fokus på barn, unga och äldre

Förskolan har en positiv trend när det gäller kunskapsuppdrag och likvärdighet med en starkt kvalitet i verksamheterna. Möjligheten för vårdnadshavare att ansöka om mer tid för barn i förskolan om deras språkliga utveckling kan gynnas av det har inneburit att 206 barn beviljats utökad tid.

Betygsstatistik för VT22 visar att behörigheten till gymnasiet sjunkit något till 79,5% (81,9%). Meritvärdet var 226,3 för VT22 (220,8) och är det högst uppmätta meritvärdet under 2000-talet.

De elever som bytt skola inom ramen för de organisationsförändringar som genomfördes HT21 följer trenden för övriga elever. Elever i åk 9 hade ökad behörighet och ökande meritvärden i jämförelse med vad de presterade läsåret innan (åk 8). Detsamma gäller för elever i åk 8. Elever i åk 7 hade en lägre behörighet och lägre meritvärden VT22. Forskning och erfarenhet visar att skolbyten generellt kan innebära att resultaten initialt sjunker, vilket i nuläget inte verkar vara fallet för de elever som nu bytt skola. Det är dock för tidigt att dra några slutsatser då åtgärderna förväntas få effekt på längre sikt.

Förvaltningens arbete kring utveckling av frånvarorutiner och det förebyggande arbetet har gett en viss positiv effekt. Vid jämförelse av elevfrånvaron VT21 och VT22 så har dock frånvaron ökat i alla årskurser. Frånvaron för elever som bytt skola i samband med organisationsförändringen HT21 har ökat i lika hög grad som för övriga stadens elever.

Öka hastigheten mot ett klimatsmart Trollhättan

Av läroplanerna framgår ett tydligt hållbarhets- och miljöperspektiv. Utbildnings- och Serviceförvaltningen samverkar för att minska matsvinnet i verksamheterna. Koncernövergripande fördjupningsområdena pågår inom ramen för stadens Agenda 2030-strategi. Två projekt genomförs tillsammans med fastighetsägarna angående grönare skolgårdar och kartläggning av skolskogar har genomförts. En förstudie rörande återbruk av möbler, inredning och inventarier har genomförts.

Utbildnings- och Serviceförvaltningen samverkar för att minska matsvinnet i verksamheterna, bland annat här på förskolan Kritan i Skogshöjden.
Foto: Per Ivarsson

Utveckla och stärka den lokala kraften

Arbetet med att säkerställa en tydlig arbets- och utvecklingsorganisation med stöd av distribuerat ledarskap fortlöper. Infrastrukturen för dialog har utvecklats och det mer verksamhetsnära ledarskapet har inneburit en ökad förståelse för enheternas förutsättningar och behov. Teamledarskapet med resultatenheter har möjliggjort ett effektivare resursnyttjande och bättre förutsättningar att bygga hållbara organisationer.

En likvärdig prao kan på sikt bidra till stadens kompetensförsörjning. I samverkan med näringsliv, övriga förvaltningar och vårdnadshavare har arbetet för en likvärdig prao resulterat i att alla elever kunde erbjudas en praoplats 2022.

Investeringar

Nettoinvesteringarna uppgick till 3,5 mkr, varav 1,6 mkr är hänförligt till utrustning av nya avdelningar i förskolan. Förskolan Citronfjärilen är färdigställd men förskolorna Toppluvan, Myggan och Sylteskolan färdigställs under 2023.

Framtid

En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska enligt lag tas till barn och elevers olika förutsättningar och behov. Antalet barn och elever i behov av särskilt stöd ökar. Det gäller också de barn och elever som har ett så omfattande behov av särskilt stöd (stödåtgärder av extraordinärt slag) att det berättigar till så kallat tilläggsbelopp.

Prognosen för målgruppen väntas öka något för 2023 och det finns flera fristående aktörer som har kapacitet att ta emot fler barn och elever vilket skapar en osäkerhet kring vart barn och elever kommer välja att få sin utbildning.

Antal elever inskrivna i grundskolan och individintegrerade elever har ökat de senaste åren. Inför 2023 budgeteras en ökning på 21 fler elever inom verksamheten vilket genererar en kostnadsökning med 9,7 mkr för Utbildningsnämnden. Trenden pekar på ett ökat mottagande även kommer att ske kommande år.

Världsmästaren i slopestyle, Emil Johansson, hyllades vid en ceremoni i Arena Älvhögsgård, där han efteråt fick skriva autografer åt sina fans.
Foto: Per Ivarsson

Kultur- och fritidsnämnden

Ordförande: Peter Johnsson (S)

Satsningar inom friluftsliv resulterade 2022 i att Trollhättans Stad tilldelades utmärkelsen Årets friluftskommun i Sverige av Naturvårdsverket och Svenskt friluftsliv.

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för att se till att invånarna erbjuds en positiv kultur- och fritidsverksamhet av god kvalitet.

Ekonomi

Kultur- och fritidsnämndens kostnader har varit 0,2 mkr lägre än budget. Nettokostnadsökningen jämfört med 2021 är 6,9 %.

Resultat 2020-2022

Mkr	2022	2021	2020
Intäkter	27,6	27,3	24,8
Kostnader	204,3	192,5	189,7
Budgeterade skattemedel	176,9	166,7	166,0
Budgetutfall	+0,2	+1,4	+1,1
Bruttoinvesteringar	23,7	30,8	15,5
Nettoinvesteringar	23,7	30,7	15,3

Idrott och friluftsliv är den verksamhet som sticker ut med underskott -2,1 mkr som beror på oförutsedda händelser som till exempel skador på fastigheter, maskiner och motionsspår. Ökade kostnader för bränsle och konsumtionsavgifter märks också. Därtill personalrelaterade kostnader vid till exempel stora evenemang på kommunala anläggningar kräver personal på obekväma tider och nya chefstillsättningar som krävt dubbelgång. Övriga verksamheter har överskott som till stor del är kopplat till vakanser som bidragit till ett totalt resultat i balans.

Året som gått

Tillskott i budgeten har gett möjlighet att utöka verksamheten på flera områden. Konsthallen har haft premiär för sommaröppet. Avgiftsfri kulturskola infördes och med det erbjuds alla barn i Trollhättan en likvärdig möjlighet att delta i enlighet med barnkonventionen. På sikt är förhoppningen att det leder till högre representation från områden med socioekonomiska utmaningar.

Tillsammans med Folkets hus/Kulturhuset har Trollhättans egen symfoniorkester Sweden Symphony Orchestra – SSO gett elever vid N3 utökade möjligheter till kunskap och erfarenhet.

Fallens Dagar genomfördes för första gången i den nyinvigda stadsparken med mellan 4000-6000 besökande per akt.

Sjölandabadet nyinvigdes efter att ha rustats upp bland annat har en bokningsbar bastu med utsikt över sjön Trehörningen tillkommit.

Arbetet med att förbättra förutsättningarna för underrepresenterade grupper har fortsatt och några insatser som genomförts är HBTQI-kvällar på V-husets fritidsgård, IT-stöd på biblioteken och aktivitetsdagen tillsammans med Parakraft och civilsamhället vid Torsbo idrottsplats.

Två världsmästare med Trollhätterötter har firats, Nils van der Poel som vunnit dubbla OS-guld och satt nytt världsrekord i skridsko och Emil Johansson som blivit världsmästare i mountainbike slopestyle för tredje gången.

Måluppläse

Ökad jämlikhet och trygghet med särskilt fokus på barn, unga och äldre

Verksamheten bidrar till att skapa jämlika och jämställda livsvillkor och medverkar till goda och trygga uppväxtvillkor genom olika insatser. Med läsfrämjande och språkutvecklande insatser inom biblioteksverksamheten ges ökade förutsättningar för att kunna ta sina demokratiska rättigheter i anspråk. Genom ökad dialog i organiserad form med civilsamhället och andra aktörer kring demokrati- jämställdhets- och värdegrundsfrågor står Trollhättan bättre rustade och medverkar till ett tryggare samhälle.

En rad olika former för dialog och delaktighet pågår i förvaltningens verksamheter och ett arbete med att implementera barnrättslagen och barnets rätt att uttrycka sin mening är inlett. Samtliga verksamheter arbetar för att skapa förutsättningar för underrepresenterade grupper till ökat deltagande. Verksamheterna har bland annat etablerad samverkan med omsorgsförvaltningens Träffpunkter för seniorer och med enheten för omsorg för funktionsnedsatta.

Under året har arbetet fortsatt med HBTQ+-certifiering av fritidsgårdar och bibliotek, som ett led i att skapa positiva och trygga mötesplatser som främjar tolerans och allas lika värde.

Öka hastigheten mot ett klimatsmart Trollhättan

Förvaltningen medverkar i utvecklingen av en god stadsmiljö där det offentliga rummet skapar kreativa miljöer och de estetiska värdena ger en attraktivare stad. En rad insatser har också gjorts för att utveckla friluftslivet och värna om våra fina grön- och friluftsområden, åtgärder har gjorts på spår och leder och ett friluftsråd med intresseorganisationer inom området har bildats.

För att minska energiförbrukningen har en ny kylanläggning installerats på Slättbergshallen och utbyte till LED-belysning på motionsspår fortsätter.

Utveckla och stärka den lokala kraften

Trollhättebor och besökare erbjuds en mix av arrangemang och program för alla åldrar. Fallens Dagar gav också kvitto på att Folkets Park fungerar mycket bra som evenemangsplats. Nationaldagen, midsommarfirande, Hela kronan Gungar, Slussdagen, Novemberfestivalen och en rad andra evenemang i samverkan med andra har genomförts och de publika arrangemangen på biblioteken, N3 och Kronan liksom olika idrottsarrangemang har genomförts med stor publik. Många samarbeten mellan verksamheterna och civilsamhället har också återupptagits.

Prognosen är att verksamheten är på väg i rätt riktning för samtliga nämndmål, kopplade till kommunfullmäktiges mål.

Investeringar

Nettoinvesteringarna uppgick till 23,7 mkr. Årets största investeringsprojekt var Edsborgs IP där ombyggnation av personalutrymmen, kiosk, handikapphiss och utegym har färdigställts för totalt 3,5 mkr.

Framtid

Ett nytt samverkansavtal med biblioteken i Uddevalla, Vänersborg och Lysekil har upprättats och nytt gemensamt biblioteksdatasystem upphandlats. Detta kommer att implementeras under 2023 och ge invånarna i de fyra kommunerna utökad service och tillgång till medier. Samverkansavtal har även slutits mellan folk- och skolbiblioteken på Sylte och Kronogården vilket är glädjande.

De idrottshallar som finns att tillgå är inte tillräckliga för det ökande behovet i flera sporter. Det är fullt i våra större idrottshallar och friidrotten saknar möjlighet att träna inomhus under vinterhalvåret. Ett första steg är att lokalplanera för en idrottshall på Skogshöjden.

Slussdagen är ett av flera arrangemang som erbjuds Trollhättebor och besökare. Foto: Jonathan Hjort

Omsorgsnämnden

Ordförande: Lena Hult (S)

Kompetensförsörjningen en allt viktigare fråga.

Nämnden ansvarar för stöd till äldre och handikappade, hälso- och sjukvård, samt omsorger till funktionsnedsatta.

Ekonomi

Nämnden redovisar 10,7 mkr lägre kostnader än budget. Netto ökade kostnaderna med 5,5 %. Det är ganska stor variation i resultat mellan olika verksamheter.

Resultat 2020–2022

Mkr	2022	2021	2020
Intäkter	227,1	200,5	187,8
Kostnader	1 419,3	1 330,6	1 314,2
Budgeterade skattemedel	1 202,9	1 177,7	1 125,2
Budgetutfall	+10,7	+47,7	-1,2
Bruttoinvesteringar	9,3	8,8	9,8
Nettoinvesteringar	9,3	8,8	9,8

Överskottet kan härleds till reservanslag som inte nyttjats, sanktionsavgifter som inte verkstälts, minskad volym inom personlig assistans samt lägre kostnader till följd av pandemin. Träffpunkts- och dagverksamheter som inte har varit i gång som vanligt hela året.

Underskott redovisas inom kortidsverksamheten till följd av fler brukare än budgeterat. Underskott redovisas även inom sjuksköterskeorganisationen och hemtjänsten.

Året som gått

Statsbidrag har möjliggjort insatser som på sikt minskar kostnader men även till att kunna höja personaltätheten för att öka kvalitén.

Det ansträngda personalläget på grund av pandemin under årets första månader, innebar att resurser fick omfördelas mellan verksamheter för att klara av bemanningen. Efter en tuff start av året, fortsatte utmaningarna med en särskilt svår sommarrekrytering av vikarier. Det var för få sökande, och det påverkade verksamheternas möjlighet att jobba med strategiskt kvalitetsarbete.

Ett stort omtag har gjorts i bemanningsprocessen. Schemateam, samplaneringsgrupper, årshjul för schemapåverkande utbildningsinsatser, samt personalpool har tagits fram. Ett nytt avtal kring nattarbete har införts och personal har utbildats kring bemanningsprocessen.

Problem med kompetensförsörjning har blivit en verklighet för många kommuner. Stora insatser har gjorts för att få flera att

söka sig till studier inom vård och omsorg, dels inom ordinärt gymnasium dels genom särskilt framtagna samarbeten med utbildningsanordnare.

Kompetensutveckling som sker parallellt med kompetensförsörjningen har också varit i fokus. Arbetet har inriktats mot att ta fram verktyg för att säkerställa att befintliga medarbetare har rätt kompetens, i kombination med förnyad och förbättrad introduktion av nya medarbetare.

Utifrån identifierat behov av utökning av vårdplatser, har analyser gjorts kring bästa strategierna för lokalisering.

Flera lyckosamma förbättringsarbeten har bedrivits, såsom åtgärder för förbättrad kontinuitet inom hemtjänsten, satsningen på hälsoinspiratörer inom psykiatrin, samt införandet av serviceassistenter inom äldreomsorgen. Insatserna har även uppmärksammats nationellt.

Måluppfyllelse

Fyra av nämndmålen går i rätt riktning och tre går i delvis rätt riktning.

Ökad jämlikhet och trygghet med särskilt fokus på barn, unga och äldre

Målet att egenmakten ska öka för personer i behov av omsorgsnämndens stöd går delvis i rätt riktning. Det behöver göras insatser inom äldreomsorgen, särskilt hemtjänst, för att nå målet. Det finns ett glapp mellan verksamheternas uppdrag och brukarnas förväntningar, som kan skapa känslan av låg påverkansmöjlighet.

Målet att tryggheten ska öka för personer i behov av omsorgsnämndens stöd går i rätt riktning.

Öka hastigheten mot ett klimatsmart Trollhättan

Måluppfyllelsen när det gäller att öka klimatsmartheten i fordonsflottan är mycket god. Alla bilar drivs av icke fossila bränslen och elfordon och cyklar används i allt högre grad. Arbetet framåt fokuseras på att bibehålla den höga måluppfyllelsen och ta fram nya aktiviteter som ökar klimatsmartheten.

Målen att bidra till minskade matsvinn och läkemedelsutsläpp går i rätt riktning.

Utveckla och stärka den lokala kraften

Målet att stärka lokala samarbeten och utveckla samverkansformer med frivilligorganisationer går delvis i rätt riktning. Besöksfrekvensen på träffpunkter är lägre än vad den var innan pandemin för äldreomsorgen, men är fortfarande god inom socialpsykiatrin och LSS.

Målet att bidra till social hållbarhet- både som arbetsgivare och samarbetspart går delvis i rätt riktning. Arbetet har haft

en positiv start men behöver växlas upp. Fler personer behöver kunna erbjudas arbetsmarknadsåtgärd inom omsorgens verksamheter och fler brukare inom LSS behöver erbjudas meningsfull sysselsättning utanför verksamheten.

Framtiden

Prognosen fram till 2030 visar på fler äldre och ökade behov av vård- och omsorgsboenden, framför allt för demenssjuka. Parallellt med detta sker en utveckling av hur regional sjukvård bedrivs, vilket ökar kravet på kompetens inom kommunal hälso- och sjukvård. Det i kombination med minskande antal personer i arbetsför ålder, gör att vård och omsorgssektorn kommer behöva förändra arbetssättet. Digitalisering, fler nivåer av befattningar, ökad samverkan med regionen, samt smalare utbud av insatser kommer vara nyckeln för att klara av utmaningarna.

Kompetensförsörjning kommer vara en av nyckelfrågorna. Det måste finnas flera strategier för att kompetensförsörja från flera målgrupper i den arbetsföra åldern och samarbetet behöver utökas mellan region och kommuner. Att säkerställa kompetens för den befintliga personalen kommer vara viktigt, då digitaliseringen kommer ställa allt högre krav på arbetssätt. Parallellt med det, behöver arbetsförutsättningarna vara sådana att frisknärvaron är hög och att det finns flexibilitet att jobba över enhetsgränser.

Behovet av bostad med särskild service enligt LSS och daglig verksamhet fortsätter att öka vilket medför kommande behov av att utöka både personal och lokaler.

Inom ramen för totalförsvaret kommer arbetet kring krisberedskap i socialtjänstens verksamhetsområde, behöva skalas upp de närmsta åren.

Kompetensförsörjning kommer vara en av nyckelfrågorna för att hantera framtidens omsorgsverksamhet.

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Ordförande: Nina Ljungqvist (S)

Lägsta nivån på försörjningsstöd på väldigt många år.

Nämnden ansvarar för individ och familjeomsorg, arbetsmarknad/sysselsättning samt mottagande av nyanlända flyktingar och konsumentvägledning.

Ekonomi

Nämnden redovisar 19,7 mkr lägre kostnader än budget. Netto ökade kostnaderna med 3 % jämfört med föregående år.

Resultat 2020–2022

Mkr	2022	2021	2020
Intäkter	97,9	107,9	131,5
Kostnader	469,8	468,8	469,0
Budgeterade skattemedel	391,6	374,3	350,9
Budgetutfall	+19,7	+13,4	+13,3
Bruttoinvesteringar	0,5	1,0	0,3
Nettoinvesteringar	0,5	1,0	0,3

Kostnaderna för försörjningsstöd fortsatte minska även under 2022 och uppgår i bokslutet till 69,3 mkr, vilket mot budget resulterade i överskott +15,0 mkr. Det har genomförts ett aktivt arbete under ett flertal år, med hållbara strategier för att motverka utanförskap från arbetsmarknaden. Förbättrad arbetsmarknad har också bidragit positivt.

Högre statsbidrag än förväntat, och temporära personalvankanser främst kopplade till ramtillskott är ytterligare orsaker till överskottet.

Placeringskostnaderna har dock ökat, vilket haft en negativ inverkan på budgetutfallet.

Året som gått

Det ordinarie mottagandet av nyanlända fortsatte minska. Det största åtagandet var att anordna akutboenden för ukrainska flyktingar.

Genom överenskommelsen med arbetsförmedlingen har flera jobbspår genomförts inom fastighetservice, processindustri och äldreomsorg. "Trollhättemodellen" har uppmärksammats nationellt och Jobbcentrum haft ett 30-tal studiebesök från andra kommuner.

Omfattande desinformationskampanjer har riktats mot Sveriges kommuner och i synnerhet mot socialtjänsten. Detta kan komma att skada tilliten till socialtjänsten och minska benägenheten att söka hjälp. Sedan våren 2022 har ett arbete pågått tillsammans med föreningar och trossamfund, i syfte att öka tilliten i staden.

Anmälningarna om barn som far illa samt våld i nära relationer har fortsatt att öka. Även socialt nedbrytande beteende, droger, psykisk ohälsa och kriminalitet hos allt yngre ungdomar har ökat, liksom en ökning av individer med en mer komplex problematik såsom personer med samsjuklighet (både missbruk och psykisk ohälsa) samt olika former av utåtagerande beteenden.

Med hjälp av statsbidrag har två tjänster inrättats inom myndighetsutövningen för att utveckla och fördjupa samverkan med polisen, förhindra och avbryta kriminalitet i brottsutsatta områden. Syftet är att minska risken för barn och unga att dras in i eller på andra sätt drabbas av kriminalitet.

Projektering och planering av Mini-Maria tillsammans med VG-regionen har skett under året. Det kommer att vara en integrerad verksamhet för unga med missbruksproblem och psykisk ohälsa. Verksamheten ska ha hög flexibilitet och mobilitet, samt även fungera som en kvalificerad resurs för det lokala förebyggande arbetet mot missbruk och psykisk ohälsa hos målgruppen.

Den stora utmaningen att klara fler individer i behov av stöd och hjälp, och en ekonomi i balans har lett fram till nya lösningar. Teknikutvecklingen har varit en stark förändringskraft för att kunna behålla kvalitet och rättssäkerhet genom effektiviseringar. Ett exempel på det, är arbetet som påbörjats under året med att automatisera handlägningsprocessen gällande försörjningsstödet. Syftet är att frigöra tid för det sociala arbetet till att göra personer självförsörjande.

Måluppfyllelse

Av nämndens sex mål går fem i rätt riktning och ett i delvis rätt riktning.

Ökad jämlikhet och trygghet med särskilt fokus på barn, unga och äldre

De antagna nämndmålen avser att arbeta förebyggande, stärka förutsättningar för hemmaplanslösningar, motverka våld samt rusta den enskilde till egen försörjning.

Antalet ärenden med långvarigt bistånd sjunker och kostnaderna för försörjningsstöd fortsätter att minska, vilket är i linje med målet.

Målet att våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra, bedöms på sikt gå i rätt riktning. I nuläget är dock bilden att våld i nära relationer ökar, men området har hög prioritet och stort fokus har lagts på kunskapsutveckling.

Målet att insatser för barn, unga och vuxna i första hand skall ges med utgångspunkt från befintliga nätverk och resurser på hemmaplan bedöms gå i rätt riktning. Stort fokus ligger

på att rätt insats ska ges till rätt individ och i rätt tid. Insatser utifrån resurser på hemmaplan prövas alltid i första hand, om det bedöms som förenligt med barnets bästa. En oroande trend är att flera barn är i behov av institutionsvård.

Det arbete som bedrivits för att ge personer med beroendeproblematik hjälp och stöd utifrån befintliga resurser uppvisar mycket goda resultat.

Öka hastigheten mot ett klimatsmart Trollhättan

Arbete bedrivs utifrån ett ekologiskt hållbart perspektiv, där det är möjligt utifrån verksamhetens förutsättningar.

Utveckla och stärka den lokala kraften

Ett sätt att bidra till målet, att utveckla och stärka den lokala kraften, är att starta fler arbetsintegrerade företag. Ett regelbundet förtydligande från arbetsförmedlingen gällande styrelseuppdrag och anställning har stoppat flera anställningar. Förvaltningen har en tät kontakt med SKR för att lösa problemet.

Framtid

Det osäkra ekonomiska läget och den höga inflationen är omvärldsfaktorer som påverkar verksamheten. Regeringen har dessutom beslutat att riksnormen räknas upp med 8,6 % för år 2023 vilket påverkar försörjningsstödet. Utöver det så förväntas hyror öka med runt 6% och elpriser är fortsatt osäkra vilket också påverkar kostnaderna för försörjningsstöd. Stigande priser på livsmedel, drivmedel, el, hyror, uppvärmning med mera, kommer att innebära en stor påverkan på ekonomin för de personerna med litet ekonomiskt handlingsutrymme och kan även leda till att fler individer är i behov av försörjningsstöd,

eftersom andra bidrag inte har höjts i samma omfattning kan förvaltningen även förvänta sig att fler hushåll ansöker om ekonomiskt bistånd.

En annan osäkerhetsfaktor är hur mycket, en kommande lågkonjunktur kommer påverka arbetsmarknaden och de ingångsjobb som är nödvändiga för att få tillträde till arbetsmarknaden.

Arbetet med att fler ska gå vidare till egen försörjning, kommer fortsätta, genom att metoder vidareutvecklas och anpassas.

Utifrån det förebyggande perspektivet finns ett växande behov av att arbeta med våldsprevention och förebygga destruktivt beteende till följd av könsstereotypa normer. Arbetet kommer fortsätta kring inkludering och integration i Trollhättan.

Ny lagstiftning föreslås träda i kraft 1 juli 2023, som innebär att skyddat boende införs som en placeringsform i lag och omfattas av tillståndsplikt och att rättssäkerheten stärks genom att barnen i våldsutsatta familjer får egna handläggare.

Ett nytt lagförslag - "Barnets bästa vid fortsatt vård enligt LVU" - utreds för närvarande och kan komma att införas under 2023.

En ny socialtjänstlag föreslås från början träda i kraft den 1 jan 2023 men är enligt den nya planeringen framskjuten till 2024. Den nya socialtjänstlagen ska stärka det förebyggande arbetet vilket kommer att bli alltmer nödvändigt för att klara de demografiska utmaningarna. Utredningens större förslag handlar om förebyggande, kunskapsbaserad och lätt tillgänglig socialtjänst samt möjligheten att tillhandahålla insatser utan föregående behovsprövning.

Genom överenskommelsen med arbetsförmedlingen har flera jobbspår genomförts inom fastighetsservice, processindustri och äldreomsorg under året. Här syns deltagarna Arsim och Narim hos processföretaget Nolato. Foto: Jenny Martinsson.

Samhällsbyggnadsnämnden

Ordförande: Mikael Sundström (S)

Klimatet, digitalisering och trygghetsfrågor är i fullt fokus.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för det offentliga rummet genom stadsplaneringen – inklusive bygglov och lantmäteri, vägghållning och parkverksamhet, samt miljö och hälsoskydd.

Ekonomi

Samhällsbyggnadsnämnden redovisade ett positivt utfall mot budget med 0,5 mkr.

Resultat 2020–2022

Mkr	2022	2021	2020
Intäkter	42,2	38,4	32,7
Kostnader	174,4	162,8	154,8
Budgeterade skattemedel	132,7	127,2	122,9
Budgetutfall	+0,5	+2,8	+0,9
Bruttoinvesteringar	216,4	247,2	92,4
Nettoinvesteringar	205,4	239,2	89,6

Året som gått

Bygget av Stridsbergsbron går in i slutskedet och invigning planeras sommaren 2023.

Arbetet med stadsparken riktas nu på Lunnen och stråket till centrum. Den nya Hjulksvarnelundsvägen är klar för trafikpåsläpp i februari 2023. Renoveringen av Oskarsbron färdigställs våren 2023. Två rörbroar på Stallbacka har bytts ut. Cykelvägnätet har utökats med byggnationer vid Tunhemsvägen och Strömslundsgatan.

Asfalteringsarbete har inte nått upp till den nivå som var planerat beroende på stora prisökningar. Statusen på vägarna är dock generellt bra. Lekplatser har rustats upp och förnyats. Förbättringar och utökning av belysning har bidragit till ökad trygghet.

Ärendinflödet inom bygglov har varit lägre än året innan. Efterfrågan på nya detaljplaner har dock varit fortsatt hög. Mycket tid har lagts på de tre planprogrammen för Hults höjd, Resecentrum/Tingvalla och Campus Högskolan Väst, varav det förstnämnda programmet godkändes i slutet av året. Plankontoret har även haft uppdrag inom översiktsplanering.

Laserscanner i kombination med drönare har lett till att geodata inhämtas mycket mer effektivt och även möjliggjort visualisering i 3D inom kart- och mättningsverksamheten.

Uppstarten av det lokala naturprojektet, bostad med natur, har inneburit att Trollhättan nu har en av Sveriges första rådgivare för biologisk mångfald på plats. Syftet är att öka den biologiska mångfalden genom att engagera privatpersoner, företag och organisationer.

Arbetet med innovationer för att hitta nya lösningar på samhällets utmaningar fortgår. Det kan handla om att hitta samarbeten kring självkörande fordon eller användning av sensorer i det offentliga rummet. Trollhättan var också med och tävlade om att bli årets stadskärna. Resultatet blev en delad andra plats.

Måluppfyllelse

Av de beslutade nämndmålen går nio av tio i rätt riktning och ett går delvis i rätt riktning.

Ökad jämlikhet och trygghet med särskilt fokus på barn, unga och äldre

För att öka trivselen och tryggheten har det gjorts omfattande insatser med att röja ytor, klottersanera och hålla staden ren.

Barnperspektivet genomsyrar all planering. Dialog med barn och unga görs där det finns behov.

Öka hastigheten mot ett klimatsmart Trollhättan

Arbetet med att minska klimat- och miljöbelastningen pågår i samtliga verksamheter.

Målet att öka utbyggnaden av bostäder i trä och andra byggmaterial med lägre miljöpåverkan går delvis i rätt riktning. För att förbättra måluppfyllelsen, har ett klimatanalysverktyg tagits fram.

För att öka andelen grönska och vatten och bidra till en hållbar stadsmiljö har flera lokala naturvårdsprojekt genomförts.

Antalet som cyklar och går och reser med kollektivtrafiken har ökat. Klimatsmarta lösningar har beaktats i de detaljplaner där det har bedömts relevant.

Utveckla och stärka den lokala kraften

För att öka tillgängligheten till kommunala tjänster har de digitala E-tjänsterna fortsatt att utvecklas, grunddata har kvalitetssäkrats och befintliga detaljplaner har digitaliserats.

Förvaltningen är med i flera projekt kopplat till utveckling och innovation. Sensorteknik testas tillsammans med Högskolan Väst. En person har anställts för att arbeta med klimatsmarta städer, och möjliga vägar undersöks för att bli en klimatneutral stad 2030. Cykelpoolen är lanserad och nu ute på test.

Kvaliteten inom myndighetsutövning är fortsatt hög, i den senaste NKI (nöjd-kundindex mätningen) där lokala företag sätter betyg på hur de upplever Samhällsbyggnadsförvaltningens arbete blev det ett högt resultat 80%.

Bygget av Stridsbergsbron går in i slutskedet och invigning planeras sommaren 2023.
Foto: Peab

Investeringar

Årets största investering var Stridsbergsbron.

Nettoinvesteringar

Mkr	Budget	Red	Avv
Stridsbergsbron	131,5	130,0	1,4
Hjulkvarn	20,5	18,6	1,8
Lilla Spiköbron	16,2	0,0	16,2
Bro Stallbackavägen södra flygmotorrondellen	9,4	7,9	1,5
GC-väg Oscarsbron	7,3	5,7	1,5
Bro Stallbackavägen östra flygmotorrondellen	6,4	6,4	0,1
Stadsparken	4,3	4,0	0,3
Övrigt	37,6	32,7	4,9
Summa	234,2	205,4	28,7

Nettoinvesteringarna uppgick till 205,4 mkr vilket är 28,7 mkr under budget. Överskottet beror på tidsförskjutningar i projekt. Förvaltningen ser fördyringar för Stridsbergsbron och Hjulkvarnelund som kommer påverka slutkostnaden i projekten, framför allt beroende på stigande världsmarknadspriser på material. När det gäller Lilla Spiköbron har ingen byggnation påbörjats. Projektet är framflyttat till 2025.

Framtid

En fortsatt klok stadsplanering kommer behövas för att ta hand om det positiva i de förändringar som sker, exempelvis nya sätt att arbeta, ett minskat behov av resande, ett starkare närsamhälle, närmiljöns attraktivitet, och behovet av cirkulära ekonomier med lägre förbrukning av materiella och mänskliga resurser. Gröna kvaliteter i stadsutveckling blir alltmer viktigt.

Framtidens transporter och resande är en viktig del för att ställa om till ett hållbart samhälle, men det handlar även om "kampen om ytan" och stadens attraktivitet. Det offentliga rummet är där kulturens kraft får näring och bildar ett fundament för demokratin.

Agenda 2030 med de 17 globala målen ger en riktning och ett gemensamt mål.

Kommunstyrelsen

Ordförande: Paul Åkerlund (S)

Högt betyg i attitydundersökning om företagsklimat utförd av Svenskt näringsliv.

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen utgör nämnd för kommunstyrelsens förvaltning samt serviceförvaltningen.

Ekonomi

Utfall för exploateringsverksamheten redovisas utförligare under eget avsnitt.

Kommunstyrelsen redovisade 29,6 mkr lägre kostnader än budget. I överskottet ingår resultat från exploateringsverksamheten med 9,8 mkr.

Resultat 2020-2022

Mkr	2022	2021	2020
Intäkter	270,6	283,3	263,0
Kostnader	1 069,2	1 055,0	1 004,5
Budgeterade skattemedel	828,2	785,1	771,0
Budgetutfall	+29,6	+13,4	+29,5
Bruttoinvesteringar	145,9	96,1	70,5
Nettoinvesteringar	141,7	96,1	70,5

Resultatet för politisk verksamhet redovisar +5,8 mkr. Avtalsbunden verksamhet +4,3 mkr. Överskott redovisas för samtliga kontor inom kommunstyrelsens förvaltning och deras sammantagna överskottet är totalt +4,0 mkr. Kontorens överskott förklaras i stora drag av positiv avvikelse mot budget för lokalbank, personalkostnader och konsult- och utvecklingskostnader samt outnyttjade anslag för e-arkiv.

Serviceförvaltningen redovisar ett totalt överskott med +5,8 mkr. Måltid och lokalvård redovisar överskott + 4,4 mkr trots att målgruppen visar en avvikelse + 212 barn och elever i verksamheterna. Produktion och service redovisar överskott +1,6 mkr. Övriga överskott finns bland annat i vakanta tjänster.

Året som gått

Trollhättan kom på sjätte plats bland kommuner över 40 000 invånare i Insiktsundersökningen om företagsklimat och i Svenskt Näringslivs attitydundersökning om företagsklimat gav företagen i Trollhättan det lokala företagsklimatet det högsta betyget någonsin.

Det gångna året var ett starkt år för nyinflyttade företag och det har även varit stor efterfrågan gällande köp av mark för etableringar.

Trafikverket har gjort en omstart av lokaliseringstudier för ny slussled och stadens inriktning är att befintlig slussled ska renoveras.

Under året har en ny energiplan beslutats. Arbetet med klimatfrågan har förstärkts av den pågående energikrisen och varit i fokus både internt och externt. Verksamheterna och bolagen har gjort stora ansträngningar för att effektivisera och minska elanvändning samt tagit fram åtgärder och planer om en manuell förbrukningsfrånkoppling blir ett faktum.

Statliga bidrag för lokala naturvårdssatsningar har beviljats för det koncernövergripande arbetet med biologisk mångfald och arbetet pågår. "Grönstrukturplan för Trollhättans tätorter" samt "Kartläggning av brukningsvärd jordbruksmark" har påbörjats.

Två undersökningar har genomförts bland ungdomar, en drog- vaneundersökning och en uppföljning av ungdomspolitiken, de har gett en kompletterande bild för arbetet med ungas livsvillkor i Trollhättan.

Måluppfyllelse

Ökad jämlikhet och trygghet med fokus på barn, unga och gamla

Arbetet med att verka för ökad tillgång på bostäder bedöms gå i rätt riktning då både tomter och mark finns för försäljning. Arbetet med att stärka barns rättigheter blir alltmer synligt i verksamheten bl.a. via utbildningsinsatser, beaktandet av barns rättigheter i samband med ärendeberedning till nämnder, i lokalförsörjningsprocessen och arbete med barns direkta delaktighet i t.ex. trygghetsronder. En uppföljning av upplevelsen av den lokala ungdomspolitiken bland unga ger underlag för fortsatt arbete. Målet bedöms vara på väg i rätt riktning.

Öka hastigheten mot ett klimatsmart Trollhättan

Det stadsövergripande arbetet att minska klimatpåverkan bedöms delvis vara på väg i rätt riktning. Trots att många insatser för att minska klimatpåverkan pågår, där också digitaliseringen hjälper till, så krävs det fler insatser för att öka hastigheten för att nå målet. I det stadsövergripande perspektivet kopplat till geografiska Trollhättan bedöms det mycket angeläget att fler insatser behöver göras i bred samverkan med många parter för att nå målet.

Målet att medverka till att den biologiska mångfalden är bibehållen eller ökar bedöms vara på väg i rätt riktning. Det pågår ett brett aktivt arbete i organisationen och på samma sätt som klimathotet är hotet mot den biologiska mångfalden omfattande och kräver ett långsiktigt, uthålligt arbete av många aktörer.

Utveckla och stärka den lokala kraften

Det är fortsatt efterfrågan på verksamhetslokaler och mark även om viss avmattning märks.

I den sociala färdplanen har området "Samverkan så att fler hittar vägen till jobb - särskilt fokus på unga" lyfts fram som ett prioriterat område. Analysen i färdplanen lyfter fram glappet mellan Trollhättans och rikets arbetslöshetsstatistik samt behovet av ökat samarbete. Det pågår många insatser men analysen visar att en gemensam kraftsamling och synkroniserade insatser kan generera tydligare effekter.

Målet att arbeta för ett förbättrat näringslivsklimat och ökat nyföretagande samt ökad sysselsättning bedöms delvis gå i rätt riktning.

Staden har ett flertal forum för dialog och samråd med civilsamhället. Samverkan med civilsamhället har skett i frågor kopplat till desinformation om socialtjänst och trygghets- och ordningsskapande syfte vid en politisk manifestation i Trollhättan. En tydligare koppling till det systematiserade trygghetsarbetet har lett till att de ideella trygghetsvandringarna blivit medvetna om sin viktiga roll i trygghetsarbetet och var deras insatser bäst behövs.

Målet att verka för att stärka Trollhättan som en attraktiv plats genom ett engagerat civilsamhälle och starkare föreningsliv bedöms vara på väg i rätt riktning.

De mål ovan som tar sikte på att åstadkomma förändring i det geografiska Trollhättan tar längre tid att nå vilket även målprognoserna visar.

Investeringar

Nettoinvesteringarna uppgick till 128,4 mkr exklusive exploateringsprojekt. Några stora projekt under året har varit Stridsberg/Vårvik/Knorretorpet gatuutbyggnad 81 mkr och fastighetsförvärv 28 mkr för att nämna några.

Framtid

Trollhättans attraktionskraft byggs upp av stadens kompetens, kultur och gemensamma insatser. En viktig faktor är ökad samverkan mellan näringslivet och offentliga aktörer, då Trollhättan ställs inför en föränderlig och alltmer komplex omvärld med tuff konkurrens. Arbetet under 2023 kommer fortsätta att fokusera på insatser inom de strategiska områden som är utpekade i Näringslivsstrategin.

Under 2023 intensifieras arbetet med att revidera och digitalisera översiktsplanen. Planen blir ett viktigt arbete för stadens utveckling kommande 10 år.

Inom krisberedskapsområdet kommer mandatperiodens risk- och sårbarhetsanalys att tas fram och stadens styrdokument för civil beredskap kommer att fastställas. Styrdokumentet kommer ange inriktning om vad staden ska arbeta med under en fyraårsperiod i syfte att stärka stadens beredskap mot oönskade händelser i fred och ofred.

Under 2023 kommer institutionen för tillämpad IT vid Göteborgs universitet att genomföra uppdragsforskning inom Trollhättans stad. Målsättningen är att skapa ett underlag som möjliggör för Staden att flytta fram sin position inom området digitalisering och stärka det gemensamma arbetet och utvecklingen av verksamheten och leveranser till medborgare. Forskningskonsortiet kommer att analysera nuvarande styrnings ändamålsenlighet i relation till digitalisering.

Målet att medverka till att den biologiska mångfalden bedöms vara på väg i rätt riktning. Genom LONA-projektet "Grönare skolgårdar" har 10 förskolor fått perennplanteringar, insekshotell och pedagogiskt material under året.
Foto: Per Ivarsson

Agenda 2030 och hållbar utveckling

Trollhättans Stad arbetar för en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling med utgångspunkt i de globala målen i Agenda 2030.

Nedan beskrivs några av de insatser som genomförts under 2022 som är kopplade till de 17 globala Agenda 2030-målen. Varje mål anges med en målsymbol och en text som beskriver målet. Sedan ges kort info om händelser under året i Trollhättan kopplade till målet. Mål 14 om hav och marina resurser redovisas inte.

Mål 1 Fattigdom

Fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska. Fattigdom innebär bland annat även brist på frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet.

Andelen personer utanför ordinarie arbetsmarknad var i december 2021 10,4 % och i december 2022 9,1 %. Arbetsmarknadsenheten och Arbetsförmedlingen samverkar bland annat genom Jobbcentrum.

Mål 2 Ingen hunger

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk.

Trollhättans Stad jobbar aktivt med att minska matsvinnet. 2022 är matsvinnet 13 %, en minskning med 5 % på två år. Klimatpåverkan från livsmedel som staden köper in mäts. Resultatet framgår nedan.

Resultat 2018–2022

	2018	2019	2020	2021	2022
kg CO2e/inköpt kg livsmedel	2,04	2,09	1,94	1,90	1,80

Andelen ekologiska livsmedel i Staden ökar under 2022. Extra medel tillskötts för detta.

Resultat 2018–2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Ekologiskt, % av kostnad	40,4	35,8	31,0	29,1	35,4

En kommunövergripande inventering påbörjades av brukningsvärd jordbruksmark. Detta blir underlag i samhällsplaneringen.

Mål 3 Hälsa och välbefinnande

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Trollhättans Stad har folkhälsoavtal med norra Hälso- och sjukvårdsnämnden om samverkan och samfinansiering av utvecklingsinsatser. Folkhälsorådet, organisatoriskt knutet till kommunstyrelsen, fördelar årligen utvecklingsmedel för folkhälsoinsatser. Några utvecklingsprojekt finns redovisade under de olika Agenda 2030-målen.

Familjehuset (ASF) och Familjecentrum (UTB) har gemensamt utbildat personal till handledare inom metoden ABC samt startat upp grupper för föräldrar. Insatsen har finansierats av folkhälsomedel.

Trollhättan utnämndes till Årets Friluftskommun 2022 av Naturvårdsverket och Svenskt Friluftsliv. Sjölandabadet upprustats, spårkartor har förnyats och Öresjö har fått ett nytt vindskydd. Slätthult har fått en frisbeegolfbana.

Sjölanda badplats.

Mål 4 God utbildning för alla

Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Utbildningsförvaltningen har med stöd av folkhälsomedel drivit utvecklingsinsatserna "Hur kan PRAO på skolor med särskilt svåra förutsättningar utformas 2021 – 2022" samt "Förstärkt språkutvecklande förskola 2020 – 2023".

Inom LONA-projektet "Grönare skolgårdar" har 10 förskolor fått perennplanteringar, insekshotell och pedagogiskt material. Trollhättan Energi stöttar skolorna genom studiebesök och besök i klasserna via konceptet Vardagshjälte. 657 elever deltog. Medel för insatser på ytterligare 10 förskolor beviljades i december.

Konsthallen har visat tre utställningar med koppling till miljö, klimat och biologisk mångfald. Nyhetsbrevet "Agenda 2030 – för ett hållbart Trollhättan" har 1 420 prenumeranter.

Flera guidade vandringar har anordnats för att visa upp historien och naturen (KFF och N3).

Mål 5 Jämställdhet

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Inom ramen för Kvinnofridsgruppens arbete har bland annat "En vecka fri från våld" och projektet "Schyssta relationer" genomförts. Det handlar om våld i nära relationer och i ungas parrelationer. Sex- och samlevnadsgruppen har utbildat personal. Folkhälsorådet har beviljat projektet "Integritet i förskolan". Det är ett samarbete mellan Enheten mot våld, Barnhuset Fyrbodal och förskolorna som handlar om tidigt våldspreventivt arbete inom förskola.

Mål 6 Rent vatten och sanitet

Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

Trollhättan Energi jobbar med "Vattenpaket 2026". Arbetet för att öka kapaciteten och förbättra den biologiska reningen i Arvidstorps reningsverk startade under året.

Vattenskyddsområde för Göta älv och Vänerviken beslutades av Länsstyrelsen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anordnade två kompetensutvecklingsdagar om hållbar dagvattenhantering för koncernen. Kultur- och Fritidsförvaltningen har arbetat med utbildning och insatser för minskad miljöpåverkan från konstgräs.

Omsorgsförvaltningen minskar läkemedelsutsläppen genom att kontinuerligt förbättra sina rutiner. Eidar installerar successivt individuell vattenmätning. Vattenanvändningen minskade med 5 %.

Mål 7 Hållbar energi för alla

Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla.

Under elkrisen fick alla kommunala förvaltningar och bolag i uppdrag att se över elanvändningen och hur man ska hantera eventuella strömavbrott. Invånare, föreningar och företag fick information om hur de kan använda el smartare.

De kommunala bolagen har installerat solceller på flera byggnader under året. Trollhättan Energi har beslutat att bygga Trollhättans första solcellspark.

Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Trollhättans Stad är diplomerad som Fairtrade City vilket innebär att vi aktivt engagerar oss för rättvis handel och etisk konsumtion. Andelen etiskt märkta livsmedelsprodukter ökar inom staden. Dessa uppgick 2022 till 6,1% av inköpen via ramavtal, varav 5,7 % Fairtrade-märkta.

Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

Trollhättans Stad och Kommunen arbetar fram en ny etableringsstrategi för att skapa förutsättningar för fler etableringar, investeringar och arbetstillfällen i Trollhättan. Dessutom tas det fram en ny omstarts- och etableringsstrategi för stadskärnan. Klimatneutralitet och hållbarhet är viktiga frågor för dessa strategier. Cykelfrämjandet utsåg Trollhättan till årets bästa cykelkommun bland mellanstora svenska kommuner. En ny cykelplan är på gång.

Mål 10 Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Färdplan för social hållbarhet är ett av två koncernövergripande fördjupningsområden kopplat till Agenda 2030-strategin. Färdplanen är en kraftsamling kring fem prioriterade områden; föräldraskapsstöd, tidiga insatser för att förebygga droganvändning, samverkan för ungdomar i arbete, främja jämställdhet och förändra normer som stödjer våld samt samverkan för bra boendemiljöer och blandstad. Under 2022 har delprocesser startat och insatserna kopplar till flera av Agenda 2030-målen.

Trollhättans Stad har beviljats statsbidrag för att arbeta med romsk inkludering.

2022 har Trollhättan slutrapporterat till Delegationen mot segregation om användning av statsbidrag mellan 2018–2022. "Stationen", en verksamhet för unga vuxna som varken arbetar eller studerar, är numera en permanent verksamhet efter att ha finansierats med dessa statsbidrag och visat goda resultat.

Mål 11 Hållbara städer och samhällen

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Trollhättans Stad, Kraftstaden och Eidar jobbar med energieffektivisering i kommunala lokaler och bostäder. Vid nybyggnation tillämpas minst "Miljöbyggnad Silver" vilket innebär lägre energiförbrukning än lagstiftningen anger. Ett nytt Ramprogram för ny och ombyggnation av lokaler, med skärpta miljökrav, antogs av kommunstyrelsen.

Trollhättans Stad arbetar med sociala konsekvensanalyser (SKA) för att säkerställa ett socialt hållbarhetsperspektiv i detaljplaneprocessen. Under 2022 har verktyget testats på planprogram, i en fördjupad översiktsplan samt i arbetet med Strategi för gestaltad livsmiljö. I SKA är flera förvaltningar delaktiga samt kommunpolis, kommunala bolag och vid behov exploatör.

2022 deltog skräpplockardagar 4831 trollhättebor, de flesta från skolor och förskolor. Gata-Park fortsatte samarbete med föreningslivet. Föreningar städade utemiljön varje helg under 20 veckor.

I Parkprogrammet beskrivs tätortens gröna miljöer. Över hundra områden har klassats som av stor vikt för staden. Kommunen arbetar på en grönstrukturplan för Trollhättans tätorter. Planen ska beskriva hantering och utveckling av tätortens gröna områden.

Utvecklingen av Folkets Park och Lunnen till en stadspark med evenemangsplats är en viktig del i att bygga en attraktiv stad.

Trollhättans Stad och Eidar har beviljats projekt pengar för att utforska hur Eidars bostäder kan renoveras med hänsyn till klimatfrågan och inkluderingsfrågan.

Tillgängligheten i tre av kultur- och fritidsförvaltningens verksamhetslokaler samt utemiljön i centrum har förbättrats. Arbetat mer aktivt med revideringen av den Handikappolitiska planen.

Rysslands invasion av Ukraina har påverkat det säkerhetspolitiska läget. Stadens beredningsgrupp har samlats för att bevaka och planera de möjliga konsekvenserna av invasionen. Trollhättan har rapporterat om läget i kommunen till Länsstyrelsen, till exempel vilken påverkan som invasionen har på skolan, informationspåverkan och liknande. Planering påbörjades att ta fram stadens krigsorganisation och att uppdatera stadens Risk- och sårbarhetsanalys (RSA). Detta kommer fortsätta under 2023.

I Trollhättan finns företag och andra aktörer som är viktiga för totalförsvaret. Samverkan är en nyckelfaktor i det civila försvaret. Samverkan har initierats med bland annat Försvarsmakten och viktiga aktörer i det lokala näringslivet. Även utbildningar inom krisberedskap och säkerhet har genomförts för föreningar i Trollhättan.

Stadens säkerhetsskyddsanalys fastställdes och säkerhetsskyddsplan togs fram. Detta finns för att skydda information och delar av verksamheten som kan vara av betydelse för Sveriges säkerhet, mot till exempel spioneri och sabotage.

Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

I den kommunala upphandlingen ställs hållbarhetskrav. Under 2021 - 2022 har arbetet med att minska engångsplast lett till att flera produkter tagits bort från kommunens upphandling. Engångsplast (13 produkter) i organisationen mäts med ett inköpsindex. Ökningen 2022 beror främst på ökad användning av engångshandskar.

Resultat 2018–2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Engångsplastindex	100,0	108,4	138,7	104,4	135,2

En förstudie om införande av återbruk för möbler, inredning och inventarier inom organisationen har genomförts. Inventering har skett av 18 lokaler där stora mängder möbler lagrats.

Eidar inför successivt fastighetsnära sopsortering med målet att minska osorterat avfall. Under året har flera informationsaktiviteter skett gentemot hyresgästerna med positivt resultat.

Samhällsbyggnadsförvaltningen och Eidar har beviljats medel för projektet "Cirkulär och inkluderande renovering av Trollhättans allmännyttan". Trollhättan Energi beslutade att anlägga en ny stor återvinningscentral för att förbättra förutsättningar för återbruk och återvinning. Anläggs under 2023. Klimatberäkningar med fokus på bensin/diesel, asfalt samt andra material har genomförts inom Samhällsbyggnad/Gata-Park som stöd i klimatarbetet vid projekt.

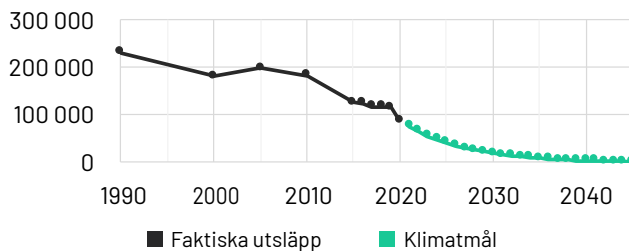

Mål 13 Bekämpa klimatförändringar

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

I grafen nedan redovisas Trollhättans koldioxidbudget. Målet är att hela Trollhättan ska minska utsläppen av koldioxid till under den grönprickade linjen. Utsläppen i Trollhättan minskade något under pandemins inledning. Siffror för Trollhättan 2021 saknas ännu men för Sverige ökade utsläppen.

Koldioxidutsläpp, geografiskt i Trollhättans kommun, ton CO₂

Koncernen har målet att vara en fossilbränslefri organisation. Av koncernens köpta energi under 2022 var 99 % förnybart. De direkta utsläpp som ändå skedde motsvarade 300 ton koldioxidekvivalenter. Orsaken är huvudsakligen den bensin som används i biogasbilar. Kommunen arbetar för att komma till rätta med problemet.

Kommunen har uppfyllt de flesta av de 16 klimatlöften som antogs inför 2022. Flera åtgärder med koppling till klimat finns att läsa under andra globala mål och i andra delar av årsredovisningen.

Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

Naturvårdsplanen (KF 2016) beskriver områden med höga naturvärden. Planen används som underlag i fysisk planering. I kommunens Agenda 2030-strategi lyfts "Bred samverkan för biologisk mångfald" som ett koncernövergripande fokusområde.

"Bred samverkan för biologisk mångfald" är också namnet på ett lokalt naturvårdsprojekt som beviljades pengar 2021. Tack vare detta har Trollhättans Stad har anställt Sveriges första rådgivare för biologisk mångfald. Eidar har gjort insatser för ökad biologisk mångfald i kvarteret Polisen och Eidar och Kraftstaden har gjort insatser på Lyrfågelskolans skolgård och på tio förskolor. I projektet ingår även att kommunen tar fram information till fastighetsägare och ser över riktlinjerna för grönytefaktorer i detaljplaner. I Trollhättans nya stadspark genomförs flera insatser.

Under året har skötselplanen för det kommunala skogsbruket ändrats så att andelen hyggesfritt ökar. I friluftsplänen beskrivs många värdefulla områden där skogsbruk ska ske med hyggesfria metoder. En ny perennplantering är anlagd på Kanalbanken. Det har gjorts insatser för att bekämpa den invasiva arten jätteloka. Skötselplaner för ett 40-tal skyddsvärda träd har utarbetats, och åtgärder har påbörjats.

Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

Under 2022 har en övergripande kartläggning av stadens samverkan med civila samhället och dialog med medborgare genomförts. Den visar att det finns utvecklingsområden bland annat vad gäller struktur och arbetssätt. Arbetet kommer att fortsätta under 2023, bland annat i samverkan med Västra Götalandsregionen.

KSF har tagit fram en introduktionsutbildning för nya chefer som även innehåller ett avsnitt om mänskliga rättigheter.

Staden har haft dialog med civilsamhället gällande desinformation om socialtjänsten. Frågeställningen lyfts in i färdplanens område om föräldraskapsstöd.

KSF har skapat en temasida på webben om arbetet med social hållbarhet.

Stadens trygghetsgrupp arbetar systematiskt och kunskapsbaserat gällande trygghets- och brottsförebyggande frågor. Ett digitalt verktyg har tagits i bruk för att förstärka arbetet med lokal lägesbild. En probleminventering och åtgärdsplan har tagits fram utifrån en samverkansöverenskommelse mellan Staden och lokalpolisområdet.

Trygghetsronder är viktigt i det trygghetsskapande arbetet där allmänheten får berätta var det är tryggt respektive otryggt samt föreslå förändringar. Fem trygghetsronder har genomförts. Enkäter om upplevd trygghet besvarades i samband med trygghetsronderna av 94 personer. 74 önskemål om förändringar noterades och kommer följas upp.

Trygghetsvandrarerna är ideella vuxna medmänniskor som utbildats i att bemöta, skapa kontakt, finnas där för att hjälpa samt öka tryggheten utomhus. 109 trygghetsvandringar genomfördes.

I Trollhättan finns 194 grannsamverkansområden. **Grannsamverkan** bygger på att grannar håller kontakt och skärper vaksamheten i och kring sitt boende.

I samverkan med lokalpolisområdet genomfördes en trygghetsundersökning, därefter har ett **Medborgarlöfte** upprättats mellan Staden och lokalpolisområdet. Syftet är att öka lokalsamhällets inflytande i trygghetsarbetet.

Kunskapsutbyte och omvärldsbevakning har skett bland annat via Center mot våldsbejakande extremism samt lokalpolisområde. Våldsbejakande extremism har implementerats i lägesbilden både på vecko- och årsbasis.

Resursforum (ASF) har beviljats folkhälsomedel för att ge tidigt stöd till unga lagöverträdare och deras familjer genom samverkan mellan polis, socialtjänst och föreningslivet, samt för att arbeta med ungas utsatthet på nätet.

Trollhättans Stad är sedan 2012 del av det finska förvaltningsområdet. Det betyder att den finsktalande minoriteten har särskilda rättigheter, bland annat inom förskoleverksamhet och äldreomsorg. Samråd med minoriteten sker kontinuerligt.

Mål 17 Genomförande och globalt partnerskap

Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

Under hösten sökte Trollhättans Stad 4 miljoner i projektet ExpBIO. Projektet är ett samarbete över nationsgränserna för ökad biologisk mångfald. Det omfattar bland annat utveckling av arbetssätt för skötsel av stadens mark, utveckling av våtmarker och andra konkreta åtgärder för att öka biologisk mångfald. Beslut väntas under våren 2023.

Trollhättan deltog tillsammans med Mölndal i ett internationellt projekt om kommuners samverkan med civilsamhället. Övriga länder som deltog var Tyskland och Turkiet. Projektet resulterade i en rapport med utgångspunkt i framgångsfaktorer för samverkan.

Trygghetsvandrarerna är ideella vuxna medmänniskor som utbildats i att bemöta, skapa kontakt, finnas där för att hjälpa samt öka tryggheten utomhus. 109 trygghetsvandringar genomfördes under året.

2023-03-22

Revisorerna i Trollhättans Stad

Till

Fullmäktige i Trollhättans Stad

Revisionsberättelse för år 2022

Vi, av kommunfullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnder samt genom utsedda lekmanrevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag. Granskningen har utförts av sakkunniga vid EY, som biträder revisionen.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten samt för återredovisning till kommunfullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt kommunfullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet samt kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Ur vår redogörelse av årets granskning vill vi särskilt lyfta fram resultatet av granskning av ekonomistyrning/effektivitet inom äldreomsorgen. Granskningen visar på brister i såväl ekonomi som verksamhet. Nämndens nettokostnadsavvikelse är mycket hög samtidigt som uppsatta kvalitetsmål inte nås. Vår bedömning är att åtgärder inte har satts in i tid. Åtgärder har inte heller i tillräcklig

utsträckning riktats till hemtjänsten, som är den verksamhet där kostnadsläget varit högst. Revisionen ser det som mycket angeläget att identifierade brister åtgärdas.

Vi bedömer sammantaget att kommunstyrelsen och övriga nämnder har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Kommunen följer dock inte lag om kommunal bokföring och redovisning avseende pensioner där man gör avsteg från blandmodellen. Kommunen har under åren 2006–2015 gjort extra pensionsavsättningar om 127 mnkr inklusive löneskatt redovisade som avsättning i balansräkningen i stället för som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella och verksamhetsmässiga mål som kommunfullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt de enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att kommunfullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2022.

Vi åberopar bifogad redogörelse.

Trollhättan 22 mars 2023

Bo Swaner
Ordförande

Jörgen Jörgensen
Vice ordförande

Börje Gustavsson

Mats Häggner

Per-Olof Blixt

Anders Karlzon

Kokab Faris

Bilaga:

Redogörelse för revision år 2022

Trollhättans Stad